

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓

ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๑ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
คำนิยมของประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑	๑
บทนำ	๒
โครงการสัมมนา เรื่อง “ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน”	๓
แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ในคดีผู้บริโภค	๑๐
คำนำ	๑๑
บทที่ ๑ ชั้นสั่งรับอุทธรณ์	๑๒
๑. การตรวจรับอุทธรณ์	๑๒
๒. ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์	๑๖
๓. การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์	๑๘
๔. หน้าที่ศาลชั้นต้นในการตรวจและมีคำสั่งเกี่ยวกับอุทธรณ์	๑๙
๕. การยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับ	๒๒
บทที่ ๒ การขออนุญาตอุทธรณ์	๒๓
๑. การขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงของคู่ความ	๒๓
๒. คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง	๒๔
๓. แนวปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจอนุญาตให้อุทธรณ์ของศาลชั้นอุทธรณ์	๒๕
๔. ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๗ โดยไม่ชอบ (กรณีคู่ความไม่ได้ยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์)	๒๙
๕. ผู้อุทธรณ์ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ศาลชั้นอุทธรณ์เห็นว่า เป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ก็ต้องมีคำสั่งยกคำร้อง	๓๐
๖. การสั่งคำร้องขอทุเลาการบังคับของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภค หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค	๓๑

บทที่ ๓ คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นอุทธรณ์

๓๔

๑. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีผู้บริโภคนชั้นอุทธรณ์ ๓๔
๒. หมายเลขคดีดำ ๓๔
๓. ชื่อความ ๓๔
๔. ชื่อคู่ความ ๓๔
๕. ชื่อเรื่อง ๓๕
๖. รายการแห่งคดี ๓๗
๗. การย่อคำฟ้อง คำให้การ คำพิพากษาศาลชั้นต้น การระบุคู่ความผู้อุทธรณ์ และการย่อทางพิจารณา ๓๗
๘. การแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อศาลชั้นอุทธรณ์ ๓๗
๙. ระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษา ๓๘
๑๐. การสั่งให้คู่ความฝ่ายผู้บริโภคชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้น ๓๘
๑๑. กรณีคู่ความฝ่ายผู้บริโภคได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลพิพากษาให้เป็นฝ่ายชนะคดี ๓๙
๑๒. คำพิพากษาหรือคำสั่งชั้นอุทธรณ์เป็นที่สุด ๓๙
๑๓. การถอนฟ้องและการประนีประนอมยอมความในชั้นอุทธรณ์ ๔๐
๑๔. ตัวอย่างคำพิพากษา ๔๑

บทที่ ๔ อำนาจศาลในส่วนที่เกี่ยวกับเจ้าพนักงานคดี

๔๓

ภาคผนวก

๕๖

- รวมแนวคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ ว่า เป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ๕๗
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ๗๓
- คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค มาตรา ๓ (๑) ๗๔
- พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ๗๗
- ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณา และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ๙๕
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ๑๐๕
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ (เพิ่มเติม) ๑๑๓
- คณะผู้จัดทำ ๑๑๕

เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงเห็นควรจัดโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ เรื่อง “ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน” ขึ้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการพิจารณาและ วัฏปฏิบัติของศาลชั้นอุทธรณ์ แก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ตามมาตรา ๔๖ บัญญัติให้การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลชั้นต้นในคดีอาชญา ให้ผู้ทูลฎีกาไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาชญาหรือศาลอุทธรณ์ภาค แผนกคดีอาชญา นับแต่วันที่ยกกฎหมายมีผลใช้บังคับจนกระทั่งปัจจุบัน ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีอาชญา ได้ปฏิบัติภารกิจตลอดมาอย่างเคร่งครัดตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย กล่าวคือ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายได้รับการ แก้ไขเยียวยาอย่างเป็นธรรมด้วยความรวดเร็ว ประหยัดเวลา และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิ ของผู้บริสุทธิ์ในทางหนึ่ง ดังนั้น การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง “๑ ปี กับคดีอาชญา: ใคร ได้ ใคร เสีย ?” เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ในการปฏิบัติภารกิจด้านต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและแผนกคดีอาชญา ในศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จัดทำ “แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำคำพิพากษาคดีอาชญาชั้นอุทธรณ์ในคดีอาชญา” เพื่อให้ผู้พิพากษาในแผนกคดีอาชญา มีแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกันซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบคุณ นายวุฒิชัย ห่อหุ้มใจวิวัฒน์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ในฐานะประธานคณะทำงานสัมมนาวิชาการฯ ดังกล่าว นายประมวญ รักษิตธรรม ประธานแผนกคดีอาชญาในศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และคณะทำงานที่ได้รับมอบ หมายข้อสั่งการของสำนักงานการแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงานศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้เป็นมาตรฐาน การปฏิบัติงาน ซึ่งหวังว่าการสัมมนา และเอกสารฉบับนี้จะอำนวยประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ สืบตั้งแต่เจตนารมณ์ที่วางไว้ทุกประการ

ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑

บทนำ

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จัดสัมมนาตามโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ “เรื่อง ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน” โดยมีหลักการสำคัญเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงานของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และบทบาทภารกิจในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และพิจารณาเห็นว่าคดีผู้บริโภค มีความสำคัญและนับแต่วันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้ ประชาชนหรือผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับรู้ถึงสิทธิของตน และมีผลให้ผู้ประกอบธุรกิจให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น จึงเห็นควรจัดการสัมมนาวิชาการ “เรื่อง ๑ ปี กับคดีผู้บริโภค: ใครได้ใครเสีย?” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ และเพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการใช้สิทธิทางศาลของผู้บริโภค และผู้ประกอบธุรกิจ รวมทั้งปัญหาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล ตลอดจนที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้บังคับมาตลอดหนึ่งปี

การสัมมนาครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกศาลยุติธรรม คณะทำงานสัมมนาวิชาการและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำให้การสัมมนาครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้และต้องเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากการสัมมนาวิชาการครั้งนี้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

(นายดุสิตชัย ทูติตตวิวัฒน์)

รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑

ประธานคณะทำงานสัมมนาวิชาการ

การสัมมนาตามโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑
เรื่อง “ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน”

วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓

ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๗ สถาบันพัฒนาข้าราชการ

ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

๑. หลักการและเหตุผล

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์ภาค พ.ศ.๒๕๓๒ ได้บัญญัติให้จัดตั้งศาลอุทธรณ์ภาคขึ้นเพื่อกระจายศาลอุทธรณ์ออกเป็นหลายศาลตามภูมิภาคต่าง ๆ อันจะทั้งให้การพิจารณาพิพากษาคดีชั้นอุทธรณ์เป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น และได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวน ที่ตั้ง เขตศาล และวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์ภาค พ.ศ.๒๕๓๒ ให้เปิดทำการศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๓ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงได้เปิดทำการมาแล้ว ๒๐ ปี ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้ปฏิบัติตามภารกิจตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและอำนวยความยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการเร่งรัดให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ สนับสนุนให้มีการนำระบบการไกล่เกลี่ยและการระงับข้อพิพาททางเลือกมาใช้ เพื่อให้คดีเสร็จการพิจารณาโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของความมากที่สุด รวมทั้งเสริมสร้างให้มีระบบการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในด้านต่างๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง

เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงเห็นควรจัดโครงการ “๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑” ขึ้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพิจารณาและวิธีปฏิบัติของศาลชั้นอุทธรณ์แก่ประชาชนทั่วไป โดยเห็นควรจัดให้มีการปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน” เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาองค์กร และการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติภารกิจด้านต่างๆ รวมทั้งทิศทางในการพัฒนาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ให้เป็นองค์กรที่เป็นเลิศในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและอำนวยความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมานั้น ตามมาตรา ๔๖ บัญญัติให้การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภค ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาล

อุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค ดังนั้น นับแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับจนกระทั่งปัจจุบัน จึงเป็นเวลาปีกว่าแล้วที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภคได้ปฏิบัติภารกิจให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย กล่าวคือ เพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัดเวลา และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค และในขณะเดียวกัน เป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น จึงเห็นควรจัดให้มีการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “๑ ปี กับคดีผู้บริโภค: ใครได้ใครเสีย ?” ด้วย เพื่อพิจารณาถึงสภาพการบังคับใช้กฎหมายในบริบทต่างๆ ว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ เพียงใด รวมทั้งการพิจารณาห้วงกฏหมายว่ามุ่งคุ้มครองผู้บริโภคแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่เหลียวแลความเป็นไปในการดำเนินธุรกิจของฝ่ายผู้ประกอบการธุรกิจหรือไม่?

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ในการปฏิบัติภารกิจด้านต่างๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
๒. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการกระบวนการพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑
๓. เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการใช้สิทธิทางศาลของผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกระบวนการพิจารณาของศาล หลังจากที่ได้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับมาแล้วหนึ่งปี
๔. เพื่อรับฟังความคิดเห็นและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการใช้สิทธิทางศาลของผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ รวมทั้งกำหนดแนวทางในการดำเนินการกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. วิธีการสัมมนา

การอภิปรายและตอบปัญหาข้อซักถาม

๔. วัน เวลาและสถานที่จัดสัมมนา

วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๕.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๗ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

๕. ผู้เข้าร่วมโครงการ

รวมจำนวนประมาณ ๒๐๐ คน ประกอบด้วย

๑. ประธานศาลฎีกา
๒. ประธานศาลอุทธรณ์และประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑ – ๙
๓. ประธานแผนกคดีผู้บริโภคนในศาลอุทธรณ์และประธานแผนกคดีผู้บริโภคนในศาลอุทธรณ์ภาค ๑ – ๙
๔. อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๑
๕. ผู้บริหารและผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๖. ผู้บริหารสำนักงานศาลยุติธรรม
๗. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลชั้นต้น อัยการ ทนายความ และตำรวจในจังหวัดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๘. ผู้ประนีประนอมของศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๙. ผู้แทนสมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรต่างๆ
๑๐. เจ้าหน้าที่จัดการสัมมนา

๖. งบประมาณ

ใช้งบประมาณตามโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จำนวน ๑๗๘,๒๐๐ บาท

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ในการปฏิบัติภารกิจด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้การพัฒนางานของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ เป็นไปตามวิสัยทัศน์ขององค์กรต่อไป
๒. ผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถปฏิบัติตามแนวทางการใช้สิทธิทางศาลของผู้บริโภคและผู้ประกอบการ รวมทั้งเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับมาแล้ว ๑ ปี
๓. สามารถกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการใช้สิทธิทางศาลของผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ รวมทั้งสามารถกำหนดแนวทางในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๙. การประเมินผลโครงการ

ใช้แบบสอบถามเมื่อเสร็จสิ้นการสัมมนา

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

กำหนดการในพิธีเปิด
การสัมมนาตามโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑
วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓
ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๗ สถาบันพัฒนาข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

- เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๘.๕๐ น. ลงทะเบียนและรับเอกสาร
- เวลา ๐๘.๕๐ - ๐๙.๐๐ น. ผู้เข้าร่วมพิธีเปิดการสัมมนาวิชาการและนิทรรศการ และแขกผู้มีเกียรติพร้อมกัน ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๗ สถาบันฯ
- เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น. **พิธีเปิดการสัมมนาวิชาการและนิทรรศการ**
โดย นายสบโชค สุขารมณ์ ประธานศาลฎีกา เป็นประธานในพิธี
- นายศุภชัย สมเจริญ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑ กล่าวรายงาน
- ประธานศาลฎีกากล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการและนิทรรศการ
- ประธานศาลฎีกาดำเนินและชมนิทรรศการ ณ ห้องโถงชั้น ๗ สถาบันฯ เป็นเสร็จพิธี
- เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๕ น. อาหารว่าง/เครื่องดื่ม
- เวลา ๐๙.๔๕ - ๑๐.๐๐ น. **ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ศาลอุทธรณ์ภาค ๑**
กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน”
โดย นายศุภชัย สมเจริญ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑

หมายเหตุ : การแต่งกาย สุภาพบุรุษ ชุดสากลนิยม
สุภาพสตรี ชุดสุภาพ

กำหนดการสัมมนาตามโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑
เรื่อง “ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน”

วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓

ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๗ สถาบันพัฒนาข้าราชการ

ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

- เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๘.๕๐ น. ลงทะเบียนและรับเอกสาร
- เวลา ๐๘.๕๐ - ๐๙.๐๐ น. ผู้เข้าร่วมพิธีเปิดการสัมมนาวิชาการและนิทรรศการ
และแขกผู้มีเกียรติพร้อมกัน ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๗ สถาบันฯ
- เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น. **พิธีเปิดการสัมมนาวิชาการและนิทรรศการ**
โดย นายสบโชค สุขารมณ์ ประธานศาลฎีกา เป็นประธานในพิธี
- นายศุภชัย สมเจริญ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑ กล่าวรายงาน
 - ประธานศาลฎีกากล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการและนิทรรศการ
 - ประธานศาลฎีกาดำเนินและชมนิทรรศการ ณ ห้องโถงชั้น ๗ สถาบันฯ
- เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๕ น. อาหารว่าง/เครื่องดื่ม
- เวลา ๐๙.๔๕ - ๑๐.๐๐ น. **ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ศาลอุทธรณ์ภาค ๑
กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน”**
โดย นายศุภชัย สมเจริญ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑
- เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. **การสัมมนาวิชาการ เรื่อง “๑ ปี กับคดีผู้บริโภค: ใครได้ใครเสีย ? ”
วิทยากรอภิปราย**
- นายประมวญ รักศีลธรรม ประธานแผนกคดีผู้บริโภค
ในศาลอุทธรณ์ภาค ๑
 - นายสุวิทย์ หมั่นเดช ผู้จัดการฝ่ายป้องกันการทุจริตบัตรเครดิต
บจ. บัตรกรุงไทย
 - นางสาวสารี อ๋องสมหวัง เลขาธิการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.)
 - นายสุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย สมาชิกวุฒิสภา
- ผู้ดำเนินการอภิปราย**
นายสืบพงษ์ ศรีพงษ์กุล ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑

เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. อาหารกลางวัน ณ ห้องอาหาร JTI ชั้น ๒

เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น. การสัมมนาวิชาการ (ต่อ)

เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น. อาหารว่าง/เครื่องดื่ม

เวลา ๑๔.๔๕ - ๑๕.๓๐ น. ตอบข้อซักถามและสรุปผลการสัมมนา

เวลา ๑๕.๓๐ น. ปิดการสัมมนา

หมายเหตุ : กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ ในคดีผู้บริโภค

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

การสัมมนาวิชาการ

เรื่อง “๑ ปี กับคดีผู้บริโภค: ใครได้ใครเสีย?”

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓

ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๗ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

คำนำ

นับแต่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคร พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักการในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล ซึ่งแตกต่างจากที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหลายประการ โดยเฉพาะ “คดีผู้บริโภค” เป็นคดีส่วนใหญ่ของคดีแพ่งทั้งหมดที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม

การทำความเข้าใจ การใช้และ การตีความกฎหมายอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ “แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ในคดีผู้บริโภค” เกิดขึ้นจากการรวบรวมปัญหาข้อขัดข้องและแนวทางการแก้ไขปัญหาในทางวิชาการ โดยเฉพาะของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภค เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภค ขอขอบคุณคณะทำงานทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนในการจัดทำหนังสือและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะมีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์เจตนารมณ์เพื่อช่วยในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ ในคดีผู้บริโภค

บทที่ ๑ ชั้นส่งรับอุทธรณ์

๑. การตรวจรับอุทธรณ์

๑. กำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ คู่ความต้องอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภค หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับตั้งแต่วันที่อ่านคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลชั้นต้น (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๖)

๒. เหตุในการส่งขยายระยะเวลาอุทธรณ์ ในคดีผู้บริโภคการขยายระยะเวลาอุทธรณ์ มีบทบัญญัติไว้โดยเฉพาะ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความร้องขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลา ได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๕) จึงแตกต่างจากในคดีแพ่งทั่วไปที่ให้ศาลมีคำสั่งได้ต่อเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ และศาลได้มีคำสั่งหรือคู่ความมีคำขอขึ้นมาก่อนสิ้นระยะเวลานั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓)

ข้อสังเกต

๑. เหตุในการส่งขยายระยะเวลาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ ใช้บังคับกับเหตุในการส่งขยายระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ กรณีที่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง ด้วย (ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๓๐ วรรคสอง)

๒. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ เป็นบทบัญญัติ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการส่งยื่นหรือขยายระยะเวลา ซึ่งนำมาใช้บังคับแก่กรณีการยื่นคำขอเมื่อสิ้น ระยะเวลานั้นแล้วด้วย เพราะหากไม่นำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมาใช้บังคับ ย่อมทำให้สิทธิของคู่ความ ในการดำเนินคดีผู้บริโภคน้อยกว่าสิทธิของคู่ความในการดำเนินคดีแพ่งสามัญ ซึ่งสามารถยื่นคำขอ ขยายระยะเวลาเมื่อสิ้นระยะเวลานั้นได้ด้วย หากปรากฏว่ากรณีมีเหตุสุดวิสัย

๓. ศาลที่มีอำนาจในการส่งขยายระยะเวลาอุทธรณ์

๓.๑ กรณีเห็นควรอนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือขยายระยะเวลายื่นคำขอ อนุญาตอุทธรณ์ เป็นอำนาจของศาลชั้นต้นที่จะมีคำสั่งอนุญาตให้ขยายระยะเวลาดังกล่าวได้ สั่งว่า

“พิจารณาแล้ว... กรณีมีความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอนุญาตให้...ขยายระยะเวลาอุทธรณ์/ขยายระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ออกไป จนถึงวันที่...เดือน...พ.ศ. ...”

๓.๒ กรณีไม่เห็นควรอนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือขยายระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภครหัสหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค ศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจที่จะส่งคำร้อง

๓.๒.๑ กรณีไม่เห็นควรอนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นสั่งว่า “ให้ส่งคำร้องนี้พร้อมสำนวนคดีไปยังศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคภายใน ๓ วันทำการเพื่อพิจารณาสั่ง นัดฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค วันที่... เดือน... พ.ศ. หมายถึงวันนัดฟังคำสั่งพร้อมส่งสำเนาคำร้องให้... ไม่มีผู้รับโดยชอบ ให้ปิด”

๓.๒.๒ กรณีไม่เห็นควรอนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นสั่งว่า

“ให้ส่งคำขอนี้พร้อมสำนวนคดีไปยังศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคภายใน ๓ วันทำการเพื่อพิจารณาสั่ง นัดฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค วันที่... เดือน... พ.ศ. หมายถึงวันนัดฟังคำสั่งพร้อมส่งสำเนาคำขอให้... ไม่มีผู้รับโดยชอบ ให้ปิด”

หมายเหตุ

ก. ให้ศาลชั้นต้นส่งสำเนาคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือคำขออนุญาตอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภครหัสหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค โดยไม่จำเป็นต้องรอฟังคำตัดสินของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง (ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๓๐ วรรคสอง ประกอบ ข้อ ๓๑)

ข. แนวปฏิบัติทางธุรการจะเป็นผู้ลงนัดฟังคำสั่งศาลไว้ล่วงหน้ามีกำหนดประมาณ ๑ เดือน และให้คู่ความผู้ยื่นคำร้องหรือคำขอลงชื่อทราบนัดไว้ล่วงหน้า ขณะเดียวกันในการส่งสำเนาคำร้องหรือคำขอให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งให้ระบุวันนัดฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคไว้ในหมายนั้นด้วย ทั้งนี้ ศาลชั้นต้นจะต้องกำชับให้ส่งคำร้องหรือคำขอพร้อมสำนวนคดีไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคไม่เกิน ๓ วันทำการ

๓.๓ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคมียุติวินิจฉัยที่จะพิจารณาให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือขยายระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ได้

โดยเฉพาะตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม โดยไม่จำเป็นต้องรอฟังคำคัดค้านของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งก่อน

๓.๓.๑ กรณีศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเห็นควรอนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือขยายระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์สั่งว่า

ตัวอย่าง ๑

“พิเคราะห์แล้ว... กรณีมีความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอนุญาตให้...ขยายระยะเวลาอุทธรณ์/ขยายระยะเวลา ยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ออกไปอีก...วัน นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งให้คู่ความทราบ ให้ส่งสำนวนคืนศาลชั้นต้นโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป”

ตัวอย่าง ๒

คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระต้นเงินตามฟ้องบางส่วน พร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ โจทก์ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์สองครั้ง ศาลชั้นต้นเห็นว่า โจทก์เคยขอคัดคำพิพากษา และศาลอนุญาตตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ และโจทก์มีเวลาเพียงพอที่จะอุทธรณ์ได้ภายในกำหนดที่ศาลอนุญาต กรณีไม่มีเหตุอันควรให้โจทก์ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ ให้ส่งคำร้องพร้อมถ้อยคำสำนวนไปศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเพื่อพิจารณาต่อไป ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า เหตุตามคำร้องของโจทก์ที่ขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์โดยอ้างว่า ได้ยื่นขอคัดถ้อยคำพิพากษาแล้ว แต่เจ้าพนักงานแจ้งว่าสำนวนคดีนี้ไม่อยู่ที่งานสำนวนคดีแดง จึงมีเหตุขัดข้องไม่สามารถคัดถ้อยคำพิพากษาเพื่อยื่นอุทธรณ์ได้ทันภายในกำหนดเวลา กรณีถือได้ว่ามี ความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ออกไปอีก ๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่อ่านคำสั่งศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคนี้ให้โจทก์ฟัง ให้ส่งสำนวนคืนศาลชั้นต้นโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป ”

๓.๓.๒ กรณีศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคไม่เห็นควรอนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์/ขยายระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์สั่งว่า

ตัวอย่าง ๑

“พิเคราะห์แล้ว...กรณีไม่มีเหตุจำเป็นที่จะอนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์/ขยายระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ ให้ยกคำร้อง ให้ส่งสำนวนคดีศาลชั้นต้นโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป”

ตัวอย่าง ๒

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระต้นเงินตามฟ้องบางส่วนพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ได้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและทำรายงาน ปรากฏว่าคำพิพากษาได้จัดพิมพ์และสามารถให้คู่ความคัดถ่ายได้ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ แล้ว ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริสุทธิ์ว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๒ ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดอุทธรณ์ ทนายโจทก์ยื่นคำแถลงขอถ่ายสำเนาคำพิพากษา และยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ออกไปอีก ๓๐ วัน อ้างว่า โจทก์ยื่นคำแถลงขอถ่ายสำเนาคำพิพากษา เจ้าพนักงานแจ้งว่าสำนวนยังไม่ลงมาถึงงานสำนวนคดีแดง จึงไม่สามารถถ่ายสำเนาคำพิพากษาได้ เป็นเหตุให้ไม่อาจทำคำฟ้องอุทธรณ์มายื่นได้ทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้น แต่ตามรายงานเจ้าหน้าที่ฉบับลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๒ ว่า คำพิพากษาพิมพ์เสร็จเรียบร้อยเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ และสำนวนคดีนี้อยู่ที่ห้องเก็บสำนวนคดีแดงตั้งแต่วันดังกล่าว ดังนี้ ทำให้ข้ออ้างในการยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ของทนายโจทก์ไม่มีเหตุผลอันควรแก่การรับฟังและแสดงให้เห็นว่าทนายโจทก์ไม่เอาใจใส่ที่จะมาติดต่อขอถ่ายสำเนาคำพิพากษาอย่างจริงจัง การที่ทนายโจทก์ยื่นคำแถลงขอถ่ายสำเนาคำพิพากษาในวันครบกำหนดอุทธรณ์ จึงเป็นความผิดพลาดบกพร่องของทนายโจทก์เอง จึงถือไม่ได้ว่ามีเหตุจำเป็นที่ศาลจะสั่งขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ให้แก่โจทก์ได้ ให้ยกคำร้อง ให้ส่งสำนวนคดีศาลชั้นต้นโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป”

ตัวอย่าง ๓

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระต้นเงินตามฟ้องบางส่วนพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ โจทก์ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์สองครั้ง โดยครั้งที่สองขอขยายระยะเวลาจากเดิม ๓๐ วัน ศาลชั้นต้นเห็นว่า โจทก์เคยยื่นคำแถลงขอคัดถ่ายแล้วเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ทั้งคำพิพากษาได้จัดทำพิมพ์เสร็จก่อนหน้านั้นแล้ว ประกอบกับโจทก์ยื่นคำร้อง

ขอขยายอุทธรณ์ครั้งที่สองพ้นจากกำหนดที่ศาลเคยอนุญาตในครั้งแรก ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคสั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ครบกำหนดยื่นอุทธรณ์วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ โจทก์ขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ ๓๐ วัน ศาลชั้นต้นเห็นว่า คำพิพากษาจัดพิมพ์เสร็จนานแล้ว อนุญาตให้ขยายระยะเวลาถึงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ แต่โจทก์มิได้จัดทำคำฟ้องอุทธรณ์มายื่นภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด ทั้งที่ข้อเท็จจริงที่โจทก์ฟ้องเป็นเรื่องขอให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญาบัตรเครดิต มิได้มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน ประกอบกับโจทก์ยื่นขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ จึงล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาที่ศาลชั้นต้นขยายให้แล้ว จึงให้ยกคำร้อง ให้ส่งสำนวนคดีศาลชั้นต้นโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป”

๔. หากคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้รับสำเนาคำขอแล้ว ก็ชอบที่จะใช้สิทธิโต้แย้งคัดค้านการขออนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาค แผนกคดีผู้บริโภคได้ และหากมีการยื่นคำคัดค้านเข้ามาในภายหลัง แต่ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาคำขอของศาลอุทธรณ์ เป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นที่ต้องรับส่งคำคัดค้านของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไปให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเพื่อประกอบการพิจารณา สั่งว่า “ให้ส่งคำคัดค้านไปยังศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคทางโทรสารเพื่อประกอบการพิจารณา”

หมายเหตุ

กรณีนี้ไม่ต้องส่งต้นฉบับคำคัดค้านไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค

๒. ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์

๑. ทูณทรัพย์ที่พิพาทชั้นอุทธรณ์ คดีผู้บริโภคมีบทบัญญัติไว้โดยเฉพาะห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีที่มีราคาทรัพย์สินที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๗) แต่ให้สิทธิแก่ผู้อุทธรณ์ที่อาจยื่นคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคได้ ดังนั้น จึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์การอนุญาตให้อุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง มา

ใช้บังคับในคดีผู้บริโภค ในกรณีนี้หากคู่ความยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์หรือขออนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหรืออธิบดีผู้พิพากษามาพร้อมกับคำฟ้องอุทธรณ์ สิ่งในคำร้องว่า “กรณีเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคเป็นผู้พิจารณา จึงให้...จัดการแก้ไขคำร้องนี้เสียให้ถูกต้องภายใน...วัน มิฉะนั้น ถือว่าไม่ติดใจยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์”

๒. คดีผู้บริโภคอันเกี่ยวข้องกับคำขอให้ปลดปล่อยทุกข้ออันไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น กรณีผู้บริโภคฟ้องขอให้บังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาให้เป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนดหรือชำระหนี้เป็นการตอบแทน ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ วรรคสอง ถือเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ ไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

๓. คดีผู้บริโภคที่ผู้ประกอบธุรกิจฟ้องขับไล่ผู้บริโภคให้ออกจากอสังหาริมทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละสี่พันบาทก็ตาม ก็ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง เพราะถือว่าคำขอประธานที่ฟ้องขอให้ขับไล่เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ ซึ่งตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๗ จำกัดสิทธิอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงเฉพาะคดีผู้บริโภคที่มีราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาทเท่านั้น

๔. กรณีที่ผู้บริโภคฟ้องผู้ประกอบธุรกิจและมีคำขอค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ โดยหลักคำขอค่าเสียหายเพื่อการลงโทษมิใช่เป็นคำขอให้ชำระค่าเสียหายหรือเงินอื่นๆ บรรดาที่ให้จ่ายมีกำหนดเป็นระยะเวลาในอนาคตตามตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพราะเป็นดุลพินิจของศาลที่จะกำหนดค่าเสียหายเพียงใดก็ได้ แม้โจทก์ซึ่งเป็นผู้บริโภคจะมีได้มีคำขอมากก็ตาม แต่ต้องไม่เกินกว่าหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๒ และไม่อาจถือว่าเป็นคำขอให้ปลดปล่อยทุกข้ออันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ แต่ในชั้นอุทธรณ์ เมื่อศาลชั้นต้นอาจกำหนดค่าเสียหายดังกล่าวให้จำเลยผู้ประกอบธุรกิจรับผิดชอบจำนวนที่ขอมาหรือเพียงบางส่วนเป็นจำนวนเงินแน่นอน หรือยกคำขอนั้นเสีย การกำหนดจำนวนทุนทรัพย์พิพาทอาจแตกต่างกับในศาลชั้นต้น ซึ่งแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี

๔.๑ กรณีผู้บริโภคเป็นฝ่ายอุทธรณ์ ผู้บริโภคซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดีในศาลชั้นต้น (พิพากษายกฟ้อง) หรือศาลชั้นต้นกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายดังกล่าวบางส่วน หากผู้บริโภคเป็นฝ่ายอุทธรณ์ขอให้ศาลชั้นอุทธรณ์กลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือขอให้ศาลชั้นอุทธรณ์กำหนดค่าเสียหายส่วนนี้เพิ่มขึ้น ต้องถือหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับในศาลชั้นต้น กล่าวคือ มิใช่เป็นคำขอให้ชำระค่าเสียหายหรือเงินอื่นๆ บรรดาที่ให้จ่ายมีกำหนดเป็นระยะเวลาในอนาคตตามตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพราะเป็นดุลพินิจของศาลชั้นอุทธรณ์

ที่จะกำหนดค่าเสียหายเพียงใดก็ได้ แม้โจทก์ซึ่งเป็นผู้บริโภคจะมีได้มีคำขอมาก็ตาม และไม่อาจถือว่าเป็นคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์ข้อนี้ไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ และแม้ศาลชั้นต้นหรือศาลชั้นอุทธรณ์เห็นว่าเป็นพฤติการณ์ที่สมควรให้ผู้บริโภคต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับค่าเสียหายที่แท้จริง ตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐ ผู้บริโภคก็ไม่มีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลในส่วนนี้สำหรับกรณีนี้แต่อย่างใด

๔.๒ กรณีผู้ประกอบการธุรกิจเป็นฝ่ายอุทธรณ์ ผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดีในศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ประกอบการธุรกิจรับผิดชอบชำระค่าเสียหายเพื่อการลงโทษทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เมื่อผู้ประกอบการธุรกิจอุทธรณ์ขอให้ศาลชั้นอุทธรณ์พิพากษากลับหรือแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้น ค่าเสียหายในส่วนนี้สามารถกำหนดจำนวนได้แน่นอนแล้ว ดังนั้นมารวมกับค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลชั้นต้นกำหนด โดยถือเป็นทุนทรัพย์พิพาทในชั้นอุทธรณ์ซึ่งต้องเสียค่าขึ้นศาลอย่างคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์ข้อนี้ไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้

๓. การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์

๑. ผู้ประกอบการธุรกิจ อาจยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ หากศาลอนุญาตให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ผู้ประกอบการธุรกิจไม่ต้องนำเงินมาวางศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙ ในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๗ การส่งคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลกรณีนี้ใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับคดีแพ่งทั่วไป

๒. ผู้บริโภค ได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๕๐ แต่ไม่รวมถึงเงินวางศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙ ดังนั้น ในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ หากผู้บริโภคเป็นฝ่ายแพ้คดีในศาลชั้นต้น จะต้องนำเงินค่าธรรมเนียมที่ตนเป็นฝ่ายแพ้คดีมาวางศาลในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ด้วย

ในกรณีนี้ผู้บริโภคชอบที่จะใช้วิธีการยื่นคำร้องขอยกเว้นไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมที่ตนเป็นฝ่ายแพ้คดีมาวางศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ และ ๑๕๗ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗

๓. ผู้เป็นลูกหนี้ร่วมกับผู้บริโภค เช่น ผู้ค้าประกันยื่นคำฟ้องอุทธรณ์มาในฉบับเดียวกับผู้บริโภค ในกรณีนี้ ผู้ค้าประกันย่อมได้รับยกเว้นไม่ต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาล

เช่นเดียวกับผู้บริโภคร่วม เพราะถือว่าการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ดังกล่าวได้ดำเนินการโดยผู้บริโภคร่วม ย่อมได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๕๐

อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้คำประกันซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมกับผู้บริโภคร่วมยื่นคำฟ้องอุทธรณ์มา ต่างหาก ผู้คำประกันย่อมไม่ได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง เพราะ “ผู้คำประกัน” มิใช่ “ผู้บริโภค” ตามนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ จึงไม่อาจ นำหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๕๐ แห่งบทบัญญัติเดียวกันมาใช้บังคับได้

ข้อสังเกต

๑. ผู้อุทธรณ์ที่ใช้สิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ต้องนำค่าฤชาธรรมเนียม ทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นได้มีคำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ ส่วนการยื่นคำร้องเพื่อขอ อนุญาตอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ไม่ต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและไม่ต้องนำเงินมาชำระ ตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลแต่อย่างใด

๒. กรณีที่ต้องนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาดังตามข้อ ๑ คู่ความฝ่ายใดไม่อาจขอ ยกเว้นไม่นำเงินดังกล่าวมาวางศาล เพราะเป็นหนี้เงินตามคำพิพากษา มิใช่ค่าฤชาธรรมเนียม

๓. กรณีคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์มิได้นำเงินมาชำระตาม คำพิพากษา ศาลชั้นต้นควรให้โอกาสคู่ความฝ่ายนั้นนำเงินดังกล่าวมาวางศาลภายในระยะเวลา ที่กำหนดก่อน ไม่ควรด่วนสั่งเฉพาะคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไปยังศาลชั้นอุทธรณ์เสียเลย ที่เดียว หากผู้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไม่นำเงินมาวางศาลภายในระยะเวลาที่ศาล ชั้นต้นกำหนด ศาลชั้นอุทธรณ์สั่งว่า “พิเคราะห์แล้วเห็นว่า จำเลยทั้งสองมิได้นำเงินมาชำระ ตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนด อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยทั้งสองจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ยก คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยทั้งสอง”

๔. หน้าที่ศาลชั้นต้นในการตรวจและมีคำสั่งเกี่ยวกับอุทธรณ์

๑. อุทธรณ์ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เมื่อศาลชั้นต้นเห็นว่าคำฟ้องอุทธรณ์ไม่ต้องห้าม ด้วยข้อห้ามหรือข้อจำกัดห้ามอุทธรณ์ตามกฎหมายแล้ว ให้สั่งดังนี้

๑.๑ กรณีผู้ประกอบการยื่นอุทธรณ์ สั่งว่า

“รับเป็นอุทธรณ์ของ... สำเนาให้... แก่ภายใน ๑๕ วัน โดยให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ/ส่งทางเจ้าพนักงาน ไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด ให้... วางเงินค่าธรรมเนียมนำส่ง อย่างช้าในวันทำการถัดไป มิฉะนั้นถือว่าทิ้งอุทธรณ์”

๑.๒ กรณีผู้บริโภคนำยื่นอุทธรณ์ สั่งว่า

“รับเป็นอุทธรณ์ของ... สำเนาให้... แก่ภายใน ๑๕ วัน โดยให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ/ส่งทางเจ้าพนักงาน ไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด”

๒. อุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมาย

๒.๑ กรณีอุทธรณ์ไม่ชัดเจน เนื่องจากอุทธรณ์เป็นคำฟ้องอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๓) หากศาลชั้นต้นเห็นว่าอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์มิได้โต้แย้งคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะสั่งให้ผู้อุทธรณ์จัดการแก้ไขอุทธรณ์ดังกล่าวเสียก่อน หรืออาจสั่งให้เจ้าพนักงานคดีให้คำแนะนำแก่ผู้อุทธรณ์เพื่อจัดทำคำฟ้องอุทธรณ์ให้ชัดเจนและถูกต้อง แต่ทั้งนี้ต้องไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดรูปคดีทำนองเดียวกับการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง และมาตรา ๕๐ ประกอบข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๖ และข้อ ๗ ไม่ควรด่วนสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์เสียเลยทีเดียว

ตัวอย่าง สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของโจทก์ในข้อ... หาได้โต้แย้งคำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่าคลาดเคลื่อนด้วยเหตุผลใด ที่ถูกควรจะเป็นอย่างไร โดยให้เหตุผลมาในคำฟ้องอุทธรณ์ที่ยื่นนั้น ดังนี้ อุทธรณ์ของโจทก์จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชัดเจน ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ จึงให้โจทก์จัดการแก้ไขอุทธรณ์ให้ชัดเจนและถูกต้องภายใน ๗ วัน มิฉะนั้นไม่รับอุทธรณ์”

๒.๒ กรณีผู้อุทธรณ์เป็นผู้ประกอบการจึงวางเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ไม่ครบถ้วน ศาลชั้นต้นไม่ควรด่วนสั่งไม่รับอุทธรณ์ แต่ควรให้โอกาสผู้อุทธรณ์วางเงินค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในเวลาที่ศาลกำหนด

ตัวอย่าง สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้มีทุนทรัพย์พิพาทในชั้นอุทธรณ์จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งโจทก์ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ตามตาราง ๑ (๑) ทำ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในอัตราร้อยละ ๒ เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท แต่โจทก์เสียค่าธรรมเนียมศาลมาเพียง ๒๐๐ บาท จึงให้โจทก์จัดการชำระค่าธรรมเนียมศาลส่วนที่ขาดจำนวน ๑๙,๘๐๐ บาท ภายใน ๗ วัน นับแต่วันนี้ มิฉะนั้นไม่รับอุทธรณ์”

๒.๓ กรณีผู้อุทธรณ์เป็นผู้บริโภคไม่นำเงินค่าธรรมเนียมที่ตนเป็นฝ่ายแพ้คดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์

ตัวอย่าง สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า จำเลยซึ่งเป็นผู้บริโภค เป็นฝ่ายแพ้คดีในศาลชั้นต้น มิได้นำเงินค่าธรรมเนียมที่จะต้องใช้จ่ายคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๙ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ จึงให้จำเลยนำเงินค่าธรรมเนียมที่จะต้องใช้จ่ายคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลภายใน ๗ วัน มิฉะนั้นไม่รับอุทธรณ์”

๒.๔ กรณีผู้อุทธรณ์เป็นผู้บริโภคยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลมาพร้อมกับอุทธรณ์

ตัวอย่าง สั่งในคำร้องว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของจำเลยเป็นคำฟ้องตามบทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา ๑ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น จำเลยย่อมได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ทั้งหมดตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๘ ประกอบมาตรา ๕๐ โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียม (ค่าขึ้นศาล) มาพร้อมกับคำฟ้องอุทธรณ์อีก จึงให้ยกคำร้อง” ส่วนอุทธรณ์ของจำเลยให้สั่งตามหลักเกณฑ์ในคดีแพ่งทั่วไป

๒.๕ กรณีอุทธรณ์ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงและผู้อุทธรณ์มิได้ยื่นคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์

ตัวอย่าง สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้มีทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท โจทก์อุทธรณ์ว่าศาลชั้นต้นไม่ควรรับฟังคำเบิกความของนาย ก. อันเป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐาน เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตาม

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๗ จึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของโจทก์”

๕. การยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับ

การส่งคำร้องของศาลชั้นต้นใช้หลักเกณฑ์เดียวกับคดีแพ่งทั่วไป

~~~~~

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coj.go.th)

บทที่ ๒

การขออนุญาตอุทธรณ์

๑. การขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงของคู่ความ

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เห็นว่าคดีมีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาท ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๗ ผู้อุทธรณ์อาจยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ก. ต้องยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค
- ข. ต้องยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้นพร้อมกับอุทธรณ์

๑. กรณีศาลชั้นต้นตรวจอุทธรณ์แล้วเห็นว่าเป็นอุทธรณ์ต้องห้าม สั่งในคำขอว่า “รวมสั่งในคำฟ้องอุทธรณ์” และสั่งในคำฟ้องอุทธรณ์ว่า “ให้ส่งอุทธรณ์พร้อมคำขออนุญาตอุทธรณ์และสำนวนคดีนี้ไปยังศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค ภายใน ๓ วันทำการ เพื่อพิจารณาสั่ง นัดฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภควันที่...เดือน...พ.ศ. .... หมายถึงวันนัดฟังคำสั่งพร้อมส่งสำเนาอุทธรณ์และคำขอให้...แก่ภายใน ๑๕ วัน ไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด”

หมายเหตุ

นายทะเบียนทางธุรการจะเป็นผู้ลงนัดฟังคำสั่งศาลไว้ล่วงหน้ามีกำหนดประมาณ ๑ เดือน และให้ความรู้ความเข้าใจแก่คู่ความผู้ยื่นคำขอลงชื่อทราบนัดไว้ล่วงหน้า ขณะเดียวกันในการส่งสำเนาคำขอพร้อมสำเนาอุทธรณ์ให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งแก่ ให้ระบุวันนัดฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคไว้ในหมายนั้นด้วย ทั้งนี้ ศาลชั้นต้นจะต้องกำกับให้ส่งคำขอพร้อมอุทธรณ์ และสำนวนคดีไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคไม่เกิน ๓ วันทำการ

๒. กรณีศาลชั้นต้นตรวจอุทธรณ์แล้วเห็นว่าเป็นอุทธรณ์ไม่ต้องห้าม สั่งในคำขอว่า “รวมสั่งในคำฟ้องอุทธรณ์” และสั่งในคำฟ้องอุทธรณ์ว่า “พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้มีทุนทรัพย์พิพาทในชั้นอุทธรณ์เกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ให้รับคำฟ้องอุทธรณ์ของ... สำเนาให้... แก่ภายใน ๑๕ วัน โดยให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

ตอบรับ/ส่งทางเจ้าพนักงาน ให้... วางเงินค่าธรรมเนียมนำส่งอย่างช้าในวันทำการถัดไป มิฉะนั้นถือว่าทั้งอุทธรณ์ ไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด”

๒. กรณีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

เมื่อศาลชั้นต้นตรวจอุทธรณ์แล้วมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ในกรณีที่อุทธรณ์ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคร พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์มีสิทธิเลือกที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาในทางใดทางหนึ่ง ดังนี้

๑. ยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง (มาตรา ๔๘ วรรคสอง) หรือ

๒. ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗

ข้อสังเกต

๑. กรณีคดีต้องห้ามอุทธรณ์เนื่องจากเหตุอื่นๆ ที่มีใช้กรณีต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๗ เช่น

๑.๑ กรณีอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีได้ยกขึ้นอ้างโดยชัดแจ้งในอุทธรณ์

๑.๒ กรณีอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้น

๑.๓ กรณีอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย

๑.๔ กรณีอุทธรณ์คำสั่งในระหว่างพิจารณา

๑.๕ กรณีผู้อุทธรณ์มิได้นำเงินค่าธรรมเนียมที่ตนเป็นฝ่ายที่แพ้คดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ เป็นต้น

ดังนั้น หากศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์เพราะเหตุดังกล่าว ผู้อุทธรณ์จะขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคไม่ได้ เพราะไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์เป็นคดีต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๗ ทางแก้ของผู้อุทธรณ์กระทำได้ทางเดียว คือ การยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗

๒. กรณีศาลชั้นต้นสั่งไม่รับอุทธรณ์เพราะเหตุอุทธรณ์ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๗ ผู้อุทธรณ์อาจยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๒.๑ ต้องยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์

๒.๒ ต้องขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค แล้วแต่กรณี

๒.๓ ต้องยื่นคำขอภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง

โดยสั่งในคำขออนุญาตอุทธรณ์ว่า “...ยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ให้ส่งคำขอฉบับนี้พร้อมอุทธรณ์และสำนวนคดีนี้ไปยังศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคภายใน ๓ วันทำการ เพื่อพิจารณาสั่ง นัดฟังคำสั่งศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภควันที่... เดือน... พ.ศ. .... หมายถึงวันนัดฟังคำสั่งพร้อมส่งสำเนาอุทธรณ์และคำขอให้...แก่ภายใน ๑๕ วัน ไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด”

๓. แนวปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจอนุญาตให้อุทธรณ์ของศาลชั้นอุทธรณ์

ก. เป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม หรือ

ข. เป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม (ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๓๒)

๑. กรณีเห็นสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์ สั่งว่า

ตัวอย่าง ๑

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า...เป็นกรณีที่อาจกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม จึงมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของ...ไว้พิจารณา ให้ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความฟังและดำเนินการต่อไป”

ตัวอย่าง ๒

“อุทธรณ์ในส่วนประเด็นความรับผิดชอบของจำเลยที่ว่า จำเลยไม่ได้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือเลินเล่ออย่างร้ายแรง และโจทก์ไม่ได้รับความเสียหาย หรือเป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจจากการกระทำของจำเลย เป็นการโต้เถียงดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม จึง

อนุญาตให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ให้รับอุทธรณ์ของจำเลยไว้พิจารณา ให้ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความฟังและดำเนินการต่อไป”

ตัวอย่าง ๓

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของโจทก์เป็นปัญหาข้อกฎหมาย กรณีไม่จำเป็นต้องขออนุญาตอุทธรณ์ จึงให้ยกคำขอและให้รับอุทธรณ์ของโจทก์ไว้พิจารณา ให้จำเลยแก้อุทธรณ์ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันฟังคำสั่ง แล้วให้ศาลชั้นต้นส่งคำแก้อุทธรณ์หรือแจ้งให้ศาลอุทธรณ์ทราบ หากไม่มีคำแก้อุทธรณ์ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภคน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๓”

ตัวอย่าง ๔

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของโจทก์เป็นปัญหาข้อกฎหมาย แต่ศาลชั้นต้นยังไม่ได้สั่งรับอุทธรณ์ จึงให้รับอุทธรณ์ของโจทก์ไว้พิจารณาและให้ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความฟังและดำเนินการต่อไป”

ตัวอย่าง ๕

“พิเคราะห์แล้ว อุทธรณ์ส่วนที่ได้ถึงการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้นเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นเป็นปัญหาข้อกฎหมาย เห็นว่า ปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม จึงอนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง และเนื่องจากศาลชั้นต้นยังไม่ได้สั่งรับอุทธรณ์ในส่วนปัญหาข้อกฎหมาย ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค เห็นสมควรส่งอุทธรณ์ในส่วนนี้ไปในคราวเดียวกัน จึงให้รับอุทธรณ์ทั้งหมดของโจทก์ไว้พิจารณา ให้ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความฟังและดำเนินการต่อไป”

หมายเหตุ

๑. จำเลยอุทธรณ์อาจยื่นคำแก้อุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นได้ภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันฟังคำสั่ง แต่ทางปฏิบัติเพื่อความรวดเร็วศาลชั้นต้นจะส่งตั้งแต่ในโอกาสแรกให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำแก้อุทธรณ์ก่อนแล้ว

๒. ภายในกำหนด ๗ วัน นับแต่วันที่จำเลยอุทธรณ์ยื่นคำแก้อุทธรณ์หรือนับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ สำหรับการยื่นคำแก้อุทธรณ์ได้สิ้นสุดลง ให้ศาลชั้นต้นส่งคำแก้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค หรือแจ้งให้ทราบว่ามี

คำแกุ้ทธณ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในคำแกุ้ทธณ์ว่า “รับเป็นคำแกุ้ทธณ์ ให้ส่งคำแกุ้ทธณ์ไปยังศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคเพื่อพิจารณา” หรือสั่งในรายงานเจ้าหน้าที่กรณีคู่ความไม่ยื่นคำแกุ้ทธณ์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดว่า “มีหนังสือแจ้งไปยังศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคว่า ...ไม่ยื่นคำแกุ้ทธณ์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด”

๓. ในกรณีนี้คู่ความฝ่ายที่ยื่นคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงพร้อมกับยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ แต่ศาลชั้นต้นไม่ได้ส่งสำเนาคำร้องให้จำเลยทราบตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๓๑ ศาลชั้นอุทธรณ์ควรจดยางานกระบวนการพิจารณาส่งไปพร้อมกับคำสั่งโดยอ้างเหตุข้างต้นและลงท้ายว่า “ดังนั้น ก่อนอ่านคำสั่งศาลอุทธรณ์... แผนกคดีผู้บริโภค ให้ศาลชั้นต้นรับส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยเร็วแล้วดำเนินการต่อไป”

๔. เมื่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคได้รับคำแกุ้ทธณ์หรือแจ้งความเช่นนั้นแล้วมีคำสั่งว่า “รวมสำนวนให้นำคดีลงสารบบความของศาล”

๒. กรณีศาลชั้นอุทธรณ์เห็นสมควรไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ สั่งว่า

ตัวอย่าง ๑

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า กรณีมิใช่เรื่องที่อาจกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมหรือจะกระทบกระเทือนต่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม จึงไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ให้ยกคำขอและมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของ...

ให้ส่งสำนวนคืนศาลชั้นต้นเพื่อแจ้งให้คู่ความทราบโดยเร็ว”

ตัวอย่าง ๒

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลย (ผู้บริโภค) ชำระหนี้ตามฟ้อง เว้นแต่เบี้ยปรับให้ลดลงเหลือในอัตราร้อยละ ๑ ต่อปี สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่เป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมหรือประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม จึงไม่อนุญาตให้อุทธรณ์และไม่รับอุทธรณ์ของโจทก์ คินค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดแก่โจทก์”

ตัวอย่าง ๓

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า โจทก์เรียกดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๓.๕ ต่อปี เนื่องจากการผิดนัดจึงเป็นเบี้ยปรับและสูงเกินส่วน ให้ลดจำนวนลง แล้วจำนวนที่ลดลงไม่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยก่อนผิดนัด โจทก์ยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ว่า เบี้ยปรับอัตราร้อยละ ๑๓.๕ ต่อปี เหมาะสมแล้ว สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวหาได้กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมหรือประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม จึงไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าว และไม่รับอุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้”

ตัวอย่าง ๔

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงว่า จำเลย (ผู้บริโภค) เป็นหนี้โจทก์ตามฟ้อง แต่หลักฐานของโจทก์ตามเอกสารหมาย จ.๗ รับฟังได้ว่า จำเลยคงค้างชำระค่าใช้จ่ายแก่โจทก์เพียง ๘,๑๕๕ บาท จึงพิพากษาให้จำเลยชำระเฉพาะหนี้ตามเอกสารดังกล่าว ซึ่งไม่เต็มตามฟ้อง โจทก์ยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ว่า เอกสารหมาย จ.๗ สามารถรับฟังได้ว่าจำเลยเป็นหนี้โจทก์ตามฟ้อง สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของโจทก์ไม่เป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมหรือประโยชน์ต่อผู้บริโภคเป็นส่วนรวม จึงไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ให้ยกคำขอของโจทก์และไม่รับอุทธรณ์ของโจทก์”

ตัวอย่าง ๕

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ศาลชั้นต้นยกคำร้องของโจทก์ที่ขอให้เรียกกรรมการผู้ถือหุ้นของบริษัทจำเลยเข้ามาเป็นจำเลยร่วม เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี แต่โจทก์มิได้โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นไว้ โจทก์จึงหมดสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้น กรณีไม่มีเหตุอันควรอนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ให้ยกคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ของโจทก์...”

ข้อสังเกต

๑. กรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมเป็นเรื่องเฉพาะความยุติธรรมของคู่ความในคดีนั้นเท่านั้น
๒. กรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวมเป็นเหตุที่พิจารณาโดยกว้างขวางไม่จำกัดเฉพาะคู่ความในคดี
๓. กรณีที่ศาลอุทธรณ์สั่งคำขออนุญาตอุทธรณ์ในคดีที่มีการอุทธรณ์ปัญหาข้ออื่น นอกจากข้อที่ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์รวมอยู่ด้วย

ตัวอย่าง สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้ว สำหรับอุทธรณ์ของโจทก์ในประเด็นที่ว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มียอดหนี้ค้างชำระที่ต้องรับผิดชอบโจทก์เป็นจำนวนเท่าใด อันเป็นปัญหาข้อเท็จจริงนั้น กรณี

มิใช่เรื่องที่อาจกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม จึงยังไม่มีเหตุสมควรที่จะอนุญาตให้อุทธรณ์ ในปัญหาดังกล่าว ให้ยกคำขอและมีคำสั่ง ไม่รับอุทธรณ์ของโจทก์ในข้อนี้ ส่วนอุทธรณ์ของ โจทก์ในประเด็นที่ว่า จำเลย ที่ ๒ ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดในยอดหนี้ที่จำเลยที่ ๑ ต้อง รับผิดต่อโจทก์ตามข้อสัญญาหรือไม่ และประเด็นที่ว่า ดอกเบี้ยที่โจทก์ขอมาในฟ้องเข้าลักษณะ เป็นเบี้ยปรับหรือไม่นั้น เป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ทั้งสองข้อนี้ไว้พิจารณา ให้ศาลชั้นต้นแจ้งคำสั่งให้คู่ความทราบแล้วดำเนินการต่อไป”

ข้อสังเกต

๑. กรณีที่ผู้อุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์มาหลายข้อและอุทธรณ์ในข้ออื่น ศาลชั้นต้นอาจสั่งรับ หรือไม่รับอุทธรณ์มาโดยไม่ชอบตามมาตรา ๔๗ หรือพลั้งเผลอยังไม่ได้มีคำสั่งเกี่ยวกับอุทธรณ์ข้ออื่น เป็นหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ที่จะต้องพิจารณาสั่งอุทธรณ์ในข้ออื่นไปเสียเลยทีเดียว โดยไม่จำเป็นต้อง ย้อนกลับไปให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอีก (ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๓๔) เมื่อศาลอุทธรณ์ ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้นำความในข้อ ๓๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่อุทธรณ์ข้ออื่น ที่ศาลอุทธรณ์สั่งรับไว้พิจารณาด้วย

๒. หากผู้อุทธรณ์ยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ ในการพิจารณา ของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์เห็นว่าคดีไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ก็ชอบที่จะส่งยกคำขอ ขออนุญาตอุทธรณ์ และสั่งรับอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ไว้ดำเนินการต่อไป สั่งว่า “พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้มีทุนทรัพย์พิพาทในชั้นอุทธรณ์เกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหา ข้อเท็จจริง กรณีไม่จำเป็นต้องขออนุญาต ให้ยกคำขอและให้รับคำฟ้องอุทธรณ์ ของ...ไว้ พิจารณา ให้ศาลชั้นต้นแจ้งคำสั่งให้คู่ความทราบแล้วดำเนินการต่อไป”

๔. ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๗ โดยไม่ชอบ (กรณีคู่ความ ไม่ได้ยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์)

ในคดีแพ่งทั่วไปหากศาลชั้นต้น สั่งรับอุทธรณ์เช่นว่านี้มาโดยไม่ชอบ ศาลชั้นอุทธรณ์ก็ จะพิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๒ (๑) แต่ในการดำเนินคดีผู้บริโภคย่อมไม่เป็นกรรมแก่ผู้อุทธรณ์ เพราะหากศาลชั้นต้นไม่บกพร่องผิดพลาด คือ สั่งไม่รับอุทธรณ์มาแต่ต้น คู่ความย่อมเกิดสิทธิที่จะยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ได้ตามพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๘ วรรคสอง ฉะนั้น ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๓๕ กำหนดให้ศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาไปเสียเลยทีเดียวว่ามีเหตุสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์หรือไม่

๑. กรณีศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์

ตัวอย่าง คำพิพากษา

“...คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันรับผิดชอบชำระค่าเสียหายเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า จำเลยทั้งสองต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อโจทก์เป็นเงินเพียง ๕๙,๐๔๙.๘๔ บาท ทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์จึงไม่เกินห้าหมื่นบาท เมื่อจำเลยทั้งสองอุทธรณ์เพียงประเด็นเดียวว่า ค่าเสียหายที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้แก่โจทก์สูงเกินไป เท่ากับเป็นอุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น ต้องห้ามมิให้จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสองยื่นอุทธรณ์โดยมิได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค และศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองในปัญหานี้มาโดยผิดหลัก จึงไม่ชอบด้วยมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งบทบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคพิจารณาแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองเป็นเรื่องที่อาจกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม กรณีมีเหตุสมควรที่จะอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง จึงมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองในปัญหาดังกล่าวไว้วินิจฉัย ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๓๕ ...”

๒. กรณีศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาแล้วไม่เห็นสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์ ให้มีคำพิพากษายกอุทธรณ์โดยไม่ต้องวินิจฉัยในประเด็นแห่งอุทธรณ์ (ข้อกำหนดประธานศาลฎีกา ข้อ ๓๕)

๕. ผู้อุทธรณ์ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ศาลชั้นอุทธรณ์เห็นว่าเป็นอุทธรณ์ต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ก็ต้องมีคำสั่งยกคำร้อง โดยไม่ต้องพิจารณาต่อไปว่ามีเหตุสมควรจะอนุญาตให้อุทธรณ์หรือไม่อีกแต่อย่างใด

ตัวอย่าง สั่งว่า

“พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้มีทุนทรัพย์พิพาทในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลชั้นต้นไม่ควรรับฟังคำเบิกความของนาย ก. อันเป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐาน เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๗ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของโจทก์นั้นชอบแล้ว ให้ยกคำร้อง”

๖. การสั่งคำร้องขอทุเลาการบังคับของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาค
แผนกคดีผู้บริโภค ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับคดีแพ่งทั่วไป

ตัวอย่าง ๑

เรื่อง สัญญา (ชั้นขอทุเลาการบังคับ)

ใจความว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินค่าซ่อมแซมหลังคาบ้านโจทก์รวมทั้งค่าแรงและค่าอุปกรณ์เป็นเงินจำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ฟ้อง (วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยให้โจทก์นำเงินจำนวนดังกล่าวไปซ่อมแซมหลังคาบ้านเอง ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำร้องขอทุเลาการบังคับ โจทก์ยื่นคำแก้อุทธรณ์แต่ไม่ยื่นคำคัดค้านการขอทุเลาการบังคับ

คำสั่ง

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ถ้าจำเลยหาประกันสำหรับจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ฟ้องจนถึงวันทราบคำสั่งและต่อไปอีก ๑ ปี มาให้เป็นที่พอใจและภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด ก็อนุญาตให้ทุเลาการบังคับไว้ในระหว่างอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ยกคำร้อง

ตัวอย่าง ๒

เรื่อง เช่าซื้อ ค่าประกัน (ชั้นขอทุเลาการบังคับ)

ใจความว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินจำนวน ๒๖๑,๙๘๙.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้อง (วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยทั้งสองยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น และยื่นคำร้องขอทุเลาการบังคับ

คำสั่ง

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ถ้าจำเลยทั้งสองร่วมกันหรือคนใดคนหนึ่งหาประกันสำหรับจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เป็นต้นไป จนถึงวันทราบคำสั่งนี้และต่อไปอีก ๑ ปี มาวางศาลจนเป็นที่พอใจและภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด ก็อนุญาตให้ทุเลาการบังคับไว้ในระหว่างอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ยกคำร้อง

ตัวอย่าง ๓

เรื่อง เช่าซื้อ ค่าประกัน (ชั้นขอทุเลาการบังคับ)

ใจความว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันส่งมอบรถยนต์ยี่ห้อ นิสสัน หมายเลขทะเบียน บท - ๑๓๓๖ พิษณุโลก คันที่เช่าซื้อคืนให้แก่โจทก์ หากคืนไม่ได้

ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันใช้ราคาแทนเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าเสียหายเป็นค่าขาดประโยชน์ให้แก่โจทก์เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท นับแต่วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒) เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะส่งมอบรถยนต์ที่เข้าชื่อค้ำประกันโจทก์หรือใช้ราคาแทนจนครบถ้วน แต่ไม่เกิน ๘ เดือน จำเลยที่ ๒ ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำร้องขอทุเลาการบังคับ

คำสั่ง

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า หากจำเลยที่ ๒ หาประกันสำหรับรายการรถยนต์ซึ่งต้องส่งมอบคืนให้แก่โจทก์ และค่าขาดประโยชน์เป็นเวลา ๘ เดือน ที่จะต้องชำระให้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาให้จนเป็นที่พอใจ และภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด ก็อนุญาตให้ทุเลาการบังคับไว้ในระหว่างอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ยกคำร้อง

ตัวอย่าง ๔

เรื่อง เข้าชื่อ ค้ำประกัน (ชั้นขอทุเลาการบังคับ)

ใจความว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันส่งมอบรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลยี่ห้อ อีซูซุ หมายเลขทะเบียน ตฎ ๓๒๕๓ กรุงเทพมหานคร ที่เข้าชื่อค้ำประกันโจทก์ในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี หากส่งมอบคืนไม่ได้ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ราคาแทนเป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมค่าขาดประโยชน์จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท และให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ในอัตราเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไปจนกว่าจะส่งมอบรถยนต์ที่เข้าชื่อค้ำประกันหรือใช้ราคาแทนจนครบ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๖ เดือน คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยทั้งสองยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำร้องขอทุเลาการบังคับ

คำสั่ง

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ถ้าจำเลยทั้งสองหรือจำเลยคนใดคนหนึ่ง หาประกันสำหรับจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาจนเป็นที่พอใจ และภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด ก็อนุญาตให้ทุเลาการบังคับไว้ในระหว่างอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ยกคำร้อง

ข้อสังเกต

เนื่องจากตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๓๗ ให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภครหัสศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคพิจารณาพิพากษาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หากพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่น่าคดีลงสารบทความ ก็ให้บันทึกเหตุแห่งพฤติการณ์พิเศษที่ล่าช้าไว้ในสำนวน ดังนั้น การทำคำพิพากษาคดีผู้บริโภคจึงควรกระทำโดยรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องให้ศาลชั้นต้นต้องเสียเวลานัดคู่ความมาพิจารณาหลักประกัน ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคจึงอาจสั่งในคำร้องขอทุเลาการบังคับว่า “คดีนี้ศาลอุทธรณ์... ภาคแผนกคดีผู้บริโภค

ทำคำพิพากษาเสร็จแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องส่งคำร้องนี้” และในกรณีนี้หากคู่ความฝ่ายชนะคดียื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นดำเนินการบังคับคดี ศาลชั้นต้นอาจมีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๒ (๒)

~~~~~

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

บทที่ ๓

คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นอุทธรณ์

๑. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีผู้บริโภคนอกระบบ ได้แก่ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคและศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๕)

๒. หมายเลขคดีดำ ให้ใช้อักษรย่อว่า “ผบ.” นำหน้าหมายเลขคดีเสมอ เช่น คดีหมายเลขดำที่ ผบ. ๑/๒๕๕๒

๓. ชื่อความ ใช้คำว่า “ความแพ่ง” ทุกคดี

๔. ชื่อคู่ความ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับคดีแพ่งทั่วไป

ข้อสังเกต

๑. กรณีบริษัทบริหารสินทรัพย์เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ การระบุชื่อคู่ความให้ใช้ชื่อความต่อท้ายชื่อโจทก์หรือจำเลยหรือคู่ความอื่น แล้วแต่กรณีว่า “... (ชื่อคู่ความ)... โดยบริษัทบริหารสินทรัพย์... จำกัด ผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทน” ตัวอย่างเช่น

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โดยบริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด ผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทน (ฎีกาที่ ๖๔๗๔/๒๕๕๕)

ส่วนรายการแห่งคดีในคำพิพากษาส่วนที่ศาลชั้นต้นส่งอนุญาตให้บริษัทบริหารสินทรัพย์เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนใช้ชื่อความ ดังนี้

“ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น บริษัทบริหารสินทรัพย์... จำกัด ยื่นคำร้องขอเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ (หรือจำเลยหรือคู่ความอื่นแล้วแต่กรณี) ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ ศาลชั้นต้นอนุญาต (ฎีกาที่ ๔๑๘/๒๕๕๖)

๒. กรณีเข้าสวมสิทธิแล้ว ถือว่าบริษัทบริหารสินทรัพย์นั้นเข้ามามีฐานะเป็นโจทก์หรือจำเลยหรือคู่ความอื่น แล้วแต่กรณี ไม่ต้องเรียกว่า “ผู้ร้อง” หรือ “ผู้เข้าสวมสิทธิ” อีก ให้เรียกเป็นโจทก์หรือจำเลยหรือคู่ความอื่นนั้น แล้วแต่กรณี นับแต่นั้นต่อไป

๓. กรณีที่มีการโอนสินทรัพย์จากธนาคารหรือสถาบันการเงินไปยังบริษัทบริหารสินทรัพย์
ก่อนฟ้อง บริษัทดังกล่าวจะเป็นผู้ฟ้องคดีเอง (หรือถูกฟ้องแล้วแต่กรณี) ก็ให้ระบุชื่อบริษัทนั้นเป็น
ชื่อคู่ความ

๕. ชื่อเรื่อง ให้ระบุตามเนื้อหาแห่งคดี ดังต่อไปนี้

๑. ชื่อขาย

- ๑.๑ ชื่อขาย (บ้าน, อาคารพาณิชย์)
- ๑.๒ ชื่อขาย (อาคารชุด)
- ๑.๓ ชื่อขาย (ที่ดินเปล่า)
- ๑.๔ ชื่อขายสินค้าอุปโภค
- ๑.๕ ชื่อขายสินค้าบริโภค
- ๑.๖ ชื่อขาย (อื่นๆ)

๒. เช่าทรัพย์สิน

- ๒.๑ เช่าทรัพย์สิน (บ้าน)
- ๒.๒ เช่าทรัพย์สิน (อาคารเก็บรักษาทรัพย์สิน)
- ๒.๓ เช่าทรัพย์สิน (หอพัก)
- ๒.๔ เช่าทรัพย์สิน (สำนักงาน)
- ๒.๕ เช่าทรัพย์สิน (รถยนต์)
- ๒.๖ เช่าทรัพย์สิน (รถจักรยานยนต์)
- ๒.๗ เช่าทรัพย์สิน (อื่นๆ)

๓. เช่าซื้อ

- ๓.๑ เช่าซื้อ (รถยนต์)
- ๓.๒ เช่าซื้อ (รถจักรยานยนต์)
- ๓.๓ เช่าซื้อ (อื่นๆ)

๔. จำหน่ายของ

๕. รับขน (บริการขนส่ง)

- ๕.๑ รับขน (บริการขนส่งทางบก)
- ๕.๒ รับขน (บริการขนส่งทางน้ำ)
- ๕.๓ รับขน (บริการขนส่งทางอากาศ)

๖. สินเชื่อบุคคล

- ๖.๑ ยืม, ค่าประกัน

- ๗. บัตรเครดิต
- ๘. กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- ๙. ประกันภัย
 - ๙.๑ ประกันชีวิต
 - ๙.๒ ประกันวินาศภัย
- ๑๐. สินค้าไม่ปลอดภาษี
 - ๑๐.๑ สินค้าไม่ปลอดภาษี (ยา)
 - ๑๐.๒ สินค้าไม่ปลอดภาษี (อาหาร)
 - ๑๐.๓ สินค้าไม่ปลอดภาษี (เครื่องสำอาง)
 - ๑๐.๔ สินค้าไม่ปลอดภาษี (ยานพาหนะ)
 - ๑๐.๕ สินค้าไม่ปลอดภาษี (เครื่องใช้ไฟฟ้า)
 - ๑๐.๖ สินค้าไม่ปลอดภาษี (อุปกรณ์สื่อสาร)
 - ๑๐.๗ สินค้าไม่ปลอดภาษี (เชื้อเพลิง)
 - ๑๐.๘ สินค้าไม่ปลอดภาษี (สินค้าอุปโภคอื่นๆ)
 - ๑๐.๙ สินค้าไม่ปลอดภาษี (สินค้าบริโภคอื่นๆ)
- ๑๑. บริการสาธารณูปโภค
 - ๑๑.๑ บริการสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า)
 - ๑๑.๒ บริการสาธารณูปโภค (น้ำประปา)
 - ๑๑.๓ บริการสาธารณูปโภค (โทรคมนาคม)
- ๑๒. บริการสาธารณสุขและความงาม
 - ๑๒.๑ สถานพยาบาลรัฐบาล
 - ๑๒.๒ สถานพยาบาลเอกชน
 - ๑๒.๓ สถานบริการความงามและสุขภาพ
 - ๑๒.๔ ร้านขายยา
- ๑๓. บริการท่องเที่ยว
 - ๑๓.๑ บริการท่องเที่ยว (นำเที่ยว)
 - ๑๓.๒ บริการท่องเที่ยว (โรงแรม)
- ๑๔. สื่อสารมวลชน
- ๑๕. บริการธุรกรรมทางธนาคาร
- ๑๖. บริการหลักทรัพย์และกองทุนรวม
- ๑๗. บริการด้านการศึกษา

๑๘. นิติบุคคลอาคารชุด

๑๙. นิติบุคคลบ้านจัดสรร

หมายเหตุ

ก. ชื่อเรื่องอื่นนอกจากนี้ให้ระบุชื่อเรื่องตามคดีแพ่ง

ข. หากมีการฟ้องให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบตามสัญญาหรือนิติกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ใช้ชื่อเรื่องข้างต้นแล้วต่อท้ายด้วยคำว่า “ค้ำประกัน”

๖. รายการแห่งคดี

กรณีคู่ความยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงและศาลชั้นอุทธรณ์อนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าว ให้ระบุในคำพิพากษาว่า

“...อุทธรณ์ โดยศาลอุทธรณ์... แผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงได้”

๗. การย่อคำฟ้อง คำให้การ คำพิพากษาศาลชั้นต้น การระบุคู่ความผู้อุทธรณ์ และการย่อทางพิจารณา

คงปฏิบัติเช่นเดียวกับคดีแพ่งทั่วไป

๘. การแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อศาลชั้นอุทธรณ์

มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. คู่ความต้องระบุประเด็นและเหตุผลความจำเป็นของการแถลงการณ์ด้วยวาจาในคำขอท้ายคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์

๒. หากศาลชั้นอุทธรณ์อนุญาตให้แถลงการณ์ด้วยวาจา ต้องกำหนดจำนวนระยะเวลาที่จะอนุญาตให้แต่ละฝ่ายแถลงการณ์ด้วยวาจาด้วยพร้อมกับแจ้งวันเวลานัดให้คู่ความทุกฝ่ายทราบ

๓. คู่ความไม่อาจเสนอพยานหลักฐานเพิ่มเติมประกอบคำแถลงการณ์ด้วยวาจา (ข้อกำหนดประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๓๖)

ในกรณีที่ศาลชั้นอุทธรณ์เห็นว่าไม่จำเป็นต้องฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาตามคำแถลงของคู่ความ ให้ระบุในคำพิพากษาดังว่า

“...พิเคราะห์แล้วที่คู่ความทั้งสองฝ่ายขอแถลงการณ์ด้วยวาจา นั้นไม่จำเป็นแก่คดี
จึงให้งดเสีย...”

๙. ระยะเวลาในการพิจารณาพิพากษา

การพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคนั้น ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หากพ้นกำหนด
๑ ปี นับแต่วันที่น่าคดีลงสารบบความต้องบันทึกเหตุแห่งพฤติการณ์พิเศษที่ล่าช้าไว้ในสำนวน

ข้อสังเกต

๑. การบันทึกเหตุแห่งพฤติการณ์พิเศษที่ล่าช้า ในทงบบัญชีควรเป็นหน้าที่ของ
เลขานุการศาลอุทธรณ์หรือเลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี เป็นผู้จัดทำรายงานกระบวน
พิจารณานับบันทึกเหตุแห่งการล่าช้าไว้ในสำนวน

๒. ระยะเวลา ๑ ปี เริ่มนับตั้งแต่วันที่นำคดีลงสารบบความศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภค
หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคจนถึงวันที่ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาค
แผนกคดีผู้บริโภคส่งคดีออก

๑๐. การสั่งให้คู่ความฝ่ายผู้บริโภคชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้น

ถ้าความปรากฏแก่ศาลอุทธรณ์ว่าผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคนำคดีมา
ฟ้องโดยไม่มีเหตุสมควร เรียกหรือค่าเสียหายเกินสมควร ประพฤติตนไม่เรียบร้อย หรือดำเนินกระบวน
พิจารณานี้มีลักษณะเป็นการประวิงคดีโดยไม่จำเป็น ก่อนมีคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แผนกคดี
ผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคอาจมีคำสั่งให้บุคคลนั้นชำระค่าฤชาธรรมเนียม
ที่ได้รับการยกเว้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๑๘ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐) โดยจดยางงานกระบวนพิจารณา

ตัวอย่าง

“ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค ตรวจสำนวนแล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้บริโภคเรียกร้อง
ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการหนทุกษ์ทรมาน เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท จึงให้ผู้บริโภคชำระ
ค่าธรรมเนียมศาลสำหรับค่าเสียหายส่วนนี้ในส่วนที่เกินกว่า ๑๐ ล้านบาท ต่อศาลชั้นต้น
ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง เสร็จแล้วให้รีบส่งสำนวนคืนศาลอุทธรณ์...แผนกคดี
ผู้บริโภคโดยเร็ว”

ในกรณีนี้หากผู้บริโภคมิชำระค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนด ให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความดั่งเช่นคดีแพ่งทั่วไป

ข้อสังเกต

๑. ในชั้นอุทธรณ์ แม้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคมีอำนาจสั่งให้คู่ความฝ่ายผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคชำระค่าธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้น แต่ศาลชั้นต้นก็มีอำนาจสั่งในกรณีนี้เช่นกัน เพราะศาลชั้นต้นมีอำนาจในการตรวจรับอุทธรณ์

๒. อย่างไรก็ตาม หากการดำเนินคดีในศาลชั้นต้น ปรากฏว่าศาลชั้นต้นยังไม่เคยมีคำสั่งให้คู่ความฝ่ายผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคชำระค่าธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้น แต่เมื่อศาลชั้นต้นตรวจอุทธรณ์แล้วเห็นว่าคู่ความฝ่ายผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคนำคดีมาฟ้องโดยไม่มีเหตุสมควร เรียกร้องค่าเสียหายเกินสมควร ประพฤติตนไม่เรียบร้อย หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาอันมีลักษณะเป็นการประวิงคดีโดยไม่จำเป็น ศาลชั้นต้นควรให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเป็นผู้ใช้ดุลพินิจมีคำสั่งในเรื่องนี้ เพราะหากคู่ความฝ่ายผู้บริโภคไม่เห็นฟ้องด้วยกับคำสั่งของศาลชั้นต้น อาจใช้สิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ทำให้ต้องเสียเวลาพิจารณาคดีในเรื่องที่มีไว้เกี่ยวกับเนื้อหา

๑๑. กรณีคู่ความฝ่ายผู้บริโภคซึ่งได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลยื่นอุทธรณ์และศาลพิพากษาให้เป็นฝ่ายชนะคดี

การสั่งค่าธรรมเนียมควรสั่งเพิ่มเติม ดังนี้

ตัวอย่าง

“...สำหรับค่าธรรมเนียมศาลที่จำเลยได้รับการยกเว้นนั้นให้โจทก์นำมาชำระต่อศาลในนามของจำเลย...”

๑๒. คำพิพากษาหรือคำสั่งชั้นอุทธรณ์เป็นที่สุด

โดยหลักแล้วคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเป็นที่สุด (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๙วรรคสอง) แต่ยังคงให้สิทธิแก่คู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อขอให้พิจารณานุญาตให้ฎีกา

ในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาเกินสองแสนบาทหรือในปัญหาข้อกฎหมายได้ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคร พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕๑

๑๓. การถอนฟ้องและการประนีประนอมยอมความในชั้นอุทธรณ์

ในคดีแพ่งทั่วไป ทนายความที่ได้รับมอบหมายจากตัวความให้ถอนฟ้องหรือประนีประนอมยอมความย่อมสามารถกระทำการดังกล่าวแทนคู่ความได้ แต่ในคดีผู้บริโภคหากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือสมาคมที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีอำนาจฟ้องและดำเนินคดีผู้บริโภคแทนผู้บริโภคจะถอนฟ้องหรือประนีประนอมยอมความ ศาลอุทธรณ์ต้องตรวจสอบดูเสียก่อนว่าคณะกรรมการหรือสมาคมนั้นได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องมาแสดงต่อศาลด้วย

ตัวอย่าง ๑

“ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค ตรวจสอบแล้ว ไม่ปรากฏหลักฐานว่า...ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากนาย ก. ผู้บริโภคให้ถอนฟ้อง จึงให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งแจ้งให้... ส่งหนังสือให้ความยินยอมให้ถอนฟ้องของนาย ก. ภายในเวลาที่ศาลชั้นต้นกำหนด เสร็จแล้วให้ศาลชั้นต้น ส่งหนังสือดังกล่าวไปยังศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคเพื่อดำเนินการต่อไป”

ตัวอย่าง ๒

เรื่อง ยืม (ชั้นขอถอนอุทธรณ์)

ใจความว่า คดีนี้โจทก์ขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน ๓๕๙,๓๗๘.๗๗ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๖ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๔๙,๘๓๘.๓๘ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค โจทก์ยื่นคำบอกกล่าวว่า จำเลยได้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์แล้ว โจทก์จึงไม่ประสงค์จะดำเนินคดีกับจำเลยต่อไป จึงขอถอนอุทธรณ์และขอศาลคืนค่าขึ้นศาลแก่โจทก์เป็นกรณีพิเศษ

คำสั่ง

ศาลอุทธรณ์... แผนกคดีผู้บริโภค พิจารณาแล้ว อนุญาตให้โจทก์ถอนอุทธรณ์ได้ คืนค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์แก่โจทก์เป็นกรณีพิเศษ ๖,๕๐๐ บาท จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ตัวอย่าง ๓

เรื่อง ยืม บัญชีเดินสะพัด ค่าประกัน จำนอง (ชั้นขอลถอนอุทธรณ์)

ใจความว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสามร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินให้แก่โจทก์เป็นเงิน ๑๒๖,๗๘๓,๕๔๒.๖๘ บาท หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น ให้โจทก์บังคับคดี ยึดทรัพย์จำนองและทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามชำระหนี้ให้โจทก์จนครบถ้วน หากขายทอดตลาดทรัพย์จำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยทั้งสามยังคงต้องรับผิดชอบใช้ส่วนที่ขาดอยู่จนครบถ้วน จำเลยทั้งสามยื่นคำให้การและฟ้องแย้ง ศาลมีคำสั่งให้รับคำให้การ ส่วนฟ้องแย้งไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิมจึงไม่รับ จำเลยทั้งสามอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟ้องแย้ง ต่อมาคู่ความแถลงร่วมกันว่าคดีสามารถตกลงกันได้ ศาลจึงพิพากษาตามยอมเพื่อให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความ จำเลยทั้งสามยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นสอบถามโจทก์แล้วไม่ค้าน

คำสั่ง

พิเคราะห์แล้ว คดีนี้เป็นคดีที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บริโภคร่วม กับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้ค้าประกันจำเลยที่ ๑ ยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ด้วยตนเอง จึงอนุญาตให้จำเลยทั้งสามถอนอุทธรณ์ได้ จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

อนึ่ง จำเลยทั้งสามยื่นคำฟ้องอุทธรณ์มาในฉบับเดียวกัน โดยจำเลยที่ ๑ เป็นลูกหนี้ชั้นต้น ถือเป็นคดีผู้บริโภคซึ่งดำเนินการโดยผู้บริโภค ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๕๐ จึงให้คืนค่าธรรมเนียมอุทธรณ์คำสั่ง ๒๐๐ บาท แก่จำเลยทั้งสาม

ข้อสังเกต

ในกรณีขอถอนฟ้อง ศาลอุทธรณ์จะมีคำสั่งอนุญาตได้ต่อเมื่อการถอนฟ้องนั้นไม่เป็นผลเสียต่อวงรวมคุ้มครองผู้บริโภคเป็นส่วนรวม ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๙

๑๔. ตัวอย่างคำพิพากษา

๑. ไม่มีประเด็นเรื่องฟ้องเคลือบคลุมในคดีผู้บริโภค

“...พิเคราะห์แล้ว ที่ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นพิพาทว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุมหรือไม่ เป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “...คำฟ้องต้องมีข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีรวมทั้งคำขอบังคับ

ชัดเจนพอที่จะทำให้เข้าใจได้ หากศาลเห็นว่าคำฟ้องนั้นไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องในส่วนนั้นให้ถูกต้องหรือชัดเจนขึ้นก็ได้” และตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดี ในคดีผู้บริโภคม พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในกรณีที่โจทก์ยื่นคำฟ้องเป็นหนังสือ หากคำฟ้องนั้นไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญในเรื่องใด เจ้าพนักงานคดีอาจให้คำแนะนำแก่โจทก์ เพื่อจัดทำคำฟ้องให้ถูกต้องครบถ้วน” วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่โจทก์ประสงค์จะฟ้องด้วยวาจา ให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการเพื่อให้มีการจดบันทึกรายละเอียดแห่งคำฟ้องแล้วให้โจทก์ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ” และวรรคสาม กำหนดว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ให้โจทก์เสนอพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเท่าที่จะทำได้มาพร้อมกับคำฟ้อง” เห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ของคำฟ้องในคดีผู้บริโภคม มีบทบัญญัติที่กำหนดไว้โดยเฉพาะแตกต่างจากการดำเนินคดีแพ่งทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ให้คู่ความเข้าถึงการค้นหาคำความจริงได้โดยง่าย มิให้คู่ความเอาชนะคดีกันด้วยเพียงเหตุผลที่มีใช่เป็นเรื่องในทางเนื้อหา ซึ่งในกรณีนี้คู่ความฝ่ายที่เป็นโจทก์จะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายนำคดีมาฟ้องใหม่อีก โดยใช้เหตุ กฎหมายจึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของศาลก่อนที่จะรับคำฟ้องไว้พิจารณาจะต้องตรวจคำฟ้องเสียก่อน หากศาลเห็นว่า คำฟ้องนั้นไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องส่วนนั้นให้ถูกต้องหรือชัดเจนขึ้น และตามข้อกำหนดดังกล่าวยังถือเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีที่อาจให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่โจทก์เมื่อตรวจพบข้อบกพร่องของคำฟ้องตามสมควรแก่กรณี โดยไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดรูปคดีทำนองเดียวกับการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ ฉะนั้น ที่จำเลยให้การต่อสู้ว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุมหรือฟ้องขาดสาระสำคัญของความรับผิดชอบที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๒ จึงไม่น่าจะนำมายกเป็นข้อคัดฟ้องในคดีผู้บริโภคมได้ ที่ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นพิพาทแล้ววินิจฉัยว่า ฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุมเป็นการไม่ชอบ เมื่อจำเลยอุทธรณ์โต้แย้งในประเด็นดังกล่าว จึงไม่เป็นประเด็นที่ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคมจะต้องวินิจฉัย...”

๒. ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ของจำเลยซึ่งเป็นผู้บริโภค โดยมีได้แสดงเหตุให้ปรากฏในคำสั่งว่าเพราะเหตุใดจึงให้จำเลยชำระค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ เป็นการไม่ชอบ แต่ศาลเห็นว่ามีเหตุสมควรที่บางข้อหาควรเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

“...อนึ่ง ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย การยื่นคำฟ้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ในคดีผู้บริโภคมซึ่งดำเนินการโดยผู้บริโภคมหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคมให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง แต่ไม่รวมถึงความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุด” วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าผู้บริโภคมหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคนำคดีมาฟ้องโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เรียกร้อง

ค่าเสียหายเกินสมควร ประพฤติตนไม่เรียบร้อย ดำเนินกระบวนการพิจารณาอันมีลักษณะเป็นการประวิงคดีหรือไม่จำเป็น หรือมีพฤติการณ์อื่นที่ศาลเห็นสมควร ศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลนั้นชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนดก็ได้...” บทบัญญัติดังกล่าวมีความมุ่งหมายเพื่อที่จะยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องหรือการต่อสู้คดีของผู้บริโภคในชั้นศาลใด การที่จำเลยซึ่งเป็นผู้บริโภคเป็นฝ่ายแพ้คดีในศาลชั้นต้นได้ยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษา อุทธรณ์ของจำเลยจึงถือเป็นคำฟ้องตามบทวิเคราะห์ศัพท์ใน มาตรา ๑ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น จำเลยย่อมได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมในการยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ทั้งหมดตามบทบัญญัติข้างต้น การที่ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ของจำเลยโดยให้จำเลยชำระค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ แต่ไม่ได้แสดงเหตุให้ปรากฏในคำสั่งว่าเพราะเหตุใดจึงให้จำเลยชำระค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ จึงไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภค เห็นว่าการที่จำเลยยื่นอุทธรณ์ในประเด็นเกี่ยวกับหนี้ที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายกู้เบิกเงินเกินบัญชีตามกฎหมาย จ.๖ และ จ.๗ และหนี้ตามสินเชื่อตัวเงินซึ่งมีตัวสัญญาใช้เงินตามกฎหมาย จ.๑๓ ถึง จ.๑๕ เป็นหลักฐานแห่งหนี้ถือเป็นพฤติการณ์ที่ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคเห็นสมควรให้จำเลยต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้นทั้งหมดในมูลหนี้ดังกล่าวตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง เมื่อจำเลยได้ชำระค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนนี้ อันเป็นค่าฤชาธรรมเนียมอย่างหนึ่งแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องคืนค่าขึ้นศาลในส่วนนี้ให้แก่จำเลย แต่สำหรับมูลหนี้ที่จำเลยต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นเกี่ยวกับสัญญากู้เงิน เอกสารหมาย จ.๘ และ จ.๙ กับสัญญากู้เงินประเภทวงเงินกู้หมุนเวียนโดยมีตัวสัญญาใช้เงินตามกฎหมาย จ.๑๑ เป็นหลักฐานแห่งหนี้ มีทุนทรัพย์ในวันยื่นฟ้องอุทธรณ์รวมกันเป็นเงินจำนวน ๘๔,๕๐๒,๒๕๐,๕๕ บาท ซึ่งจำเลยเสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ส่วนนี้มาเป็นเงิน ๘๔,๕๐๒,๓๐ บาท จำเลยมิได้อุทธรณ์ในมูลหนี้ดังกล่าวเป็นประเด็นโดยตรง จึงให้คืนค่าขึ้นศาลในส่วนนี้จำนวน ๘๔,๕๐๒,๓๐ บาท แก่จำเลย...

๓. การขยายระยะเวลาอุทธรณ์คดีผู้บริโภคมีบัญญัติไว้โดยเฉพาะ และมีใช้อำนาจของศาลชั้นต้นที่จะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์

“...ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการแรกมีว่า มีเหตุที่จะขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ให้แก่โจทก์หรือไม่ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้นำมาใช้บังคับหรือระยะเวลาตามที่ศาลกำหนดไว้ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความร้องขอ ศาลมีอำนาจยับยั้งหรือขยายระยะเวลาได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม” อันเป็นบทบัญญัติที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้โดยเฉพาะแตกต่าง

จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓ ฉะนั้น ในคดีผู้บริโภคมิว่าจะเป็น การสั่ง ย่น หรือขยายระยะเวลา ก่อนสิ้นระยะเวลานั้นหรือภายหลังเมื่อสิ้นระยะเวลานั้นแล้วก็ตาม กฎหมายให้ อำนาจศาลที่จะพิจารณาสั่งได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ทั้งนี้ โดยไม่ต้อง คำนึงว่ามีพฤติการณ์พิเศษหรือมีเหตุสุดวิสัยดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓ ดังที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย อย่างไรก็ตาม ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการ ดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในกรณีที่มีการยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหา ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๔๘ ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจตรวจคำขอและอุทธรณ์ และมีคำสั่งตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ หากผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำขอ และอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็วต่อไป” วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่มีการ ขออนุญาตขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ หากศาลชั้นต้น เห็นสมควรอนุญาตให้ขยาย ให้ศาลชั้นต้นสั่งตามที่เห็นสมควร หากจะไม่อนุญาตให้ศาลชั้นต้น ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง” ฉะนั้น กรณีที่ศาลชั้นต้นเห็นสมควรไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ จึงมิใช่เป็นอำนาจของศาลชั้นต้นที่จะสั่งยกคำร้อง แต่เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์...แผนกคดี ผู้บริโภคโดยเฉพาะ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ของโจทก์จึงเป็นการ ไม่ชอบ แต่เมื่อคดีมาสู่ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคแล้ว ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคสมควร วินิจฉัยคำร้องดังกล่าวไปเสียเลยทีเดียว ปัญหาว่า กรณีของโจทก์มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมที่จะขยายระยะเวลาอุทธรณ์ให้แก่โจทก์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ศาลได้อนุญาต ให้ขยายไปแล้วอีกหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ ๑ รับผิดชอบสัญญาเช่าซื้อ และ จำเลยที่ ๒ รับผิดชอบสัญญาจำนำประกัน บรรดาถ้อยคำสำนวนและสรรพเอกสารมิได้มีจำนวนมาก เป็นพิเศษ ทั้งรูปคดีมิได้มีปัญหายุ่งยากสลับซับซ้อน ส่วนการพิจารณาอุทธรณ์ที่โจทก์อ้างมาใน คำร้องว่าจะต้องประชุมคณะกรรมการก่อน ก็เป็นการดำเนินการตามทางปฏิบัติภายในของโจทก์ ซึ่งโจทก์จะต้องเตรียมการเสียแต่เนิ่นๆ มิใช่มาดำเนินการเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ศาลอนุญาต ให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว อันเป็นความบกพร่องของโจทก์เอง กรณีไม่มีความจำเป็นเพื่อ ประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะอนุญาตให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ให้แก่โจทก์อีก...”

๔. บทบาทของศาลในการค้นหาความจริง

“...มีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์เพียงประการเดียวว่า หน้าที่จำเลยค้างชำระตามบัญชีกระแสรายวันที่เปิดไว้แก่โจทก์เป็นหนี้ตามสัญญาบัญชีเดินสะพัด ที่โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยทบต้นจากจำเลยได้หรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า เจื่อนไขและข้อตกลงตาม สัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีเอกสารหมายเลข จ.๓ ข้อ ๒ จำเลยสามารถใช้เช็คหรือเอกสารอื่นใดที่โจทก์ ออกให้เบิกถอนเงินเกินบัญชีจากบัญชีกระแสรายวัน ทั้งยังมีข้อตกลงให้จำเลยนำเงินเข้าหมุนเวียน

ในบัญชีอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง นอกจากนี้จำเลยยังได้รับสมุดเช็คสำหรับเบิกถอนเงินตามคำขอ เปิดบัญชีกระแสรายวันเอกสารหมายเลข จ.๕ ข้อ ๗ ถึงข้อ ๑๙ เข้าลักษณะเป็นสัญญาบัญชีเดินสะพัด มีใช้เรื่องที่โจทก์ออกเงินท่ตรงจ่ายจ่ายไปก่อนแล้วมาเรียกเก็บเงินจากจำเลยในภายหลังโจทก์จึง มีสิทธิคิดดอกเบี้ยทบต้นจากจำเลยได้นั้น เห็นว่า การที่จะพิจารณาว่าข้อเท็จจริงเข้าลักษณะสัญญา ใด จำต้องพิจารณาข้อสัญญานั้นประกอบกับพฤติการณ์ที่คู่สัญญามีเจตนาที่จะผูกพันระหว่างกัน เป็นสำคัญ มิใช่พิจารณาเฉพาะข้อสัญญาเพียงอย่างเดียวดังที่โจทก์อุทธรณ์เท่านั้น จำเลยขอใช้ บริการสินเชื่อบัตร ค.แบงก์วิซ่าโดยจำเลยขอเปิดบัญชีกระแสรายวันกับโจทก์ ก็โดยมีความมุ่ง หมายเพื่อนำบัตรดังกล่าวไปเบิกถอนเงินสดผ่านเครื่องฝากถอนเงินอัตโนมัติ ชำระค่าสินค้าและ บริการ โดยให้โจทก์ออกเงินชำระแทนไปก่อนบัญชีกระแสรายวันที่จำเลยขอเปิดไว้กับโจทก์มี วัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้โจทก์หักเงินไปชำระหนี้หาใช้หักทอนหนี้สินระหว่างกันอย่างบัญชี เดินสะพัดไม่ เพราะจำเลยมีแต่เป็นลูกหนี้โจทก์ฝ่ายเดียวไม่ได้เป็นเจ้าของหนี้ด้วย รวมทั้งไม่มีหน้าที่ ต้องนำเงินฝากเข้าบัญชีก่อนเบิกถอนเงินสด ชำระค่าสินค้าหรือบริการ แม้ตามสัญญาจะเบิกเงินเกิน บัญชีเอกสารหมายเลข จ.๓ และด้านหลังคำขอเปิดบัญชีกระแสรายวันเอกสารหมายเลข จ.๕ จะมีข้อตกลง ให้จำเลยถอนเงินด้วยเช็คและกรณีเงินฝากที่เหลือในบัญชีมีไม่พอจ่ายตามเช็ค หากโจทก์ผ่อนผัน จ่ายเงินไปก่อน จำเลยยอมผูกพันจ่ายเงินส่วนที่เบิกเกินนั้นคืนให้โจทก์โดยถือเสมือนหนึ่งจำเลยได้ ร้องขอเบิกเงินเกินบัญชีต่อโจทก์ และยินยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดตามประกาศธนาคารแห่ง ประเทศไทยและประกาศธนาคารโจทก์กับยอมให้นำดอกเบี้ยนี้หักจากบัญชีเมื่อถึงวันสิ้นเดือน ก็ เป็นเพียงรูปแบบของสัญญาสำเร็จรูปของโจทก์ ดังจะเห็นได้จากรายการเดินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของจำเลยเอกสารหมายเลข จ.๗ ซึ่งมีรายการเบิกถอนเงินสดผ่านเครื่องฝากถอนเงิน อัตโนมัติ ซึ่งล้วนแต่เป็นธุรกรรมอันเกิดจากการใช้บัตรเครดิตทั้งสิ้น มิได้มีรายการถอนเงินออก จากบัญชีกระแสรายวันด้วยเช็ค ข้อที่โจทก์อ้างมาในอุทธรณ์ว่า ขณะเปิดบัญชีกระแสรายวันจำเลย ได้รับสมุดเช็คสำหรับเบิกเงินเกินบัญชีตามคำขอเปิดบัญชีกระแสรายวัน เอกสารหมายเลข จ.๕ ข้อ ๗ ถึงข้อ ๑๙ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวในชั้นที่โจทก์ส่งเอกสารแทนการสืบพยานบุคคลว่าจำเลย ได้รับสมุดเช็คดังที่อ้าง เมื่อพิจารณาสัญญาที่เบิกเงินเกินบัญชีตามเอกสารหมายเลข จ.๓ ซึ่งมี กำหนดเวลา ๑ ปี โดยโจทก์คิดค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าธรรมเนียมรายปีจากจำเลย การใช้ สินเชื่อดังกล่าวจำเลยต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเอ็ดมหาร้อย (ขณะทำสัญญาเท่ากับร้อยละ ๑๐) บวก ๗.๕๐ ต่อปี หรือเท่ากับอัตราร้อยละ ๑๗.๕ ต่อปี อันเป็นอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อบุคคล มีใช้สินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจ และชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือนทุกวันสิ้นสุดของเดือนอย่างน้อย เดือนละครั้งและไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ของยอดเงินค้างชำระ เห็นได้ชัดว่าโจทก์ซึ่งเป็นธนาคาร พาณิชย์กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขโดยมีความมุ่งหมายที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่จำเลยใน การถอนเงินสดจากเครื่องฝากถอนเงินอัตโนมัติได้ตามความต้องการของจำเลยโดยโจทก์เป็นผู้

ควบคุมวงเงินที่จำเลยจะเบิกถอนได้ และคิดค่าธรรมเนียมจากการใช้บริการดังกล่าวเป็นรายปีจากการที่จำเลยสมัครเป็นสมาชิกของโจทก์มากกว่า สันเชื่อในลักษณะนี้จึงมีลักษณะที่โจทก์ทรงจ่ายเงินสดให้แก่จำเลยซึ่งเป็นสมาชิกเพื่อให้จำเลยสามารถเบิกเงินสดได้ตามเครื่องฝากถอนเงินอัตโนมัติไปใช้จ่ายได้ตามความต้องการของจำเลย มิใช่เป็นการเปิดบัญชีกระแสรายวันเพื่อใช้เช็คเบิกถอนเงินออกจากบัญชีตามทางการค้าและประเพณีในการประกอบธุรกิจเป็นสำคัญ หน้าที่จำเลยค้างชำระตามบัญชีดังกล่าวจึงไม่เข้าลักษณะสัญญาบัญชีเดินสะพัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๖ โจทก์จึงไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยทบต้น คงคิดดอกเบี้ยอย่างไม่ทบต้นตามปกติธรรมดาเท่านั้น คำพิพากษาของศาลชั้นต้นในส่วนนี้ จึงชอบแล้ว อย่างไรก็ตาม ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่านับแต่วันที่จำเลยเปิดบัญชีกระแสรายวันโจทก์คิดดอกเบี้ยทบต้นมาโดยตลอด ยอดหนี้ต้นเงินจำนวน ๒๐,๘๔๙.๘๒ บาท ตามฟ้องจึงเป็นยอดหนี้ที่ไม่ถูกต้องและไม่อาจทราบได้ว่าแท้จริงแล้วจำเลยเป็นหนี้ต้นเงินค้างชำระอยู่เท่าใด ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นหนี้จำนวนตามที่โจทก์ฟ้องนั้น เห็นว่า คดีนี้เป็นคดีแพ่งพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริการระหว่างโจทก์ ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการธนาคารพาณิชย์กับจำเลยซึ่งเป็นผู้บริโภค จึงตกอยู่ภายใต้บังคับการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งในมาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองตามที่เห็นสมควร ในการนี้ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเท่าที่จำเป็นแล้วรายงานให้ศาลทราบ...” มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “ในการสืบพยานไม่ว่าจะเป็นพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลเป็นผู้ซักถามพยาน...๑ให้ศาลมีอำนาจซักถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม” มาตรา ๓๖ บัญญัติว่า “ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้...” และมาตรา ๓๗ บัญญัติว่า “เมื่อได้สืบพยานหลักฐานตามที่จำเป็นและคู่ความได้แถลงการณ์ ถ้าหากมีเสร็จแล้วให้ถือว่าการศึกษาเป็นอันสิ้นสุดและให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยเร็ว แต่ตราใดที่ยังมิได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หากศาลเห็นว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องนำพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลทำการสืบพยานหลักฐานต่อไปได้ ซึ่งอาจรวมทั้งการเรียกพยานที่สืบมาแล้วมาสืบใหม่ด้วย โดยไม่ต้องมีฝ่ายใดร้องขอ” เห็นได้ชัดว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ในการดำเนินคดีผู้บริโภค ให้ศาลมีบทบาทหน้าที่ในการค้นหาความจริงอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองและเป็นผู้ซักถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างๆ และอาจให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็น รวมทั้งอาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติม จึงแตกต่างจากการดำเนินคดีแพ่งทั่วไป โดยเฉพาะบทบัญญัติตามมาตรา ๓๓ ที่ให้อำนาจศาลมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบ

พยานหลักฐานที่จำเป็นนั้น หมายถึงการตรวจสอบข้อเท็จจริงทั้งในทางเนื้อหาและกระบวนการ ดังนั้น เมื่อโจทก์อ้างส่งรายการเดินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันตามเอกสารหมายเลข จ.๗ เป็นพยานหลักฐานในการคิดคำนวณยอดหนี้ที่จำเลยต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ และศาลชั้นต้นเห็นว่า ยอดหนี้ที่โจทก์คิดคำนวณมานั้นไม่ถูกต้อง เพราะโจทก์คิดดอกเบี้ยทบต้นมาโดยตลอด ศาลชั้นต้นจึงชอบที่วินิจฉัยโดยการคิดคำนวณ หรือกำหนดวิธีการคิดคำนวณไว้ในคำพิพากษา หรืออาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการตรวจสอบคิดคำนวณยอดหนี้ที่เห็นว่าถูกต้องและรายงานให้ศาลทราบก่อนมีคำพิพากษาได้ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔ (๒) ประกอบมาตรา ๓๓ การที่ศาลชั้นต้นด่วนวินิจฉัยโดยมิได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจนสิ้นกระแสความ ทั้งที่ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบมาคงมีปัญหาเกี่ยวกับการคิดคำนวณยอดหนี้ที่ไม่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว อันเกิดขึ้นจากคำวินิจฉัยของศาลซึ่งโจทก์ไม่อาจทราบได้ว่าศาลชั้นต้นจะปรับข้อเท็จจริงเข้ากับบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องใด ย่อมเป็นช่องทางให้ความอาจนำคดีมาฟ้องร้องกันใหม่อย่างไม่รู้จบสิ้น อันจะเป็นการสร้างภาระแก่คู่ความต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาโดยไม่จำเป็น ไม่ต้องด้วยเจตนารมณ์การดำเนินคดีผู้บริโภค ที่ศาลชั้นต้นอ้างคำพิพากษาศาลฎีกาที่..... มาประกอบการวินิจฉัยเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งทั่วไป ซึ่งเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาแตกต่างจากคดีนี้ และเมื่อศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคเห็นว่าศาลชั้นต้นได้ดำเนินการพิจารณาโดยการส่งเอกสารแทนการสืบพยานโจทก์จนสิ้นกระแสความแล้ว เพื่อมิให้คดีล่าช้าจึงเห็นสมควรวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่แล้วในสำนวนด้วยการกำหนดวิธีการคิดคำนวณไว้ในคำพิพากษา โดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิพากษาใหม่อีก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๓ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ ซึ่งปรากฏตามรายการเดินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันเอกสารหมายเลข จ.๗ ว่า จำเลยถอนเงินสดออกจากบัญชี ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๗ หลังจากนั้นคงมีแต่รายการที่โจทก์คิดดอกเบี้ยจากจำเลยเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ดังนั้นจำเลยจึงต้องชำระหนี้รายนี้อย่างช้าที่สุดภายในวันสิ้นสุดของเดือนดังกล่าวตามข้อสัญญา คือ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ เมื่อจำเลยไม่ชำระจึงตกเป็นผู้ผิดนัดนับตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ แต่สำหรับอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ตามข้อสัญญาในอัตราร้อยละเอ็ดมหาร้อย (อัตราดอกเบี้ยต่ำสุดที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยชั้นดีซึ่งขณะทำสัญญาเท่ากับร้อยละ ๑๐) บวก ๗.๕ ต่อปี หรือเท่ากับอัตราร้อยละ ๑๗.๕ ต่อปีนั้น ถือเป็นการกำหนดค่าเสียหายกันไว้ล่วงหน้า อันเป็นเบี้ยปรับอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๗๙ หากสูงเกินส่วนศาลย่อมมีอำนาจปรับลดลงได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง เมื่อพิเคราะห์ถึงทางได้เสียของโจทก์ผู้เป็นเจ้าหนี้แล้ว สมควรปรับลดดอกเบี้ยลงเหลืออัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันผิดนัดเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

พิพากษากลับเป็นว่า ให้จำเลยชำระหนี้ตามสัญญาทรองจ่ายเงินแก่โจทก์ โดยใน ส่วนต้นเงินที่จำเลยเบิกถอนออกจากบัญชีพร้อมค่าธรรมเนียม และเงินที่จำเลยฝากเข้าบัญชีหักลด หนี้ นับตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ อันเป็นวันทำสัญญาให้คิดภาระหนี้เพิ่มและลดตาม รายการต่างๆ ที่ปรากฏในรายการเดินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันตามเอกสารหมาย จ.๗ เป็น เกณฑ์ พร้อมดอกเบี้ยอย่างไม่มีทบต้นในอัตราร้อยละเอ็อมอาร์อาร์ บวก ๗.๕ ต่อปี จนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และดอกเบี้ยอย่างไม่มีทบต้นในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสอง ศาลแทนโจทก์ เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนตามจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดีในชั้นอุทธรณ์ โดย กำหนดค่าทนายรวม ๖,๐๐๐ บาท

๕. ศาลชั้นต้นสั่งยกคำร้องขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงโดยผิดหลง

“...ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายมีว่า สมควรปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงเหลือ อัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดี ผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “ในคดีผู้บริโภคที่ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ห้าม มิให้คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง” โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลชั้นต้นไม่ควรปรับลดอัตราดอกเบี้ย ผิดนัดจากอัตราร้อยละ ๑๘ ต่อปี ลงเหลืออัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จึงเป็นการโต้แย้งดุลพินิจของศาล ชั้นต้น อันเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง เมื่อทุนทรัพย์ในส่วนนี้ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท จึงเป็น อุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งในกรณีนี้โจทก์ผู้อุทธรณ์ได้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำ ร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคมาพร้อมกับอุทธรณ์แล้วตาม พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แต่ศาลชั้นต้นเห็นว่า อุทธรณ์ของโจทก์ในประเด็นนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายจึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องดังกล่าวและสั่งรับ อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ไว้พิจารณา อันเป็นการผิดหลง ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคจึงมีอำนาจ ที่จะวินิจฉัยคำร้องและอุทธรณ์นั้นว่า มีเหตุสมควรที่จะอนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อนี้ หรือไม่ ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติ หน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๓๕ ซึ่งกรณีนี้เป็นการใช้ดุลพินิจตาม ความเหมาะสมในการปรับลดอัตราดอกเบี้ยอันเป็นอำนาจของศาลชั้นต้น มิใช่เป็นกรณีที่จะ กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม จึงไม่มีเหตุสมควรที่ศาลอุทธรณ์...แผนกคดีผู้บริโภคจะรับ อุทธรณ์ของโจทก์ในปัญหาข้อเท็จจริงข้อนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยอีก...”

๖. ในชั้นตรวจคำฟ้อง ศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจสั่งคืนคำฟ้องให้ไปทำมาใหม่ ศาล ชั้นต้นมีแต่อำนาจสั่งจัดการแก้ไขคำฟ้องให้ถูกต้องเสียก่อน

“...ศาลอุทธรณ์...แผนคดีผู้บริโภครวบรวมประจักษ์พยานแล้ว คดีคงมีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยในชั้นนี้ว่า ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งคืนคำฟ้องให้โจทก์ไปทำมาใหม่เป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การฟ้องคดีผู้บริโภค โจทก์จะฟ้องด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ ในกรณีที่โจทก์ประสงค์จะฟ้องด้วยวาจา ให้เจ้าพนักงานคดีจัดให้มีการบันทึกรายละเอียดแห่งคำฟ้อง แล้วให้โจทก์ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “คำฟ้องต้องมีข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีรวมทั้งคำขอบังคับชัดเจนพอที่จะทำให้เข้าใจข้อหาได้ หากศาลเห็นว่าคำฟ้องนั้นไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องในส่วนนั้นให้ถูกต้องหรือชัดเจนขึ้นก็ได้” และตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในกรณีที่โจทก์ยื่นคำฟ้องเป็นหนังสือ หากคำฟ้องนั้นไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญในเรื่องใด เจ้าพนักงานคดีอาจให้คำแนะนำแก่โจทก์เพื่อจัดทำคำฟ้องให้ถูกต้องครบถ้วน” วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่โจทก์ประสงค์จะฟ้องด้วยวาจา ให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการเพื่อให้มีการจดบันทึกรายละเอียดแห่งคำฟ้องแล้วให้โจทก์ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ...” และข้อ ๗ กำหนดว่า “การให้คำแนะนำและการให้ความช่วยเหลือตามข้อ ๖ ให้เจ้าพนักงานคดีพิจารณาช่วยเหลือตามสมควรแก่กรณี... แต่ทั้งนี้ต้องไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดรูปคดีที่แน่นอนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ” เห็นได้ชัดว่า ในคดีผู้บริโภคมีได้กำหนดรูปแบบคำฟ้องไว้โดยเคร่งครัด โจทก์อาจฟ้องคดีด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ หากศาลเห็นว่าคำฟ้องของโจทก์นั้นไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องส่วนนั้นให้ถูกต้องหรือชัดเจนขึ้น และตามข้อกำหนดดังกล่าวยังถือเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีที่อาจให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่โจทก์เมื่อตรวจพบข้อบกพร่องของคำฟ้องตามสมควรแก่กรณี โดยไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดรูปคดีที่แน่นอนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ อันเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลชั้นต้นในการตรวจคำฟ้องไว้โดยเฉพาะแตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ อันเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับในคดีแพ่งทั่วไป ฉะนั้น ในคดีผู้บริโภคศาลชั้นต้นจึงไม่อาจมีคำสั่งให้คืนคำฟ้องไปให้โจทก์ทำมาใหม่เสียตั้งแต่แรก แต่ชอบที่จะมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขคำฟ้องนั้นให้ถูกต้องเสียก่อน หากโจทก์ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตาม จึงจะมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ ทั้งกรณีนี้ หนังสือมอบอำนาจช่วงมิใช่เอกสารที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ บัญญัติให้ต้องแนบมาพร้อมคำฟ้อง เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่า เดิมเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๐ นาง บ. ทำสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคาร ศ. จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท ตกลงผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นรายงวดงวดละ ๕๐,๐๐๐ บาท รวม ๕ งวด งวดแรกผ่อนชำระวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๑ งวดที่สองผ่อนชำระ

วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๒ งวดที่สามผ่อนชำระวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ งวดที่สี่ผ่อนชำระวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๔ และงวดสุดท้ายผ่อนชำระวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ หากผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดให้ถือว่าผิดนัดชำระหนี้ทั้งหมด โดยมีจำเลยที่ ๒ ทำสัญญาค้ำประกันยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และยังได้จดทะเบียนจำนองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ก) เลขที่... ตำบล... อำเภอ... จังหวัด... พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นประกันการชำระหนี้ แล้วนาง บ. ผิดนัดชำระหนี้ตั้งแต่งวดแรก ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๔ ธนาคาร ศ. จำกัด (มหาชน) ได้โอนสิทธิเรียกร้องอันเกี่ยวกับสัญญาที่มีต่อนาง บ. และจำเลยที่ ๒ ให้แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ. จำกัด และวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ. จำกัด ได้โอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวให้แก่โจทก์ ภายหลังโจทก์ตรวจพบว่านาง บ. ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๐ โดยมีจำเลยที่ ๑ เป็นทายาทโดยธรรม โจทก์จึงมีหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องและบอกกล่าวให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ไต่ถอนจำนองแล้ว แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย คิดถึงวันฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นหนี้โจทก์ต้นเงินจำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท และดอกเบี้ยจำนวน ๕๑๘,๕๙๙.๒๗ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๖๘,๕๙๙.๒๗ บาท ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระเงินจำนวน ดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย ดังนี้ ถือว่าคำฟ้องของโจทก์มีข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีรวมทั้งคำขอบังคับชัดเจนพอที่จะทำให้จำเลยเข้าใจได้ คำฟ้องของโจทก์ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ แล้ว จึงขอให้ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งรับคำฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งคืนคำฟ้องให้แก่โจทก์ไปทำมาใหม่และคืนค่าขึ้นศาลให้แก่โจทก์เป็นการไม่ถูกต้อง..."

๗. การการพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่อยู่ในความรูเห็นโดยเฉพาะของผู้ประกอบธุรกิจ

"...มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยประการต่อไปว่า นาย ธ. ผ่าตัดต่อมไทรอยด์โดยประมาทเส้นเลือดทำให้เส้นประสาทเสียงของโจทก์ถูกตัดขาดจนมีอาการเสียงแหบผิดปกติ อันเป็นการละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องและคำให้การที่คู่ความไม่ได้แย้งกันฟังได้ว่า นาย ธ. ผ่าตัดเลาะเนื้อเยื่อที่ต่อมไทรอยด์ของโจทก์แล้ว หลังจากนั้นโจทก์มีอาการเสียงแหบแห่งผิดปกติ โดยปรากฏต่อมาว่าเส้นประสาทเสียงของโจทก์ถูกตัดขาด ซึ่งเป็นสาเหตุของอาการเสียงแหบดังกล่าว ดังนั้น การที่ศาลจะวินิจฉัยว่าการกระทำของนาย ธ. เป็นการละเมิดต่อโจทก์หรือไม่นั้น จำต้องวินิจฉัยเป็นประการสำคัญก่อนว่า การผ่าตัดรักษาอาการเจ็บป่วยของโจทก์นาย ธ. ได้กระทำการรักษาโดยถูกต้องตามขั้นตอนวิธีการของแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมทั่วไปหรือไม่ ซึ่งข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับบริการทางการแพทย์ที่อยู่ในความรูเห็นโดยเฉพาะของจำเลยซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจและนาย ธ. แพทย์ผู้ผ่าตัดซึ่งเป็นลูกจ้างจำเลย จึงถือว่าจำเลยมีภาระการพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๙ ในข้อนี้จำเลยมีพยานเอก ช. แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโสต คอ นาสิก เบิกความว่า เส้นประสาท

เสียงอยู่แนบชิดกับต่อมไทรอยด์ แพทย์ต้องหาเส้นประสาทเสียงซึ่งมีเนื้อเยื่อคลุมอยู่ให้พบ แล้วแยกเส้นประสาทเสียงก่อนจึงทำการผ่าตัดต่อมไทรอยด์ มิฉะนั้น ในระหว่างการผ่าตัดอาจมีโอกาทำให้เส้นประสาทเสียงขาดได้ การผ่าตัดต่อมไทรอยด์แม้กระทำโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ป่วยก็มีโอกาสเสียงแหบได้ เพราะเส้นประสาทเสียงจะเสียไปประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ อาจจะมากหรือน้อยกว่านี้ขึ้นอยู่กับความชำนาญของแพทย์และขนาดของต่อมไทรอยด์ที่ผ่าตัด หากเส้นประสาทเสียงถูกตัดขาดไม่สามารถทำให้เสียงดังเดิมได้ ถ้าเส้นประสาทเสียงเพียงแค่ชำรุดรักษาให้เป็นปกติได้ภายใน ๑ ปี และจำเลยมีนาย ช. แพทย์ผู้ผ่าตัดโจทก์เบิกความว่า ในการผ่าตัดพยานระมัดระวังไม่ให้เส้นประสาทเสียงขาด โดยตัดและผูกเส้นโลหิตให้ชิดต่อมไทรอยด์มากที่สุดแล้วยกเส้นโลหิตให้สูงขึ้น จึงเห็นเส้นประสาทเสียงซึ่งอยู่ห่างจากต่อมไทรอยด์เพียงระยะเป็นมิลลิเมตรเท่านั้น พยานไม่ได้ตัดเส้นประสาทเสียงของโจทก์และได้บันทึกการผ่าตัดไว้เป็นหลักฐานตามเอกสารหมายเลข จ.๕ อาการเสียงแหบของโจทก์เกิดจากระหว่างการผ่าตัดมีการดึงรั้งต่อมไทรอยด์เพื่อผ่าตัดออกได้ง่าย จึงกระทบกระเทือนเส้นประสาทเสียงให้บอบช้ำ เห็นว่า นาย ช. พยานจำเลยและโจทก์เบิกความตรงกันว่า หลังผ่าตัดโจทก์ทราบจากนาย ช. เพียงว่าอาการเสียงแหบเกิดจากเส้นประสาทเสียงบอบช้ำโดยจะค่อยๆ มีอาการดีขึ้น แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากนั้นนาย อ. แพทย์ที่รักษาโจทก์ต่อจากนาย ช. วินิจฉัยว่าอาการเสียงแหบเกิดจากเส้นประสาทเสียงของโจทก์ถูกตัดขาด แล้วส่งตัวโจทก์ไปรักษาต่อที่โรงพยาบาล ว. ซึ่งแพทย์ได้ผ่าตัดใส่ซิลิโคนไว้ที่เส้นเสียงซึ่งเป็นอัมพาตจากการที่เส้นประสาทเสียงถูกตัดขาด โดยไม่ปรากฏว่าก่อนที่โจทก์จะได้รับการผ่าตัดครั้งหลัง โจทก์เคยได้รับการผ่าตัดต่อมไทรอยด์ครั้งอื่นหลังจากได้รับการผ่าตัดจากนาย ช. ในครั้งแรกแล้วอีกแต่อย่างไร จึงไม่มีข้อต้องสงสัยเลยว่าการที่เส้นประสาทเสียงของโจทก์ถูกตัดขาดนั้นเป็นเพราะการผ่าตัดโดยนาย ช. ที่จำเลยอ้างว่านาย ช. ไม่ได้ตัดเส้นประสาทเสียงของโจทก์นั้นฟังไม่ขึ้น ประกอบกับตามบันทึกการผ่าตัดเอกสารหมายเลข ล.๕ ระบุเพียงว่า ลงมีดตามแนวร่องผิวหนังของคอตอนล่างผ่าตัดต่อมไทรอยด์ซีกขวาเย็บปิดผิวหนัง และปริมาณการสูญเสียโลหิต ซึ่งได้รับความจากพันเอก ข. ว่า ไม่ได้บันทึกรายละเอียดของการผ่าตัด และไม่ได้มีการระบุถึงเส้นประสาทเสียงหรือสายเสียงตรงกับคำชี้แจงของนาย ช. ตามเอกสารหมายเลข ล.๖ แผ่นที่ ๖ ที่ยอมรับว่าการบันทึกการผ่าตัดของตนไม่ละเอียดเพราะเชื่อว่าการผ่าตัดไม่มีปัญหาใดๆ ซึ่งขัดแย้งกับข้อเท็จจริงที่ว่าเส้นประสาทเสียงของโจทก์ถูกตัดขาด เชื่อได้ว่า นาย ช. ทราบว่าเส้นประสาทเสียงของโจทก์ถูกตัดขาดระหว่างการผ่าตัด แต่กลับอำพรางไม่บันทึกข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ปรากฏ จึงฟังได้ว่านาย ช. ผ่าตัดโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นมาตรฐานวิชาชีพทางการแพทย์ แม้ตามคำเบิกความของพันเอก ข. และนาย ช. ประกอบกับความเห็นของราชวิทยาลัยโสต คอ นาสสิก แพทย์แห่งประเทศไทย และราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ตามเอกสารหมายเลข จ.๕ และ ล.๖ จะระบุว่าอาการเสียงแหบอันเกิดจากการบาดเจ็บของเส้นประสาทเสียงหลังการผ่าตัดต่อมไทรอยด์เป็น

~~~~~

บทที่ ๔

อำนาจศาลในส่วนที่เกี่ยวกับเจ้าพนักงานคดี

๑. คำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีติดต่อไปยังผู้ใกล้ชิดตามที่คู่ความตกลงกัน (ข้อกำหนดของ ประธานศาลฎีกา ข้อ ๑๔ วรรคสอง)

“ให้เจ้าพนักงานคดีมีหนังสือแจ้งไปยัง..... เพื่อให้มาทำหน้าที่ใกล้เคียงตามที่คู่ความตกลงกัน หากไม่สามารถดำเนินการได้หรือบุคคลดังกล่าวไม่ยอมรับหรือการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้คดีเนิ่นช้าเสียหาย ให้รายงานให้ศาลทราบเพื่อมีคำสั่งต่อไป”

๒. คำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีช่วยเหลือคู่ความจัดทำคำให้การและบัญชีระบุพยาน (ข้อกำหนด ของประธานศาลฎีกา ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง)

“ในกรณีที่คู่ความตกลงกันไม่ได้ ให้เจ้าพนักงานคดีจัดทำคำให้การและบัญชีระบุพยานให้คู่ความที่ยังไม่ได้ยื่นให้เสร็จก่อนวันนัด”

๓. คำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีสอบถามข้อเท็จจริงเบื้องต้นจากคู่ความ (ข้อกำหนดของประธาน ศาลฎีกา ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง)

“เพื่อประโยชน์ในการกำหนดประเด็นข้อพิพาท ให้เจ้าพนักงานคดีสอบถามข้อเท็จจริงเบื้องต้นจากคู่ความ และจัดทำรายงานสรุปข้อเท็จจริง พร้อมทั้งประเด็นข้อพิพาทเสนอต่อศาลให้เสร็จก่อนวันนัด”

๔. คำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ข้อ ๒๐)

๑. เกี่ยวกับกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ

“...พิเคราะห์แล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี จึงมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบหรือมีหนังสือเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตสินค้า/ให้บริการที่พิพาท แล้วจัดทำรายงานเสนอ

ต่อศาลก่อนวันนัดสืบพยาน หากจำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความต่อศาล ก็ให้ระบุชื่อบุคคลดังกล่าวไว้ในรายงานด้วย”

๒. เกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์สินค้าหรือความเสียหายอันเกิดจากสินค้าหรือบริการ

“...พิเคราะห์แล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี จึงมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีประสานงานไปยัง..... เพื่อขอข้อมูล/ตรวจพิสูจน์เกี่ยวกับสินค้า/ความเสียหาย อันเกิดจากสินค้า/บริการ ที่พิพาท แล้วจัดทำรายงานเสนอต่อศาลก่อนวันนัดสืบพยาน หากจำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความต่อศาล ก็ให้ระบุชื่อบุคคลดังกล่าวไว้ในรายงานด้วย”

หมายเหตุ

กรณีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นและเจ้าพนักงานคดีทำรายงานเสนอศาล ศาลต้องส่งสำเนาความเห็นดังกล่าวให้แก่คู่ความที่เกี่ยวข้องมีโอกาสโต้แย้งความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๒๑

๓. เกี่ยวกับข้อมูลนิติบุคคล

“...พิเคราะห์แล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี จึงมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบ/มีหนังสือเรียกข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินหนี้สิน ทุนจดทะเบียน รายได้ รายชื่อหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น กรรมการ หรือผู้มีอำนาจทำการแทนของ...(ชื่อนิติบุคคล)... ซึ่งเป็นผู้ประกอบการ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วจัดทำรายงานเสนอต่อศาลก่อนวันนัดสืบพยาน”

๔. ข้อเท็จจริงอื่นๆ

“...พิเคราะห์แล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี จึงมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่อง...../มีหนังสือเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับ.....แล้วทำรายงานเสนอต่อศาลก่อนวันนัดสืบพยาน”

๕. คำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีจัดทำสำเนาคำเบิกความของพยานให้แก่ผู้ร้องขอ (ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ ๒๓)

“ให้เจ้าพนักงานคดีจัดทำสำเนาคำเบิกความของ ...(ชื่อพยาน)... (เป็นเอกสารหรือสิ่งบันทึกอย่างอื่น) ให้แก่ผู้ร้องขอ”

๖. คำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนมีคำสั่งใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา

๑. **ชั้นก่อนฟ้องคดี** (ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ข้อ ๒๕)

“ให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุแห่งการร้องขอ ลักษณะการ ขายสินค้าหรือให้บริการ กลุ่มลูกค้า ลักษณะในการเกิดความเสียหาย สภาพความเสียหาย ฐานะ หรือพฤติกรรมของผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลย และวิธีการคุ้มครองประโยชน์ของผู้ที่จะเป็นโจทก์หรือ ผู้บริโภคเป็นส่วนรวมเป็นการชั่วคราว แล้วทำความเห็นเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวที่เหมาะสม รวมทั้ง เงื่อนไขและระยะเวลาของที่ใช้วิธีการดังกล่าวเสนอต่อศาลก่อนวันนัด”

๒. ชั้นระหว่างพิจารณา (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้ประกัน พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๖๓)

“...ให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบลักษณะในการเกิดความเสียหาย สภาพความเสียหาย
ฐานะหรือพฤติการณ์ของจำเลย/โจทก์ และวิธีการคุ้มครองประโยชน์ของโจทก์/จำเลย/ผู้บริโภคเป็น
ส่วนรวมเป็นการชั่วคราว แล้วทำความเห็นเกี่ยวกับมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวที่เหมาะสมเสนอ
ต่อศาลก่อนวันนัด”

[illegible]

ภาคผนวก

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.court.go.th)

รวมแนวคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ ว่าเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่

๑. ซื้อขาย

๑.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ซื้อสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อนำมาใช้สอยในกิจการของตนเองตามปกติ ไม่ใช่ซื้อมาเพื่อนำไปขายต่อหรือนำไปใช้ผลิตสินค้าของตนเองโดยตรง หรือให้บริการต่อโดยได้รับค่าตอบแทนจากตัวสินค้าหรือการให้บริการนั้นโดยตรง ย่อมเป็นผู้บริโภค คดีพิพาทระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายอันเนื่องมาจากสัญญาซื้อขาย จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๑)

(๒) ผู้ขายสินค้าซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจฟ้องหน่วยงานราชการและผู้แทนหน่วยงานราชการที่ซื้อสินค้าเพื่อใช้ในกิจการของส่วนราชการนั้นให้ข้าราชการ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๐๑/๒๕๕๒)

(๓) ผู้จัดการมรดกของผู้ตายซึ่งเป็นผู้ขายสินค้าและเป็นผู้ประกอบธุรกิจย่อมอยู่ในฐานะผู้สืบทิตีของผู้ตาย เมื่อฟ้องผู้ซื้อโดยอาศัยสิทธิของผู้ตาย จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗๑/๒๕๕๑)

๑.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ซื้อสินค้าจากผู้ขายซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจ โดยลักษณะการซื้อขาย มิใช่การซื้อไปใช้เอง แต่เป็นการซื้อเพื่อผลิต/ขายต่อซึ่งสินค้าหรือนำไปให้บริการต่ออันเป็นการประกอบกิจการของตน ย่อมอยู่ในฐานะผู้ประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับผู้ขาย คดีพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ซื้อหุ้น กฟผ.จากผู้ขาย ชำระราคาแล้วให้ผู้ขายทำสัญญาโดยไม่มีการคิดดอกเบี้ยเพื่อรอการโอนหุ้นชำระหนี้เงินกู้ เมื่อผู้ขายไม่สามารถโอนหุ้นให้ได้เพราะการเปลี่ยนทุน กฟผ.เป็นหุ้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย คดีพิพาทระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๘๙/๒๕๕๒)

(๓) ผู้ซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าจากผู้ขาย ขับรถยนต์เข้าไปจอดในบริเวณที่จอดรถซึ่งห้างจัดไว้ให้เพื่อความสะดวกแก่ผู้ซื้อสินค้า โดยไม่มีค่าตอบแทน ผู้ขายจึงไม่อยู่ในฐานะผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบธุรกิจให้เช่าที่จอดรถ เมื่อรถยนต์ของผู้ซื้อสินค้าสูญหาย จึงไม่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ซื้อไป ข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายไม่เป็นคดีผู้บริโภค แม้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องแทนผู้บริโภค คดีนี้ก็ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๖๕/๒๕๕๒)

(๔) ผู้ขายทรัพย์สิน โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เป็นผู้ประกอบธุรกิจขายทรัพย์สิน เป็นการค้าปกติ หรือมีวัตถุประสงค์แสวงหาประโยชน์จากการขายทรัพย์สินนั้น ไม่เป็นผู้ประกอบธุรกิจ

คดีพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายอันเกี่ยวเนื่องจากสัญญาซื้อขายนั้น ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑)

(๕) ทำสัญญาซื้อขายเครื่องจักรทอผ้า แต่ข้อตกลงในสัญญามีลักษณะเป็นการว่าจ้างให้ผู้ซื้อผลิตสินค้าโดยใช้เครื่องจักรผลิตนั้นส่งให้ผู้ขายเพื่อนำไปขายต่อ โดยผู้ซื้อนำค่าจ้างมาผ่อนชำระราคาเครื่องจักร ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๑๘/๒๕๕๑)

(๖) ตัวแทนในการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบธุรกิจไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้บริโภค คดีพิพาทระหว่างผู้ประกอบการดังกล่าวกับตัวแทนจำหน่าย ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๒)

(๗) ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี ฟ้องเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดี ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเดิม และผู้ขายที่ดินให้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๕๖/๒๕๕๒)

๒. เช่าทรัพย์สิน

๒.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ชำระเงินค่าจองสิทธิการเช่าและค่าก่อสร้างอาคารที่เช่า ฟ้องเจ้าของที่ดินและผู้ได้รับสิทธิจากเจ้าของที่ดินให้ก่อสร้างอาคารในที่ดินเพื่อนำออกให้เช่า เรียกเงินคืนและให้ใช้ค่าเสียหายเนื่องจากไม่สามารถส่งมอบสิทธิการเช่าให้ได้ตามสัญญา เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๐๖/๒๕๕๑)

(๒) ผู้เช่าฟ้องผู้ให้เช่าทรัพย์สินซึ่งเรียกค่าเช่าเป็นการตอบแทนอันมีลักษณะเป็นการค้าปกติของตน ให้คืนเงินสิทธิการเช่าหรือเงินกินเปล่า หรือใช้ค่าเสียหายจากการผิดสัญญาเช่าหรือให้ต่อสัญญาเช่า เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๕๐/๒๕๕๑, ๒๗/๒๕๕๒)

(๓) ผู้เช่าฟ้องผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าจากผู้ให้เช่าซึ่งเป็นผู้ประกอบการให้ปฏิบัติตามสัญญาเช่าที่ทำไว้เดิม เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๐๒/๒๕๕๒)

(๔) ผู้เช่าครอบครองใช้สอยส่วนใหญ่ของอาคารที่เช่าด้วยตนเอง แม้จะให้ธนาคารติดตั้งตู้เอทีเอ็ม และให้ผู้อื่นเช่าพื้นที่ด้านหน้าอาคารเพื่อขายอาหารโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนบ้าง ก็ยังถือไม่ได้ว่าผู้เช่ามีเจตนาเช่าอาคารมาเพื่อมุ่งประโยชน์ทางการค้าในตัวอาคาร ผู้เช่าจึงยังคงเป็นผู้บริโภค เมื่อผู้ให้เช่าซึ่งเป็นผู้ประกอบการฟ้องขับไล่ผู้เช่า จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๐๗/๒๕๕๒)

(๕) ผู้เช่าที่ดินในโครงการจัดสรรจากเจ้าของที่ดินผู้ให้เช่า แล้วว่าจ้างผู้ให้เช่าก่อสร้างบ้านพักอาศัยในที่ดินที่เช่า เมื่อผู้ให้เช่าไม่ยอมจดทะเบียนการเช่าให้แก่ผู้เช่า แต่จดทะเบียนขายที่ดินและบ้านพักอาศัยในโครงการให้แก่บุคคลอื่น หรือร่วมกับบุคคลอื่นฉ้อฉลรับซื้อฝากที่ดินแล้ว

ผู้ขายฝากไม้ไถ่คืน คดีพิพาทระหว่างผู้เช่า ผู้ให้เช่าและบุคคลอื่น เป็นคดีผู้บริโภคม (คำวินิจฉัยที่ ๓๖๑/๒๕๕๒)

(๖) ผู้ประกอบธุรกิจให้เช่าสังหาริมทรัพย์ หรือแพคเกจ หรือทรัพย์สินอื่นใด โดยคิดค่าเช่าเป็นการตอบแทน ฟ้องผู้เช่าซึ่งนำทรัพย์สินที่เช่าไปใช้ตามปกติของตน ให้ชำระหนี้ หรือชดใช้ค่าเสียหายตามสัญญาเช่า หรือฟ้องขับไล่ผู้เช่าออกจากที่เช่า เป็นคดีผู้บริโภคม (คำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๕๑)

(๗) ผู้ให้เช่าซื้ออาคารพาณิชย์มาโดยมีความประสงค์จะนำออกให้เช่าเป็นปกติของตน แม้ไม่ปรากฏว่ามีอาคารอื่นให้เช่าอีกก็ถือว่าเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อผู้เช่าฟ้องเรียกให้ผู้ให้เช่าชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการเช่าอาคารนั้น จึงเป็นคดีผู้บริโภคม (คำวินิจฉัยที่ ๘๐/๒๕๕๒)

(๘) โจทก์ประกอบธุรกิจโรงพยาบาลเป็นหลัก แต่กีดกันการแบ่งพื้นที่ในอาคารโรงพยาบาลออกให้เช่าเป็นห้องๆ เพื่อให้เช่าแก่ผู้เช่าหลายราย เป็นการแสวงหาประโยชน์ในทางธุรกิจ อันเป็นการค้ำปกติ โจทก์จึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องเรียกค่าเช่าและค่าเสียหายอื่นๆ จากผู้เช่า จึงเป็นคดีผู้บริโภคม (คำวินิจฉัยที่ ๔๐/๒๕๕๒)

(๙) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ฟ้องขับไล่ผู้เช่าออกจากอาคารที่ดินทำหน้าที่ดูแลรักษาจัดหาประโยชน์ และเป็นผู้ทำสัญญาเช่า เป็นคดีผู้บริโภคม (คำวินิจฉัยที่ ๑๕๘/๒๕๕๑)

(๑๐) กรุงเทพมหานครแม้เป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น แต่ได้ความว่าให้เช่าแพคเกจ อาคารและที่ดินจำนวนมาก โดยได้คำตอบแทนเป็นค่าเช่า ค่าบำรุงกรุงเทพมหานคร และค่าภาษีโรงเรือน แล้วแต่กรณี กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ให้เช่าและผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องขับไล่ผู้เช่าและเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการผิดสัญญาเช่า จึงเป็นคดีผู้บริโภคม (คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๒)

(๑๑) โจทก์เป็นผู้จัดหาตู้คอนเทนเนอร์พร้อมซ่อมแซมให้จำเลยเพื่อนำไปใช้ในกิจการของจำเลย โดยเรียกค่าบริการและค่าตอบแทน โจทก์จึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจ และนิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยมีลักษณะเป็นสัญญาให้บริการและคล้ายสัญญาเช่าทรัพย์สิน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยนำตู้คอนเทนเนอร์ดังกล่าวออกให้ผู้อื่นใช้หรือเช่าต่อ จำเลยจึงเป็นผู้บริโภคม เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลยชำระค่าบริการที่ค้าง จึงเป็นคดีผู้บริโภคม (คำวินิจฉัยที่ ๗๘/๒๕๕๒)

๒.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภคม

(๑) ผู้เช่า เช่าทรัพย์สินหรือเช่ารถยนต์ของผู้ให้เช่าซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจให้เช่า หรือประกอบธุรกิจให้เช่ารถยนต์เพื่อนำไปให้บริการแก่ลูกค้าอีกต่อหนึ่งหรือนำไปประกอบกิจการรับส่งผู้โดยสาร อันมีลักษณะเป็นการดำเนินการในทางการค้าของตน เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ในทางการค้า ผู้เช่าจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจเช่นเดียวกัน คดีพิพาทระหว่างผู้เช่ากับผู้ให้เช่า ไม่เป็นคดีผู้บริโภคม (คำวินิจฉัยที่ ๘๓/๒๕๕๑, ๑๔๑/๒๕๕๒)

(๒) ผู้เช่าอสังหาริมทรัพย์ที่มีได้ใช้สอยทรัพย์สินที่เช่าด้วยตนเอง แต่นำไปให้บุคคลอื่นเช่าอีกต่อหนึ่ง ถือว่าเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเช่นเดียวกับผู้ให้เช่า เมื่อพิพาทกับผู้ให้เช่าเกี่ยวกับสัญญาเช่า จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๕๗/๒๕๕๒)

(๓) ผู้ให้เช่าทรัพย์สิน แม้เรียกค่าเช่าเป็นการตอบแทน แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าให้ผู้เช่าทรัพย์สินโดยมีลักษณะเป็นการกระทำในทางการค้าของตน ย่อมถือไม่ได้ว่าเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ เมื่อพิพาทกับผู้เช่า จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๙๔/๒๕๕๒)

๓. เช่าซื้อ

๓.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ให้เช่าซื้อ รวมทั้งผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากผู้ให้เช่าซื้อฟ้องเรียกให้ผู้เช่าซื้อชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ หรือชดเชยค่าเสียหายจากการผิดสัญญาเช่าซื้อ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ให้เช่าซื้อ รวมทั้งผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากผู้ให้เช่าซื้อฟ้องเรียกให้ผู้เช่าซื้อชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อหรือชดเชยค่าเสียหายจากการผิดสัญญาเช่าซื้อ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๙๘/๒๕๕๑)

๓.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้เช่าซื้อเครื่องจักรเพื่อนำไปใช้ในการผลิตสินค้าแล้วนำสินค้านั้นออกขายตามวัตถุประสงค์ในการค้าของตน ถือเป็นผู้ผลิตเพื่อขาย จึงเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเช่นเดียวกับผู้ให้เช่าซื้อ คดีพิพาทระหว่างผู้ให้เช่าซื้อกับผู้เช่าซื้อ ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๒)

(๒) ผู้เช่าซื้อไม่ได้นำทรัพย์สินที่เช่าซื้อไปใช้สอยตามปกติ แต่นำไปใช้ในการประกอบกิจการซึ่งเป็นการให้บริการ หรือนำออกให้เช่าอีกต่อหนึ่งตามวัตถุประสงค์ในการค้าของตน ถือว่าผู้เช่าซื้อเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเช่นเดียวกับผู้ให้เช่าซื้อ คดีพิพาทระหว่างผู้ให้เช่าซื้อกับผู้เช่าซื้อ ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๔/๒๕๕๒)

(๓) เดิมศาลมีคำพิพากษาให้ผู้เช่าซื้อและผู้ค้าประกันชำระเงินอันเกิดจากการผิดสัญญาเช่าซื้อแก่ผู้ให้เช่าซื้อ และผู้ให้เช่าซื้อนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์ของผู้ค้าประกันออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ต่อมาผู้เช่าซื้อชำระหนี้แก่ผู้ให้เช่าซื้อพร้อมชำระค่าธรรมเนียมถอนการยึดทรัพย์ แต่ผู้ให้เช่าซื้อไม่ได้ร้องขอถอนการยึดทรัพย์เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์นั้นไป การที่ผู้เช่าซื้อมาฟ้องขอให้ผู้ให้เช่าซื้อคืนเงินค่าธรรมเนียมที่ชำระไป ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๑๒/๒๕๕๒)

๔. จ้างแรงงาน

๔.๑ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ลูกจ้างปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ผู้เป็นนายจ้าง เมื่อนายจ้างฟ้องบังคับลูกจ้างและผู้ค้ำประกันการปฏิบัติงานของลูกจ้างให้รับผิดชอบค่าเสียหายตามสัญญาจ้าง มิได้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่อื่นเนื่องจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๒๕/๒๕๕๒)

๕. จ้างทำของ

๕.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ว่าจ้างฟ้องผู้รับจ้างจัดทำบัญชีให้ใช้ค่าเสียหายและส่งมอบเอกสารต่าง ๆ ทางบัญชีคืน เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ว่าจ้างปลูกสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เพื่อใช้สอยเอง พินาศกับผู้รับจ้างซึ่งประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทั่วไปเกี่ยวกับการผิดสัญญาจ้าง เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๒)

(๓) ผู้ว่าจ้างฟ้องผู้รับจ้างดัดแปลงเครื่องยนต์รถยนต์ของตนให้ชำรุดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการดัดแปลงเครื่องยนต์ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๕๕/๒๕๕๑)

(๔) โจทก์ว่าจ้างจำเลยให้ประกอบรถสามล้อเครื่องเพื่อใช้อำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าที่ใช้บริการของโจทก์ ถือได้ว่าโจทก์นำรถสามล้อเครื่องดังกล่าวมาใช้สอยเพื่อกิจการของโจทก์เอง มิใช่เพื่อขายหรือให้บริการต่อ เมื่อโจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบเงินเนื่องจากรถสามล้อเครื่องไม่สามารถใช้งานได้ จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๕๙/๒๕๕๒)

(๕) ผู้ประกอบกิจการจ้างรักษาความปลอดภัย บริการทำความสะอาดในสถานที่ต่าง ๆ โดยคิดค่าจ้างตอบแทน เป็นผู้ให้บริการและเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องเรียกให้ผู้ว่าจ้างหรือผู้รับโอนกิจการจากผู้ว่าจ้างชำระค่าจ้างจึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๖๘/๒๕๕๒)

(๖) ผู้ประกอบธุรกิจจอสั่งหาริมทรัพย์ตกลงว่าจ้างบริษัทผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาทำโฆษณาประชาสัมพันธ์คอนโดมิเนียมของตน ด้วยการแลกเปลี่ยนกับห้องชุด คดีพิพาทอันเนื่องมาจากการผิดสัญญาไม่ชำระค่าจ้างโฆษณาด้วยการโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดดังกล่าว เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๖๓/๒๕๕๑)

(๗) โจทก์ประกอบกิจการให้บริการธุรกิจนำเที่ยว จำเลยว่าจ้างโจทก์ให้จัดสัมมนาและนำเที่ยวให้แก่คณะของจำเลย รวมทั้งการจัดหาอาหารที่พักรับประทาน โดยจำเลยตกลงจ่ายค่าบริการแก่โจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้ให้บริการเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลยชำระหนี้ตามสัญญาบริการนำเที่ยว จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๖๙/๒๕๕๒)

(๘) โจทก์ประกอบธุรกิจซ่อมรถยนต์ จำเลยว่าจ้างโจทก์ซ่อมรถยนต์ของผู้ที่ถูกจำเลยกระทำละเมิด จำเลยยอมเป็นผู้ได้รับการและเป็นผู้บริโภคม เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลยชำระค่าจ้างซ่อมรถ จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗๗/๒๕๕๒)

(๙) โจทก์ประกอบกิจการค้าอาหารทะเลว่าจ้างจำเลยติดตั้งห้องเย็นบนรถยนต์กระบะ เป็นเรื่องที่โจทก์ได้รับประโยชน์จากการให้บริการของจำเลยโดยตรง โจทก์จึงเป็นผู้บริโภค เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลยคืนรถยนต์กระบะและใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการผิดสัญญาจึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๙๘/๒๕๕๒)

(๑๐) หมายความพิพาทกับลูกความเกี่ยวกับการรับจ้างว่าความหรือติดตามทวงถามหนี้ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๕/๒๕๕๒)

๕.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ว่าจ้างก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใดๆ โดยมิได้รับผลแห่งการงานนั้นเอง หรือมิได้ใช้สอยอาคารนั้นเอง แต่นำไปให้ผู้อื่นเช่าพักอาศัย หรือให้บริการต่อ มิใช่ผู้บริโภค คดีพิพาทระหว่างผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างดังกล่าวไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ว่าจ้างให้ผลิตสินค้าหรือจัดทำกรงานเพื่อนำไปขายหรือให้บริการต่อ มิได้นำมาใช้สอยเอง เป็นผู้ประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับผู้รับจ้าง คดีพิพาทระหว่างผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้างจึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๖๕/๒๕๕๒)

(๓) จำเลยเป็นเจ้าของโครงการอาคารชุดว่าจ้างโจทก์ให้บริหารจัดการด้านการขายและการตลาด รวมถึงการนำอาคารชุดออกขายและให้เช่าแก่ผู้อื่น อันมีลักษณะเป็นการดำเนินกิจการของจำเลยเองทั้งโจทก์และจำเลยจึงอยู่ในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจเช่นเดียวกัน คดีพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗๖/๒๕๕๒)

(๔) จำเลยประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้างตกลงซื้อวัสดุก่อสร้างจากโจทก์พร้อมว่าจ้างให้ดอกเสวนะเข้ามาในงานรับเหมาก่อสร้างของตน สินค้าที่ซื้อตลอดจนการงานที่ว่าจ้างให้โจทก์ทำเป็นไปเพื่อกิจการตามวัตถุประสงค์ของจำเลย ทั้งโจทก์และจำเลย จึงต่างเป็นผู้ประกอบธุรกิจด้วยกัน คดีพิพาทเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าและการงานที่จ้างดังกล่าว จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๔๓/๒๕๕๑)

(๕) การซื้อเครื่องจักรและว่าจ้างให้จัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อใช้ในโรงงานของตน เป็นการซื้อมาและว่าจ้างให้ผู้รับจ้างทำงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตสินค้าโดยตรง ถือเป็นการซื้อมาเพื่อขาย ผู้ว่าจ้างย่อมอยู่ในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจเช่นเดียวกับผู้รับจ้าง คดีพิพาทระหว่างผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้าง จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๐๔/๒๕๕๒)

(๖) ส่วนราชการที่รับจ้างทดสอบและวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ให้บุคคลทั่วไป ถือเป็น ผู้ให้บริการและผู้ประกอบธุรกิจ แต่เมื่อเจ้าของสินค้าที่ส่งมาให้ทดสอบและวิเคราะห์คุณภาพนำผล

การทดสอบและวิเคราะห์ดังกล่าวไปใช้ในการค้าตามวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจของตน จึงอยู่ในฐานะผู้ประกอบการเช่นเดียวกัน คดีที่ส่วนราชการฟ้องเรียกให้เจ้าของสินค้าชำระหนี้ค่าทดสอบและวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒)

๖. รับขน (บริการขนส่ง)

๖.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้โดยสารที่เดินทางผ่านสนามบินของกรมการขนส่งทางอากาศไปขึ้นเครื่องบินของบริษัทสายการบินเป็นผู้ได้รับบริการและเป็นผู้บริโภค เมื่อผู้โดยสารฟ้องบริษัทสายการบินและกรมการขนส่งทางอากาศให้ชำระหนี้โดยอ้างมูลเหตุจากการกระทำบกพร่องและการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้โดยสาร จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗๓/๒๕๕๑)

(๒) ผู้โดยสารและทายาทของผู้โดยสารฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทสายการบินที่เครื่องบินเกิดอุบัติเหตุ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๐๓/๒๕๕๑)

(๓) ผู้โดยสารรถโดยสารประจำทางฟ้องคนขับ นายจ้างและเจ้าของรถ บริษัทขนส่งจำกัด ซึ่งได้รับอนุญาตให้จัดรถโดยสารรับส่งผู้โดยสาร และบริษัทประกันภัย ให้ร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากรถเกิดอุบัติเหตุทำให้ได้รับบาดเจ็บ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗๑/๒๕๕๒)

๖.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างให้ผู้รับจ้างขนส่งสินค้าไปส่งเพื่อเป็นการให้บริการแก่ลูกค้าของตนอีกทอดหนึ่ง ผู้ว่าจ้างจึงอยู่ในฐานะผู้ประกอบการเช่นเดียวกับผู้รับจ้าง คดีพิพาทระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๕๑/๒๕๕๒)

๗. กู้ยืม/ค้ำประกัน/สินเชื่อบุคคล

๗.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ให้กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทนอันมีลักษณะเป็นการกระทำในทางการค้าปกติของตน โดยไม่ปรากฏว่าเป็นการให้กู้ยืมเพื่อช่วยเหลือกันทางสังคมหรือธรรมจรรยาเป็นผู้ให้บริการและเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องเรียกให้ผู้กู้ชำระหนี้ จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลโดยการให้กู้ยืมเงินแก่ลูกค้า โดยเรียกดอกเบี้ย ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมเป็นการตอบแทน ฟ้องเรียกให้ลูกค้าชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๒)

(๓) หน่วยงานของรัฐซึ่งให้บุคคลกู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเป็นการตอบแทน ถือได้ว่าเป็นผู้ให้บริการและเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องเรียกให้ผู้กู้ยืมชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๕๒)

(๔) สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงินและสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการลงทุน โดยคิดดอกเบี้ยจากผู้กู้ยืมเงิน ถือได้ว่าเป็นผู้ให้บริการและเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องเรียกให้สมาชิกผู้กู้ยืมชำระหนี้ จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๔๒/๒๕๕๒)

(๕) บริษัทประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการเกษตร รับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกพืชทางการเกษตรโดยทำสัญญาซื้อสินค้าจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และให้เกษตรกรนั้นกู้เงินโดยคิดดอกเบี้ย บริษัทย่อมเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องเรียกให้เกษตรกรชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๔๐/๒๕๕๑)

๗.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ให้กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทน แต่ไม่ปรากฏว่ามีลักษณะเป็นการกระทำในทางการค้าปกติของตน ไม่เป็นผู้ให้บริการและไม่เป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องเรียกให้ผู้ชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินจึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๒/๒๕๕๒)

(๒) ส่วนราชการที่ให้กู้ยืมเงินโดยไม่เรียกดอกเบี้ย แต่จะเรียกดอกเบี้ยต่อเมื่อผู้กู้ผิดนัดเท่านั้นแสดงว่าไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางการค้า ไม่เป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อฟ้องผู้กู้ให้ชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๓/๒๕๕๑)

๘. บัตรเครดิต

๘.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิกโดยออกบัตรเครดิตแก่ลูกค้าที่สมัครเป็นสมาชิกฟ้องเรียกให้ลูกค้าชำระหนี้อันเกิดจากการใช้บัตร เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๑๑/๒๕๕๒)

(๒) ลูกค้าซึ่งเป็นสมาชิกบัตรเครดิตฟ้องธนาคารผู้ออกบัตรให้ใช้ค่าเสียหายเนื่องจากธนาคารทวงถามและส่งข้อมูลให้บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ว่าตนมีหนี้ค้างชำระ ทั้งที่ไม่เป็นความจริง เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๘๓/๒๕๕๒)

๙. เก็บของในคลังสินค้า

๙.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ฝากนำสินค้าของตนเข้าฝากในคลังสินค้าของผู้รับฝากโดยมีใบแจ้งค่าฝากทรัพย์ เมื่อคลังสินค้าเกิดเพลิงไหม้สินค้าที่ฝากเสียหาย ผู้ฝากฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับ

ฝากและผู้รับประกันภัยคำจูนในมูลละเมิดอันเกิดจากการฝากทรัพย์ เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๓๓๔/๒๕๕๒)

๑๐. ประกันภัย

๑๐.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภคร

(๑) ผู้เอาประกันภัยซื้อกรมธรรม์ประกันภัยผ่านตัวแทนของบริษัทประกันภัย ฟ้องเรียกค่าเบี้ยประกันภัยคืน เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๑๘๓/๒๕๕๑)

(๒) โจทก์เป็นผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประกันภัยกับจำเลยซึ่งประกอบธุรกิจรับประกันภัยทุกประเภท การที่จำเลยเข้าไปรับภาระเสี่ยงภัยแทนโจทก์ตามสัญญาถือเป็นการจัดทำ การงานให้อย่างหนึ่ง เมื่อจำเลยได้รับเบี้ยประกันภัย กิจการของจำเลยจึงเป็นการให้บริการ จำเลย ย่อมเป็นผู้ให้บริการและผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนโจทก์เป็นผู้ได้รับการและเป็นผู้บริโภคร เมื่อโจทก์ ฟ้องเรียกให้จำเลยชำระค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย จึงเป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๖๐/๒๕๕๑)

(๓) สามมีโจทก์เอาประกันภัยรถยนต์ไว้กับบริษัทจำเลยซึ่งประกอบธุรกิจ ประกันภัย ต่อมาโจทก์ขับรถยนต์ดังกล่าวจะกระทำละเมิดผู้อื่น ศาลพิพากษาให้โจทก์ใช้ค่าเสียหาย และโจทก์ได้ชำระค่าเสียหายแล้ว โจทก์ฟ้องจำเลยให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๑๖๒/๒๕๕๒)

(๔) ผู้ตายเอาประกันไว้แก่บริษัทผู้ประกอบธุรกิจรับประกันภัย ผู้ตายยอมเป็น ผู้ใช้บริการและผู้บริโภคร สัญญาประกันภัยระหว่างผู้ตายกับบริษัทผู้รับประกันภัย จึงเป็นสัญญา ระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภคร เมื่อผู้ตายถึงความตายการที่ผู้รับประกันภัยตามกรมธรรม์ ประกันภัยฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนโดยอาศัยกรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าว จึงเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ คดีผู้บริโภคร เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๖๑/๒๕๕๑)

(๕) ผู้ตายขับรถซึ่งเอาประกันไว้กับบริษัทประกันภัยแล้วเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชน กับรถคันอื่นเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ทายาทฟ้องบริษัทประกันภัยให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม สัญญาประกันภัย เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๑๗๗/๒๕๕๒)

(๖) บริษัทประกันภัยออกหนังสือรับรองการประกันตัวให้เพื่อใช้เป็นหลักประกัน ในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญา ฟ้องผู้เอาประกันภัยและผู้ค้ำประกันให้ชดเชยค่าเสียหาย เนื่องจากจำเลยหลบหนีและศาลสั่งปรับบริษัท เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๑๘๖/๒๕๕๒)

๑๐.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภคร

(๑) ผู้ถูกทำละเมิดหรือทายาทของผู้ถูกทำละเมิดฟ้องบริษัทผู้รับประกันภัยรถ ที่ทำละเมิด ไม่เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๑๕๖/๒๕๕๒)

(๓) บริษัทประกันภัยพ้องเรียกเงินคืนจากทายาทของผู้ตายจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ที่รับประกันภัยไว้ เนื่องจากแสดงข้อความอันเป็นเท็จเป็นเหตุให้จ่ายเงินชดเชยให้เกินกว่าสิทธิที่ได้รับตามสัญญา ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๗๘/๒๕๕๒)

(๕) บริษัทประกันภัยพ้องผู้กระทำละเมิดรถที่เอาประกันด้วยกับตนให้ใช้
ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดนั้น ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๒๕/๒๕๕๒)

๑๑.๑ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

๑๒. บริการสาธารณูปโภคและโทรคมนาคม

(๑) ผู้ให้บริการเช่าใช้โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตฟ้องลูกค้าให้ชำระค่าใช้บริการเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๓๙/๒๕๕๒)

(๓) ผู้ใช้บริการโทรศัพท์สำหรับติดต่อกับลูกค้าของตนตามปกติ โดยมีได้ใช้โทรศัพท์ดังกล่าวเพื่อการให้บริการอีกต่อหนึ่งโดยตรง และมีได้โฆษณาโดยใช้หมายเลขโทรศัพท์เป็นเครื่องมือในการประกอบธุรกิจ เป็นผู้บริโภค เมื่อฟ้องเรียกให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมใช้ค่าเสียหายเนื่องจากไม่สามารถใช้บริการโทรศัพท์ได้ จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๘๔/๒๕๕๒)

๑๓. บริการสาธารณสุขและความงาม

๑๓.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ส่วนราชการที่ดำเนินกิจการให้บริการด้านการสาธารณสุขแก่ประชาชน โดยเรียกค่ารักษาพยาบาลหรือค่าธรรมเนียมการตรวจเป็นการตอบแทน รวมทั้งแพทย์ผู้ตรวจรักษา ถือเป็นผู้ให้บริการและเป็นผู้ประกอบธุรกิจ คดีพิพาทระหว่างส่วนราชการดังกล่าวหรือโรงพยาบาล ในสังกัดและแพทย์ผู้ตรวจรักษากับประชาชนที่เข้ารับการรักษารวมทั้งทายาทของผู้เข้ารับการรักษาคือ คดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๑)

(๒) โรงพยาบาลเอกชนรวมทั้งแพทย์ของโรงพยาบาลประกอบกิจการสถานพยาบาล ซึ่งโดยปกติย่อมมีการเรียกค่าตอบแทนจึงเป็นผู้ให้บริการและเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนผู้เข้ารับการตรวจรักษาเป็นผู้ได้รับการและเป็นผู้บริโภค คดีพิพาทระหว่างโรงพยาบาลและแพทย์ผู้ทำการตรวจรักษากับผู้เข้ารับการตรวจรักษารวมทั้งทายาท เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗๔/๒๕๕๒)

๑๔. บริการธุรกรรมทางธนาคาร

๑๔.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ลูกค้ำฟ้องเรียกเงินคืนจากธนาคารเนื่องจากพนักงานของธนาคารประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้เงินฝากในบัญชีสูญหายไป เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๑๖/๒๕๕๑)

(๒) ลูกค้ำฟ้องธนาคารให้ใช้ค่าเสียหายเนื่องจากอนุมัติวงเงินกู้ล่าช้าและอนุมัติวงเงินน้อยกว่าที่ขอทำให้ได้รับความเสียหาย เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๓๑/๒๕๕๑)

(๓) ลูกค้ำฟ้องธนาคารที่ไม่ดำเนินการเปลี่ยนชื่อเจ้าของบัญชีและผู้มีอำนาจเบิกถอนเงินจากบัญชีตามที่ร้องขอ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๖๘/๒๕๕๑)

(๔) ลูกค้ำฟ้องธนาคารให้ใช้ค่าเสียหายหรือคืนเงิน เนื่องจากผู้จัดการธนาคาร กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่ใช้ความระมัดระวังตรวจสอบผู้มีอำนาจเบิกถอนเงินจากบัญชีให้แน่ชัดแล้วอนุมัติให้ผู้ไม่มีอำนาจเบิกถอนเงินจากบัญชีออกไปเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๔๙/๒๕๕๒)

(๕) ผู้จดทะเบียนจำนองที่ดินเป็นประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ธนาคาร ฟ้องธนาคารขอให้จดทะเบียนไถ่ถอนจำนองที่ดินเนื่องจากบอกกล่าวแจ้งความประสงค์จำกัดความรับผิดชอบแล้ว เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๙๖/๒๕๕๒)

(๖) ลูกหนี้กู้ยืมเงินจากธนาคารโดยจดทะเบียนจำนองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นประกัน ต่อมาทรัพย์สินจำนองถูกเจ้าหนี้รายอื่นบังคับคดีขายทอดตลาดโดยติดจำนอง หลังจากนั้นธนาคารฟ้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้เงินยืมโดยฟ้องผู้ซื้อทรัพย์สินเพื่อบังคับจำนองรวมเข้ามาในคดีเดียวกันด้วย คดีทั้งในส่วนของลูกหนี้และผู้ซื้อทรัพย์สินเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๐๖/๒๕๕๒)

(๗) ผู้รับโอนสินทรัพย์และหนี้สินจากธนาคาร พ้องเรียกให้ลูกหนี้ของธนาคารชำระหนี้ตามสัญญากู้เงินที่ทำไว้กับธนาคารเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๑)

(๘) ธนาคารพ้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน สัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี สัญญาขายลดตัวเงิน ตลอดจนธุรกรรมอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน และบังคับจำนอง เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๒)

(๙) ธนาคารฟ้องผู้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คที่ลูกค้าของธนาคารนำมาทำสัญญาขายลดเช็คกับธนาคารให้ชำระเงินตามเช็คนั้นเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๔๘/๒๕๕๒)

(๑๐) ธนาคารเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินของลูกหนี้แล้วต่อมาธนาคารเสนอขายที่ดินนั้นแก่บุคคลภายนอก อันจะทำให้ธนาคารได้รับชำระหนี้เร็วกว่าการขายทอดตลาดตามปกติ จึงมีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจ ถือว่าธนาคารเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อบุคคลภายนอกผู้ตกลงซื้อที่ดินพ้องบังคับตามสัญญา จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๖๓/๒๕๕๒)

(๑๑) ธนาคารรับโอนสิทธิเรียกร้องของลูกค้าที่มีต่อลูกหนี้เนื่องจากลูกค้าทำสัญญารับจ้างและมีสิทธิได้รับค่าจ้างจากผู้ว่าจ้างอันมีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภค ธนาคารจึงอยู่ในสถานะเดียวกับลูกค้าซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อธนาคารพ้องเรียกให้ลูกหนี้ของลูกค้าชำระหนี้จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗๕/๒๕๕๑)

(๑๒) ธนาคารรับโอนกิจการรวมทั้งสิทธิเรียกร้องของบริษัทเงินทุนฯ มาเป็นของตน พ้องเรียกให้ลูกหนี้บริษัทเงินทุนฯ ดังกล่าวชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินที่ทำไว้กับบริษัทเงินทุนฯ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๕๗/๒๕๕๑)

๑๔.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ธนาคารฟ้องให้ผู้ซื้อทรัพย์สินจำนองของลูกหนี้โดยติดจำนองจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ชำระหนี้จำนองของลูกหนี้ ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๙๗/๒๕๕๒)

(๒) แม้โจทก์จะเป็นลูกค้าเคยทำสัญญาจำนองอาคารชุดไว้แก่ธนาคารจำเลย แต่โจทก์มิได้ฟ้องธนาคารเกี่ยวกับการทำธุรกรรมดังกล่าว โดยคำฟ้องกล่าวหาว่าธนาคารกระทำละเมิดสิทธิของโจทก์ด้วยการอ้างพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการฟ้องโจทก์ต่อศาลล้มละลายกลาง ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย คดีพิพาทระหว่างโจทก์กับธนาคาร จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๘๕/๒๕๕๒)

(๓) ลูกค้าจดทะเบียนโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างชำระหนี้ที่มีต่อธนาคาร แต่หลังจากนั้นลูกค้าและบริวารยังคงอยู่อาศัยในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว ธนาคารฟ้องขับไล่ ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๘๐/๒๕๕๒, ๑๘๗/๒๕๕๒)

(๔) ธนาคารรับโอนสิทธิเรียกร้องของลูกค้ำที่มีต่อลูกหนี้เนื่องจากลูกค้ำทำสัญญา รับจ้างก่อสร้างและจัดหาสินค้าให้ผู้ว่าจ้างซึ่งประกอบกิจการรีสอร์ท ลูกค้ำดังกล่าว จึงอยู่ในฐานะ ที่เป็นทั้งผู้ให้บริการและผู้ขายและเป็นผู้ประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับผู้ว่าจ้าง ธนาคารย่อมอยู่ในสถานะ เดียวกับลูกค้ำ เมื่อธนาคารฟ้องให้ผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นลูกหนี้ของลูกค้ำชำระหนี้ จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๗๒/๒๕๕๒)

๑๕. บริการด้านการศึกษา

๑๕.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) มหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา การรับนักศึกษาเข้าศึกษา จึงเป็นการจัดทำกรงานอย่างหนึ่ง เมื่อมีการเรียกเก็บค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายต่างๆ เกี่ยวกับการ เรียน ถือได้ว่ามีการเรียกค่าตอบแทน มหาวิทยาลัยจึงเป็นผู้ให้บริการและเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนนักศึกษาเป็นผู้ได้รับบริการและเป็นผู้บริโภคคดีพิพาทระหว่างมหาวิทยาลัยกับนักศึกษา เกี่ยวกับการเข้ารับบริการดังกล่าว จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๒๘/๒๕๕๒)

๑๖. บริการหลักทรัพย์และกองทุนรวม

๑๖.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) บริษัทหลักทรัพย์ฟ้องลูกค้ำที่ตั้งตนเป็นตัวแทนหรือนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ ให้ชำระหนี้จากการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๓๕/๒๕๕๒)

๑๖.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) กองทุนรวมนำเงินไปลงทุนโดยซื้อตราสารหนี้ประเภทตัวสัญญาใช้เงินจาก บริษัทหลักทรัพย์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์หรือดอกผลให้แก่ผู้ซื้อหน่วยลงทุนอันมีลักษณะเป็นการ ให้บริการแก่ผู้ซื้อหน่วยลงทุนอีกต่อหนึ่ง จึงถือว่าเป็นผู้ประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับบริษัทหลักทรัพย์ เมื่อกองทุนรวมฟ้องบริษัทหลักทรัพย์ให้ชำระเงินตามตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้ จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๔๓/๒๕๕๒)

๑๗. นิติบุคคลอาคารชุด

๑๗.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) เจ้าของห้องชุดฟ้องนิติบุคคลอาคารชุดและผู้จัดการให้ยินยอมให้ตกแต่ง ห้องชุดตามแบบที่ยื่นขออนุญาตไว้และใช้ค่าเสียหาย เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗/๒/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ประมุขหออาคารชุดได้จากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี
ฟ้องขอให้นิติบุคคลอาคารชุดและผู้จัดการออกไปปลดหนี้ค่าใช้จ่ายส่วนกลางห้องชุด เพื่อนำไป
ดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๔๖/๒๕๕๒)

(๓) นิติบุคคลอาคารชุดทำสัญญาจ้างบริษัททำความสะอาดอาคารชุด อันเป็น
การกระทำตามหน้าที่ตาม พ.ร.บ. อาคารชุด เมื่อไม่ปรากฏว่ากระทำไปเพื่อแสวงหากำไรจากการ
เรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากเจ้าของร่วม นิติบุคคลอาคารชุดย่อมเป็นผู้บริโภคร เมื่อบริษัทผู้รับจ้างฟ้องให้
นิติบุคคลอาคารชุดชำระหนี้ตามสัญญาจ้างจึงเป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๕๓/๒๕๕๑)

(๔) ผู้ประมุขหออาคารชุดได้จากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี
ฟ้องนิติบุคคลอาคารชุดขอให้หยุดการกระทำอันเป็นการละเมิดและเรียกค่าเสียหาย สืบเนื่องมาจาก
ค่าปรับอันเกิดจากการผิดนัดชำระหนี้ค่าส่วนกลาง เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๒๑๐/๒๕๕๒)

(๕) นิติบุคคลอาคารชุดฟ้องเรียกให้เจ้าของร่วมในอาคารชุดชำระค่าใช้จ่าย
ส่วนกลาง เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๑๑๒/๒๕๕๒)

๑๘. นิติบุคคลบ้านจัดสรร

๑๘.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภคร

(๑) นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรฟ้องสมาชิกให้ชำระค่าส่วนกลางที่ค้างชำระ เป็น
คดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๓๗/๒๕๕๒)

(๒) นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรฟ้องบริษัทผู้จัดสรรที่ดินให้โอนที่ดินส่วนที่เป็น
สาธารณูปโภคและชำระค่าปรับปรุงรักษาสาธารณูปโภคให้แก่โจทก์ เป็นการฟ้องคดีแทนสมาชิก โดย
อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. การจัดสรรที่ดินฯ เป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๑๒๘/๒๕๕๑)

(๓) นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรเป็นผู้ว่าจ้างบริษัทจำเลยให้บริการรักษาความปลอดภัย
ภายในหมู่บ้าน เมื่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้พักอาศัยในหมู่บ้านไม่ได้จ่ายค่าตอบแทนแก่จำเลยโดยตรง แต่ก็จ่าย
ให้นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนโดยมีมูลเหตุมาจากการให้บริการ
ของจำเลย จึงเป็นคดีผู้บริโภคร (คำวินิจฉัยที่ ๑๖๘/๒๕๕๒)

๑๙. ฝากทรัพย์

๑๙.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภคร

(๑) กลุ่มออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับฝากเงินจากสมาชิก โดยตกลงจะมีการ
แบ่งเงินปันผลแก่สมาชิก มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการงานให้โดยสมาชิกจะได้ผลประโยชน์คือ
โอกาสในการนำเงินฝากนั้นไปแสวงหาผลกำไร ผู้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ดังกล่าวจึงเป็นผู้ให้บริการ

และเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนสมาชิกผู้ฝากเงินเป็นผู้บริโภค เมื่อสมาชิกผู้ฝากเงินฟ้องผู้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ให้ชำระหนี้ตามสัญญาฝากเงิน จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๔๒/๒๕๕๑)

๒๐. โอนสิทธิเรียกร้อง / สิทธิไล่เบี้ย

๒๐.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) จำเลยทำสัญญาแพ็คเกจอิงกับโจทก์ ตกลงโอนสิทธิเรียกร้องในอันที่จะได้รับเงินจากลูกหนี้ให้แก่โจทก์ โดยโจทก์จ่ายเงินล่วงหน้าตามสัดส่วนของจำนวนหนี้ให้ ซึ่งโจทก์จะได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าธรรมเนียมการโอนสิทธิเรียกร้อง ค่าธรรมเนียมเงินจ่ายล่วงหน้า โจทก์จึงเป็นผู้ให้บริการและผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนจำเลยเป็นผู้ใช้บริการและผู้บริโภค เมื่อโจทก์ฟ้องให้จำเลยชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าว จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๕๕/๒๕๕๑)

(๒) ผู้ประกอบธุรกิจรับซื้อโอนสิทธิเรียกร้องจากบุคคลทั่วไป ได้รับซื้อสิทธิเรียกร้องจากเจ้าหนี้เดิมในอันที่จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ ย่อมอยู่ในฐานะเดียวกับเจ้าหนี้เดิม เมื่อนิติกรรมสัญญาระหว่างเจ้าหนี้เดิมกับลูกหนี้เป็นนิติกรรมระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภค ผู้รับซื้อสิทธิเรียกร้องก็อยู่ในฐานะการเป็นผู้ประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับเจ้าหนี้เดิมด้วย คดีที่ผู้รับซื้อสิทธิเรียกร้องฟ้องเจ้าหนี้เดิมและลูกหนี้ให้ชำระหนี้ จึงเป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๗๑/๒๕๕๒)

๒๐.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ลูกหนี้ร่วมตามคำพิพากษาไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกันในฐานะที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภค เมื่อลูกหนี้คนหนึ่งได้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้วมาฟ้องเรียกให้ลูกหนี้อีกคนหนึ่งร่วมรับผิดชอบในส่วนของตน จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๙๖/๒๕๕๒)

๒๑. ละเมิด

๒๑.๑ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้รับประกันภัยสวมสิทธิของผู้เอาประกันภัยฟ้องไล่เบี้ยผู้ทำละเมิดแก่ผู้เอาประกันภัย ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๓๕/๒๕๕๒)

๒๒. กรรมสิทธิ์

๒๒.๑ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) บรรษัทบริหารสินทรัพย์รับโอนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมาเพื่อการบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงินฟ้องขับไล่ผู้อยู่ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นโดยไม่มีสิทธิที่จะอยู่ ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๗๐/๒๕๕๑)

๒๓. สัญญา

๒๓.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้สมัครเป็นสมาชิกเข้ารับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจจัดหาสถานที่พักตากอากาศโดยเสียค่าสมาชิกตอบแทนฟ้องเรียกค่าสมาชิกคืน เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๙๗/๒๕๕๑)

๒๓.๒ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) บริษัททำสัญญาให้ทุนฝึกอบรมแก่พนักงานโดยมีข้อสัญญาว่าเมื่อจบหลักสูตรแล้วจะทำงานให้บริษัทตามระยะเวลาที่กำหนด ฟ้องเรียกให้พนักงานที่ได้รับทุนแล้วผิดสัญญา ชดใช้ค่าเสียหาย ไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๑)

(๒) ส่วนราชการทำสัญญารับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนโดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนระหว่างเรียน แต่มีข้อตกลงว่าจะต้องเรียนให้จบหลักสูตรและรับราชการต่อไปอีกไม่น้อยกว่า ๕ ปี มิฉะนั้นต้องชดใช้เงินเป็นค่าตอบแทน ข้อตกลงดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการและอนาคตของนักเรียน การรับบุคคลดังกล่าวเข้าเรียนจึงมิใช่การให้บริการ ส่วนราชการดังกล่าวไม่เป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อส่วนราชการฟ้องให้บุคคลที่เข้าเป็นนักเรียนและผู้ค้ำประกันรับผิดชอบเนื่องจากผิดสัญญา จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๖๗/๒๕๕๑)

๒๔. การประมูล

๒๔.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) บริษัท กสท.โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ฟ้องเรียกให้ผู้ใช้บริการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ชำระค่าธรรมเนียมการประมูล เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๓๙๖/๒๕๕๒)

๒๕. ร้องขจัดทรัพย์สิน

๒๕.๑ กรณีไม่เป็นคดีผู้บริโภค

(๑) ผู้ร้องขจัดทรัพย์สินไม่อยู่ในฐานะผู้ใช้บริการของเจ้าหนี้ผู้นำยึดทรัพย์ คดีที่ร้องขจัดทรัพย์สิน จึงไม่เป็นคดีผู้บริโภค (คำวินิจฉัยที่ ๑๔๖/๒๕๕๒)

๒๖. ฟ้องแย้ง

๒๖.๑ กรณีเป็นคดีผู้บริโภค

(๑) นิติบุคคลอาคารชุดฟ้องเจ้าของห้องชุด ซึ่งใช้พื้นที่ส่วนกลางจอดรถเกินสิทธิเจ้าของห้องชุดให้การต่อสู้คดีและฟ้องแย้ง เมื่อคดีตามคำฟ้องเป็นคดีผู้บริโภค ฟ้องแย้งย่อมเป็นคดีผู้บริโภค ตามมาตรา ๒๑ (คำวินิจฉัยที่ ๓๕๙/๒๕๕๒)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค

๑. ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน มาตรา ๒๑๗ - ๒๓๙
๒. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๔๘๔
๓. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
๔. พระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๔๗๙ (๒๔๘๐)
๕. พระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ พ.ศ. ๒๔๖๔
๖. พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๒
๗. พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่าย พ.ศ. ๒๕๓๕
๘. พระราชบัญญัติควบคุมการบำบัดโรคสัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๕
๙. พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๐๔
๑๐. พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๐๑
๑๑. พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๐๑ (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๒๒)
๑๒. พระราชบัญญัติวัตถุที่มีพิษ พ.ศ. ๒๕๑๐
๑๓. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๔. พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑
๑๕. พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕
(หมายเหตุ : มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเฉพาะบางประเด็น)
ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ถึงการค้าขายอันกระทบต่อความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน
๑๖. พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๑๗
๑๗. พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๘. พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘
๑๙. พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕
๒๐. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภค ที่ ๗๔๙/๒๕๕๒

นางมิถุนา อนุแสน

โจทก์

บริษัท เซเทเลม (ประเทศไทย) จำกัด

จำเลย

พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ (มาตรา ๓ (๑))

ตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์มีใจความว่า จำเลยประกอบธุรกิจให้บริการกู้ยืมเงิน โดยจำเลยจะมอบบัตรสำหรับเบิกเงินสดให้แก่ลูกค้าซึ่งเป็นผู้สัญญา เพื่อนำไปใช้เบิกเงินสดจากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติตามจำนวนเงินที่ลูกค้าต้องการและจำเลยจะเรียกเก็บเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนในภายหลัง จำเลยชักชวนให้โจทก์มาใช้บริการโดยมอบบัตรสำหรับเบิกเงินสดแก่โจทก์ และโจทก์เคยนำไปใช้เบิกถอนเงินสดจากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติแล้ว ไม่ได้รับเงิน โจทก์ได้แจ้งให้จำเลยทราบถึงข้อบกพร่องดังกล่าว จำเลยรับว่าจะตรวจสอบให้แต่กลับทวงถามให้โจทก์ชำระหนี้ทั้ง ๆ ที่โจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องชำระ โดยมีหนังสือทวงถามต่อเนื่องกันหลายครั้ง อีกทั้งยังทำละเมิดโจทก์โดยการแจ้งข้อมูลให้บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ขึ้นบัญชีดำว่าโจทก์เป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงเสียทางการเงิน อันเป็นการป่าวประกาศแก่ประชาชนทั่วไปเป็นเหตุให้โจทก์เสียโอกาสในการทำนิติกรรมต่าง ๆ กับบุคคลอื่น ซึ่งเหตุดังกล่าวข้างต้นเป็นกรณีที่เป็นข้อพิพาทอันเกิดจากการให้บริการของจำเลยในฐานะผู้ประกอบการกู้ยืมเงิน กับโจทก์ในฐานะผู้บริโภค อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ (๑) ขอบที่ศาลชั้นต้นจะรับฟ้องคดีโจทก์ไว้พิจารณา ส่วนการจะบังคับให้ตามคำฟ้องโจทก์ได้เพียงใดเป็นข้อที่จะต้องพิจารณาในลำดับต่อไป

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ประกอบอาชีพรับราชการครู สังกัดโรงเรียนนวมินทร์ราชูทิศ หอวัง นนทบุรี กระทรวงศึกษาธิการ จำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงิน และให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนทั่วไป ในการให้บริการกู้ยืมเงินจำเลยจะมอบบัตรสำหรับเบิกเงินสดให้แก่ลูกค้าซึ่งเป็นผู้สัญญา เพื่อนำไปใช้เบิกเงินสดจากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติตามจำนวนที่ลูกค้าต้องการ โดยจำเลยจะเรียกเก็บเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนในภายหลัง เมื่อปี ๒๕๕๑ จำเลยติดต่อให้โจทก์เป็นลูกค้าโดยมอบบัตรสำหรับเบิกเงินสดให้แก่โจทก์ ต่อมาโจทก์ได้นำบัตรดังกล่าวไปใช้เบิกเงินสดจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท จากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติ แต่โจทก์ไม่ได้รับเงิน

จำนวนดังกล่าวเนื่องจากไม่มีเงินสดออกจากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติ โจทก์โทรศัพท์ติดต่อแจ้งพนักงานของจำเลยและดำเนินการตามที่พนักงานของจำเลยแนะนำแล้วก็ไม่ได้รับเงินจากจำเลยแต่อย่างใด ต่อมาจำเลยให้พนักงานของจำเลยทวงถามให้โจทก์ชำระหนี้หลายครั้งโดยแจ้งว่ากำลังตรวจสอบความถูกต้องอยู่แต่โจทก์ต้องชำระหนี้ก่อนเพราะเป็นระเบียบของจำเลย แต่เมื่อจำเลยตรวจสอบแล้วไม่พบว่าโจทก์ได้รับเงินไป จำเลยยังคงให้พนักงานทวงถามให้โจทก์ชำระหนี้ โจทก์จึงไปแจ้งความไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจภูธรปากเกร็ดและส่งหลักฐานไปให้จำเลยทราบเพื่อแสดงความสุจริตพร้อมทั้งให้ทนายความบอกกล่าวให้จำเลยหยุดการกระทำละเมิด แต่จำเลยยังมีหนังสือหลายฉบับทวงถามหนี้อันไม่มีมูลใดๆ เป็นเงินจำนวน ๑๓,๐๖๑.๑๓ บาท จำเลยได้ป่าวประกาศโฆษณากล่าวหาโจทก์โดยส่งเรื่องดังกล่าวไปให้บริษัทกฎหมายสยามวรินทร์ทวงถามขู่เชิญให้โจทก์ชำระหนี้ และได้ส่งเรื่องให้แก่บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เพื่อให้ขึ้นบัญชีดำโจทก์ให้ประชาชนรับรู้ว่าโจทก์เป็นหนี้แล้วไม่ชำระ เป็นเหตุให้โจทก์เสียโอกาสในการทำนิติกรรมต่างๆ กับบุคคลอื่น ทั้งหนังสือทวงถามที่จำเลยส่งไปที่ทำงานของโจทก์ทำให้เพื่อนร่วมงานถูกเกลียดชังเหยียดหยามโจทก์ว่าเป็นหนี้แล้วไม่ยอมชำระ คดีนี้จึงเป็นคดีที่เกิดจากการใช้สิทธิหน้าที่โดยทุจริตของจำเลยในฐานะผู้ประกอบการซึ่งละเมิดสิทธิหน้าที่ของโจทก์ในฐานะผู้บริโภค ขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าเสียหายที่ทำให้โจทก์เสียสุขภาพอนามัยและชื่อเสียง ที่จำเลยป่าวประกาศต่อสาธารณชนทำให้โจทก์เสียหายและขาดโอกาสในการทำนิติกรรมด้านการเงินกับบุคคลอื่น ให้จำเลยชดเชยค่าจ้างทนายความและค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้สิทธิในการดำเนินคดี รวมเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท กับให้จำเลยดำเนินการแก้ไขหรือถอดถอนชื่อโจทก์ออกจากบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา หากไม่ดำเนินการให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายชื่อเสียงและค่าขาดโอกาสวันละ ๕๐๐ บาท นับแต่วันครบกำหนดจนกว่าจะมีการถอดถอนชื่อโจทก์แล้วเสร็จ และให้ศาลมีคำสั่งว่านิติกรรมการกู้ยืมตามที่จำเลยเรียกร้องต่อโจทก์เป็นโมฆะไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องใดๆ ต่อกันได้

ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้ววินิจฉัยว่า เมื่อโจทก์เห็นว่าไม่มีหน้าที่ต้องชำระ โจทก์ชอบที่จะยกเป็นข้อต่อสู้เมื่อถูกฟ้อง จะมาฟ้องขอให้แก้ไขหรือถอดถอนชื่อโจทก์ออกจากบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ให้นิติกรรมกู้ยืมเป็นโมฆะและเรียกค่าเสียหายไม่ได้ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า คำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ให้ยกฟ้องของโจทก์ด้วยเหตุโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ คดี

ผู้บริโภคมายความว่า (๑) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคตามมาตรา ๑๙ หรือตามกฎหมายอื่น กับผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมาย อันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ฯลฯ ตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์มีใจความว่า จำเลยประกอบธุรกิจให้บริการกู้ยืมเงินโดยจำเลยจะมอบบัตรสำหรับเบิกเงินสดให้แก่ลูกค้าซึ่งเป็นคู่สัญญา เพื่อนำไปใช้เบิกเงินสดจากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติตามจำนวนเงินที่ลูกค้าต้องการและจำเลยจะเรียกเก็บเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนในภายหลัง จำเลยชักชวนให้โจทก์มาใช้บริการโดยมอบบัตรสำหรับเบิกเงินสดแก่โจทก์ และโจทก์เคยนำไปใช้เบิกถอนเงินสดจากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติแล้วไม่ได้รับเงิน โจทก์ได้แจ้งให้จำเลยทราบถึงข้อบกพร่องดังกล่าว จำเลยรับว่าจะตรวจสอบให้แต่กลับทวงถามให้โจทก์ชำระหนี้ทั้งๆ ที่โจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องชำระ โดยมีหนังสือทวงถามต่อเนื่องกันหลายครั้ง อีกทั้งยังทำละเมิดโจทก์โดยการแจ้งข้อมูลให้บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ขึ้นบัญชีดำว่าโจทก์เป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงเสียทางการเงิน อันเป็นการป่าวประกาศแก่ประชาชนทั่วไปเป็นเหตุให้โจทก์เสียโอกาสในการทำนิติกรรมต่างๆ กับบุคคลอื่น ซึ่งเหตุดังกล่าวข้างต้นเป็นกรณีที่เป็นข้อพิพาทอันเกิดจากการให้บริการของจำเลยในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจ กับโจทก์ในฐานะผู้บริโภค อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ ชอบที่ศาลชั้นต้นจะรับฟ้องคดีโจทก์ไว้พิจารณา ส่วนการจะบังคับให้ตามคำฟ้องโจทก์ได้เพียงใดเป็นข้อที่จะต้องพิจารณาในลำดับต่อไป ที่ศาลชั้นต้นไม่รับคดีโจทก์ไว้พิจารณาโดยพิพากษายกฟ้องโจทก์ด้วยเหตุว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ยังไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภค อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น

พิพากษากลับ ให้ศาลชั้นต้นรับฟ้องคดีโจทก์ไว้พิจารณาและพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

(รังสรรค์ ดวงพัตรา, สิปปพงษ์ ศรีพงษ์กุล, เจษฎาวิทย์ ไทยสยาม)

พระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค
พ.ศ. ๒๕๕๑*

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑
เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งตามมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“คดีผู้บริโภค” หมายความว่า

(๑) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคตามมาตรา ๑๙ หรือตาม
กฎหมายอื่น กับผู้ประกอบการซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการ
บริโภคสินค้าหรือบริการ

(๒) คดีแพ่งตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่
ปลอดภัย

*ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๓๘ ก วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

(๓) คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกันกับคดีตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) คดีแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติให้ใช้วิธีพิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และให้หมายความรวมถึงผู้เสียหายตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วย

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคและให้หมายความรวมถึงผู้ประกอบการตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วย

“ก.ศ.” หมายความว่า คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม

“เจ้าพนักงานคดี” หมายความว่า บุคคลที่เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้มีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีผู้บริโภค ตามที่ศาลมอบหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ไกล่เกลี่ยคดีผู้บริโภค

(๒) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน

(๓) บันทึกคำพยาน

(๔) ดำเนินการให้มีการคุ้มครองสิทธิของคู่ความทั้งก่อนและระหว่างการพิจารณา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานคดีเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้มีอำนาจมีหนังสือเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาให้ข้อมูล หรือให้จัดส่งเอกสาร เพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่

หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๕ ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานคดี ต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางกฎหมายหรือปริญญาเอกทางกฎหมาย

(๒) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมาย เป็นสามัญสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา และได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายตามที่ ก.ศ. กำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๓) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและปริญญาในสาขาวิชาอื่นที่ ก.ศ. กำหนด ซึ่งไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และได้ประกอบวิชาชีพตามที่ ก.ศ. กำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานคดี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.ศ. กำหนด

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนด เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคนั้นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วและเที่ยงธรรม แต่ข้อกำหนดดังกล่าวจะต้องไม่ทำให้สิทธิในการต่อสู้คดีของคู่ความลดน้อยลง

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ กระบวนพิจารณาคดีผู้บริโภคให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามมาตรา ๖ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘ ในกรณีที่ปัญหาว่าคดีใดเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกระบวนการพิจารณาใดๆ ที่ได้กระทำไปก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยนั้น

การขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหาตามวรรคหนึ่งไม่ว่าโดยคู่ความเป็นผู้ขอหรือโดยศาลเห็นสมควร ถ้าเป็นการขอในคดีผู้บริโภคต้องกระทำอย่างช้าในวันนัดพิจารณา แต่ถ้าเป็นการขอในคดีอื่นต้องกระทำอย่างช้าในวันขึ้นสองสัปดาห์หรือวันสิบพยานในกรณีที่ไม่มี การขึ้นสองสัปดาห์ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วห้ามมิให้มีการขอให้วินิจฉัยปัญหาดังกล่าวอีก และเมื่อได้รับคำขอจากศาลชั้นต้นแล้ว ให้ประธานศาลอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยและแจ้งผลไปยังศาลชั้นต้นโดยเร็ว

เพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว การดำเนินการใดๆ ระหว่างศาลชั้นต้นกับศาลอุทธรณ์ตามมาตรา นี้ จะดำเนินการโดยทางโทรสารหรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้

มาตรา ๙ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของคู่ความฝ่ายใด ให้ศาลสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาผิดพลาดหรือผิดพลาดนั้นทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด เว้นแต่ข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดดังกล่าวเกิดจากความไม่สุจริตของคู่ความฝ่ายนั้น

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บังคับให้นิติกรรมใดต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบจะฟ้องร้องบังคับคดีได้นั้น มิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคนในการฟ้องบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจชำระหนี้

ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับให้สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้บริโภคมกับผู้ประกอบธุรกิจจะต้องทำตามแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง ถึงแม้สัญญาดังกล่าวยังมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบนั้น แต่หากผู้บริโภคได้วางมัดจำหรือชำระหนี้บางส่วนแล้ว ให้ผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องบังคับ ให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาให้เป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนดหรือชำระหนี้เป็นการตอบแทนได้

ในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำมาตรา ๙๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับแก่ผู้บริโภคในการฟ้องคดีผู้บริโภคและการพิสูจน์ถึงนิติกรรมหรือสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้บริโภคมกับผู้ประกอบธุรกิจ

มาตรา ๑๑ ประกาศ โฆษณา คำรับรอง หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งทำให้ผู้บริโภคเข้าใจได้ในขณะทำสัญญาว่าผู้ประกอบธุรกิจตกลงจะมอบให้ หรือจัดทำให้ซึ่งสิ่งของบริการ หรือสาธารณูปโภคอื่นใด หรือจะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่ผู้บริโภคเพื่อเป็นการตอบแทนที่ผู้บริโภคเข้าทำสัญญา หรือข้อตกลงใด ๆ ที่ผู้ประกอบธุรกิจจะให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้บริโภคเพิ่มเติมขึ้นจากที่ได้ทำสัญญาไว้ ให้ถือว่าข้อความ การกระทำหรือข้อตกลงดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาระหว่างผู้บริโภคมกับผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งผู้บริโภคสามารถนำสืบพยานบุคคล หรือพยานหลักฐานเกี่ยวกับข้อตกลงดังกล่าวได้ ถึงแม้ว่าการทำสัญญาเช่นนั้นกฎหมายจะกำหนดว่าต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือและไม่ปรากฏข้อตกลงนั้นในหนังสือที่ได้ทำขึ้นก็ตาม

มาตรา ๑๒ ในการใช้สิทธิแห่งตนที่ดีในการชำระหนี้ที่ดี ผู้ประกอบธุรกิจต้องกระทำด้วยความสุจริตโดยคำนึงถึงมาตรฐานทางการค้าที่เหมาะสมภายใต้ระบบธุรกิจที่เป็นธรรม

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัย โดยผลของสารที่สะสมอยู่ในร่างกายของผู้บริโภคหรือเป็นกรณีที่ต้องใช้เวลาในการแสดงอาการ ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสามปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย และรู้ตัวผู้ประกอบธุรกิจที่ต้องรับผิดชอบ แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย

มาตรา ๑๔ ถ้ามีการเจรจาเกี่ยวกับค่าเสียหายที่พึงจ่ายระหว่างผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ให้อายุความสะดุดหยุดอยู่ไม่นับในระหว่างนั้นจนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้บอกเลิกการเจรจา

มาตรา ๑๕ ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้นำมาใช้บังคับ หรือระยะเวลาตามที่ศาลกำหนดไว้ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความร้องขอ ศาลมีอำนาจยับยั้งหรือขยายระยะเวลาได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

หมวด ๒

วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคในศาลชั้นต้น

วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคในศาลชั้นต้น

การฟ้องคดี

มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย การยื่นคำฟ้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ในคดีผู้บริโภคซึ่งดำเนินการโดยผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงแต่ไม่รวมถึงความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุด

ในการนี้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ถ้าศาลเห็นว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าฤชาธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของคู่ความทั้งสองฝ่าย ให้ศาลพิพากษาในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมโดยสั่งให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งนั้นชำระต่อศาลในนามของผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดี

แทนผู้บริโภครวมซึ่งค่าธรรมเนียนที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคนั้นได้รับยกเว้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือสมาคมที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจฟ้องและดำเนินคดีผู้บริโภคแทนผู้บริโภคได้ โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟ้องและการดำเนินคดีแทนตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งให้ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้บริโภคให้ชัดเจน ในกรณีที่สมาคมเป็นผู้ฟ้องและมีการเรียกค่าเสียหาย ให้เรียกค่าเสียหายแทนได้เฉพาะแต่ผู้บริโภคที่เป็นสมาชิกของสมาคมนั้นในขณะยื่นฟ้องเท่านั้น

การถอนฟ้องหรือการประนีประนอมยอมความในคดีตามวรรคหนึ่งจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องมาแสดงต่อศาล และในกรณีขอถอนฟ้องศาลจะมีคำสั่งอนุญาตได้ต่อเมื่อเห็นว่าการถอนฟ้องนั้นไม่เป็นผลเสียต่อการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นอันรวม

ถ้าภายหลังที่ได้มีการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว สมาคมผู้ยื่นฟ้องถูกเพิกถอนการรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ให้ผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องเข้าดำเนินคดีต่อไป ถ้าศาลเห็นว่าผู้บริโภคนั้นอาจไม่ทราบถึงการถูกเพิกถอนการรับรองดังกล่าว ศาลจะมีคำสั่งให้แจ้งบุคคลดังกล่าวทราบโดยกำหนดระยะเวลาที่ต้องเข้ามาในคดีไปพร้อมด้วยก็ได้ บรรดากระบวนการพิจารณาที่ได้ทำไปก่อนเข้ามาในคดีให้มีผลผูกพันผู้บริโภคนั้นด้วย และหากบุคคลดังกล่าวไม่เข้ามาภายในเวลาที่กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดีส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น

มาตรา ๒๐ การฟ้องคดีผู้บริโภค โจทก์จะฟ้องด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ ในกรณีที่โจทก์ประสงค์จะฟ้องด้วยวาจา ให้เจ้าพนักงานคดีจัดให้มีการบันทึกรายละเอียดแห่งคำฟ้องแล้วให้โจทก์ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

คำฟ้องต้องมีข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีรวมทั้งคำขอบังคับชัดเจนพอที่จะทำให้เข้าใจได้ หากศาลเห็นว่าคำฟ้องนั้นไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องในส่วนนั้นให้ถูกต้องหรือชัดเจนขึ้นก็ได้

มาตรา ๒๑ ภายหลังที่ได้มีการฟ้องคดีผู้บริโภคแล้ว หากมีการเสนอคำฟ้องเข้ามาในคดีดังกล่าวไม่ว่าโดยวิธีฟ้องเพิ่มเติม ฟ้องแย้ง หรือโดยสอดเข้ามาในคดี หรือหากศาลมีคำสั่งให้รวมพิจารณาคดีแพ่งอื่นใดเข้ากับคดีผู้บริโภค ให้ถือว่าคดีในส่วนที่เกี่ยวกับคำฟ้องซึ่งได้ยื่นภายหลังและคดีที่ศาลสั่งให้รวมพิจารณาเหล่านั้นเป็นคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาคดี

มาตรา ๒๒ ถ้าบุคคลใดเกรงว่าพยานหลักฐานที่ตนอาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาเมื่อมีการฟ้องเป็นคดีผู้ริโภค หรือถ้าคู่ความฝ่ายใดในคดีผู้ริโภคเกรงว่าพยานหลักฐานที่ตนจำนองจะอ้างอิงจะสูญหายก่อนที่จะนำมาสืบหรือเป็นการยากที่จะนำมาสืบในภายหลัง บุคคลนั้นหรือคู่ความฝ่ายนั้นอาจยื่นคำขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีก็ได้

เมื่อศาลได้รับคำ ขอสืบพยานนั้น ให้ศาลหมายเรียกผู้ขอและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องมาศาล และเมื่อได้ฟังบุคคลเหล่านั้นแล้ว ให้ศาลสั่งคำขอตามที่เห็นสมควร ถ้าศาลสั่งอนุญาตตามคำขอ ก็ให้สืบพยานหลักฐานไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ส่วนรายงานและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนั้นให้ศาลเก็บรักษาไว้

ในกรณีที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรและยังมิได้เข้ามาในคดีนั้น เมื่อศาลได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลสั่งคำขออนุญาตอย่างคำขออนุญาตทำได้แต่ฝ่ายเดียว และถ้าศาลสั่งอนุญาตตามคำขอแล้วให้สืบพยานไปฝ่ายเดียว

มาตรา ๒๓ ในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน เมื่อมีการยื่นคำขอตามมาตรา ๒๒ ผู้ยื่นคำขอจะยื่นคำร้องรวมไปด้วยเพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือออกหมายตามคำขอโดยไม่ชักช้า และถ้าจำเป็นจะขอให้ศาลมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดเอกสารหรือวัตถุที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานที่ขอสืบไว้ก่อนโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้

ให้นำมาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๖๒ มาตรา ๒๖๓ มาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ และมาตรา ๒๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ เมื่อศาลสั่งรับคำฟ้องแล้ว ให้ศาลกำหนดวันนัดพิจารณาโดยเร็ว และออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามกำหนดนัดเพื่อการไต่ถามถ้อยคำให้การ และสืบพยานในวันเดียวกัน ทั้งนี้ ให้ศาลส่งสำเนาคำฟ้องหรือสำเนานับที่คำฟ้องให้จำเลย และสั่งให้โจทก์มาศาลในวันนัดพิจารณานั้นด้วย

จำเลยจะยื่นคำให้การเป็นหนังสือก่อนวันนัดพิจารณาดามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๒๕ ในวันนัดพิจารณา เมื่อโจทก์และจำเลยมาพร้อมกันแล้วให้เจ้าพนักงานคดีหรือบุคคลที่ศาลกำหนดหรือที่คู่ความตกลงกันทำการไต่ถามถ้อยคำให้การได้ตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันก่อน ในการไต่ถามถ้อยคำให้การ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือผู้ไต่ถาม

เห็นสมควร ผู้ไกลเกลี่ยจะสั่งให้ดำเนินการเป็นการลับเฉพาะต่อหน้าตัวความทุกฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการไกลเกลี่ย ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๒๖ ถ้าคู่ความไม่อาจตกลงกันหรือไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ และจำเลยยังไม่ได้ยื่นคำให้การ ให้ศาลจัดให้มีการสอบถามคำให้การของจำเลยโดยจำเลยจะยื่นคำให้การเป็นหนังสือหรือจะให้การด้วยวาจาก็ได้ ในกรณีที่ยื่นคำให้การเป็นหนังสือ หากศาลเห็นว่าคำให้การดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้จำเลยแก้ไขคำให้การในส่วนนั้นให้ถูกต้องหรือชัดเจนขึ้นก็ได้ ในกรณีให้การด้วยวาจา ให้ศาลจัดให้มีการบันทึกคำให้การนั้นและให้จำเลยลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ถ้าจำเลยไม่ให้การตามวรรคหนึ่ง และไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้ขยายระยะเวลายื่นคำให้การให้ถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ

มาตรา ๒๗ เมื่อโจทก์ได้ทราบคำสั่งให้มาศาลตามมาตรา ๒๔ แล้วไม่มาในวันนัดพิจารณา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดี ไม่ว่าจำเลยจะมาศาลหรือไม่ ให้ถือว่าโจทก์ไม่ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกเสียจากสารบบความ เว้นแต่ตามพฤติการณ์แห่งคดี ศาลจะเห็นสมควรให้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้นไปฝ่ายเดียว โดยให้ถือว่าโจทก์ขาดนัดพิจารณา

เมื่อจำเลยได้รับหมายเรียกให้มาศาลตามมาตรา ๒๔ แล้วไม่มาในวันนัดพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดี ถ้าจำเลยไม่ได้ยื่นคำให้การไว้ ให้ถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การแต่เพียงอย่างเดียว แต่ถ้าจำเลยได้ยื่นคำให้การไว้ก่อนหรือในวันนัดดังกล่าว ให้ถือว่าจำเลยขาดนัดพิจารณา

มาตรา ๒๘ ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่มาศาลในวันนัดอื่นที่มีใช้วันนัดพิจารณาตามมาตรา ๒๔ ให้ถือว่าคู่ความฝ่ายนั้นละสิทธิการดำเนินกระบวนการพิจารณาของตนในนัดนั้นและทราบกระบวนการพิจารณาที่ศาลได้ดำเนินไปในนัดนั้นด้วยแล้ว

มาตรา ๒๙ ประเด็นข้อพิพาทข้อใดจำเป็นต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการผลิต การประกอบ การออกแบบ หรือส่วนผสมของสินค้า การให้บริการ หรือการดำเนินการใดๆ ซึ่งศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวอยู่ในความรู้เห็นโดยเฉพาะของคู่ความฝ่ายที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจ ให้การพิสูจน์ในประเด็นดังกล่าวตกอยู่แก่คู่ความฝ่ายที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจนั้น

มาตรา ๓๐ ถ้าภายหลังที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีผู้บริโภคแล้ว ปรากฏว่ามีการฟ้องผู้ประกอบธุรกิจรายเดียวกันเป็นคดีผู้บริโภคอีกโดยข้อเท็จจริงที่พิพาทเป็นอย่างเดียวกับคดีก่อนและศาลในคดีก่อนได้วินิจฉัยไว้แล้ว ศาลในคดีหลังอาจมีคำสั่งให้ถือว่าข้อเท็จจริงในประเด็นนั้นเป็นอัน

ยุติเช่นเดียวกับคดีก่อนโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐาน เว้นแต่ศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงในคดีก่อนนั้น ยังไม่เพียงพอแก่การวินิจฉัยชี้ขาดคดี หรือเพื่อให้โอกาสแก่คู่ความที่เสียเปรียบต่อสู้คดี ศาลมีอำนาจ เรียกพยานหลักฐานมาสืบเองหรืออนุญาตให้คู่ความนำพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมตามที่ เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้สืบพยาน ให้ศาลสอบถามคู่ความฝ่ายที่จะต้องนำ พยานเข้าสืบว่าประสงค์จะอ้างอิงพยานหลักฐานใดแล้วบันทึกไว้หรือสั่งให้คู่ความจัดทำบัญชีระบุ พยานยื่นต่อศาลภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๓๒ ก่อนการสืบพยาน ให้ศาลแจ้งประเด็นข้อพิพาทให้คู่ความทราบและจะ กำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานมาสืบก่อนหรือหลังก็ได้

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริง แห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองตามที่เห็นสมควร ในกรณีให้ศาลมีอำนาจ สั่งให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานที่จำเป็นแล้วรายงานให้ศาลทราบ รวมทั้ง มีอำนาจเรียกสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล หรือให้จัดส่งพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

พยานหลักฐานที่ได้มาตามวรรคหนึ่งต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและไม่ตัดสิทธิคู่ความ ในอันที่จะโต้แย้งพยานหลักฐานดังกล่าว

มาตรา ๓๔ ในการสืบพยานไม่ว่าจะเป็นพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลเป็นผู้ซักถามพยาน คู่ความหรือทนายความจะซักถามพยานได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล

ให้ศาลมีอำนาจซักถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มี คู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม

มาตรา ๓๕ การนั่งพิจารณาสืบพยาน ให้ศาลนั่งพิจารณาคดีติดต่อกันไปโดยไม่เลื่อนคดี จนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้ ศาลจะมีคำสั่งเลื่อนได้ครั้งละ ไม่เกินสิบห้าวัน

มาตรา ๓๖ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการ พิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความตามสมควรในอันที่จะ ขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นมีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่า พาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักตามระเบียบที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม

มาตรา ๓๗ เมื่อได้สืบพยานหลักฐานตามที่จำเป็นและคู่ความได้แถลงการณ์ ถ้าหากมีเสร็จแล้วให้ถือว่าการศึกษาเป็นอันสิ้นสุดและให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยเร็ว แต่ตราใบที่ยังมิได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หากศาลเห็นว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องนำพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลทำการสืบพยานหลักฐานต่อไปได้ ซึ่งอาจรวมทั้งการเรียกพยานที่สืบแล้วมาสืบใหม่ด้วย โดยไม่ต้องมีฝ่ายใดร้องขอ

ส่วนที่ ๓ คำพิพากษาและคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี

มาตรา ๓๘ คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี อย่างน้อยต้องแสดงข้อเท็จจริงที่ฟังได้โดยสรุปและคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีพร้อมด้วยเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยนั้น

มาตรา ๓๙ ในคดีที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคเป็นโจทก์ ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าจำนวนค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องไม่ถูกต้องหรือวิธีการบังคับตามคำขอของโจทก์ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายตามฟ้อง ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยให้ถูกต้องหรือกำหนดวิธีการบังคับให้เหมาะสมได้แม้จะเห็นว่าที่ปรากฏในคำขอบังคับของโจทก์ก็ตาม แต่ข้อที่ศาลยกขึ้นวินิจฉัยนั้น จะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความยกขึ้นมามากแล้วกันแล้วโดยชอบ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นแก่ร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยและในเวลาพิพากษาคดีเป็นการพ้นวิสัยจะหยั่งรู้ได้แม้ว่าความเสียหายนั้นมีแท้จริงเพียงใด ศาลอาจกล่าวในคำพิพากษาหรือคำสั่งว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นอีกภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่ก่อนการแก้ไขต้องให้โอกาสคู่ความอีกฝ่ายที่จะคัดค้าน

มาตรา ๔๑ ในคดีที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคเป็นโจทก์ฟ้องขอให้ผู้ประกอบการธุรกิจรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของสินค้า หากศาลเชื่อว่าความชำรุดบกพร่องดังกล่าวมีอยู่ในขณะส่งมอบสินค้านั้นและไม่อาจแก้ไขให้กลับคืนสภาพที่ใช้งานได้ตามปกติหรือถึงแม้จะแก้ไขแล้วแต่หากนำไปใช้บริโภคแล้วอาจเกิดอันตรายแก่ร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้บริโภคที่ใช้สินค้านั้น ให้ศาลมีอำนาจพิพากษาให้ผู้ประกอบการธุรกิจเปลี่ยนสินค้าใหม่ให้แก่ผู้บริโภคแทน การแก้ไขซ่อมแซมสินค้าที่ชำรุดบกพร่องนั้นก็ใช้ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงลักษณะของสินค้าที่อาจเปลี่ยนทดแทนกันได้ พกติดการณ์ของผู้ประกอบการธุรกิจ ตลอดจนความสุจริตของผู้บริโภคประกอบด้วย และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการใช้สินค้าหรือได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่

สินค้านั้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้บริโภคชดใช้ค่าใช้ทรัพย์หรือค่าเสียหาย แล้วแต่กรณี ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

การฟ้องคดีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้ถูกฟ้องมิใช่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสินค้านั้น ให้ศาลมีคำสั่งเรียกผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าดังกล่าวเข้ามาในคดีตามมาตรา ๕๗ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและมีอำนาจพิพากษาให้บุคคลดังกล่าวร่วมรับผิดชอบในหนี้ที่ผู้ประกอบการธุรกิจตามวรรคหนึ่งมีต่อผู้บริโภคได้ด้วย

มาตรา ๕๒ ถ้าการกระทำที่ถูกฟ้องร้องเกิดจากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจกระทำโดยเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือจงใจให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่นำพาต่อความเสียหายที่จะเกิดแก่ผู้บริโภคหรือกระทำการอื่นเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบ ในฐานะผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ประกอบการธุรกิจชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้บริโภค ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการธุรกิจจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจ การที่ผู้ประกอบการธุรกิจได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้บริโภคมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย

การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจกำหนดได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดมีจำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด

มาตรา ๕๓ ในคดีผู้บริโภค เมื่อศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความหากข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลว่ายังมีสินค้าที่ได้จำหน่ายไปแล้วหรือที่เหลืออยู่ในท้องตลาดอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้บริโภคโดยส่วนรวม และไม่อาจใช้วิธีป้องกันอย่างอื่นได้ ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดการประกาศและรับสินค้าดังกล่าวซึ่งอาจเป็นอันตรายคืนจากผู้บริโภคเพื่อทำการแก้ไขหรือเปลี่ยนให้ใหม่ภายในเวลาที่กำหนดโดยค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการธุรกิจเอง แต่ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขหรือดำเนินการตามที่กล่าวข้างต้นได้ ก็ให้ใช้ราคาตามที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงลักษณะและสภาพของสินค้าขณะรับคืน รวมทั้งความสุจริตของผู้ประกอบการธุรกิจประกอบด้วย

(๒) ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่เหลืออยู่และให้เรียกเก็บสินค้าที่ยังไม่ได้จำหน่ายแก่ผู้บริโภคกลับคืนจนกว่าจะได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสินค้าดังกล่าวให้มีความปลอดภัย แต่ถ้าเป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ศาลจะมีคำสั่งห้ามผู้ประกอบการธุรกิจผลิตหรือนำเข้า

สินค้านั้นก็ได้ และหากเป็นที่สงสัยว่าผู้ประกอบการธุรกิจจะเก็บสินค้าที่เหลือไว้เพื่อจำหน่ายต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการธุรกิจทำลายสินค้าที่เหลือนั้นด้วย

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าผู้ประกอบการธุรกิจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งจับกุมและกักขังผู้ประกอบการธุรกิจหรือผู้มีอำนาจทำการแทนของผู้ประกอบการธุรกิจในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นนิติบุคคลไว้จนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว หรือสั่งให้เจ้าพนักงานคดีหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดดำเนินการโดยให้ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นผู้รับผิดชอบในค่าใช้จ่าย และหากผู้ประกอบการธุรกิจไม่ชำระให้บุคคลนั้นมีอำนาจบังคับคดีกับผู้ประกอบการธุรกิจเสมือนหนึ่งเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษา ผู้ประกอบการธุรกิจหรือผู้มีอำนาจทำการแทนของผู้ประกอบการธุรกิจในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นนิติบุคคลที่ถูกจับกุมโดยเหตุจงใจขัดขืนคำสั่ง จะต้องถูกกักขังไว้จนกว่าจะมีประกัน หรือประกันและหลักประกันตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรกำหนดว่าตนยินยอมที่จะปฏิบัติตามคำสั่งทุกประการ แต่ทั้งนี้ ห้ามไม่ให้กักขังผู้ประกอบการธุรกิจหรือผู้มีอำนาจทำการแทนของผู้ประกอบการธุรกิจในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นนิติบุคคลแต่ละครั้งเกินกว่าหกเดือนนับแต่วันจับหรือกักขัง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๔ ในคดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งถูกฟ้องเป็นนิติบุคคล หากข้อเท็จจริงปรากฏว่านิติบุคคลดังกล่าวถูกจัดตั้งขึ้นหรือดำเนินการโดยไม่สุจริต หรือมีพฤติการณ์ฉ้อฉลหลอกลวงผู้บริโภค หรือมีการยักยอกถ่ายเททรัพย์สินของนิติบุคคลไปเป็นประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และทรัพย์สินของนิติบุคคลมีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามฟ้อง เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีอำนาจเรียกหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้นหรือบุคคลที่มีอำนาจควบคุมการดำเนินงานของนิติบุคคลหรือผู้รับมอบทรัพย์สินจากนิติบุคคลดังกล่าวเข้ามาเป็นจำเลยร่วม และให้มีอำนาจพิพากษาให้บุคคลเหล่านั้นร่วมรับผิดชอบในหนี้ที่นิติบุคคลมีต่อผู้บริโภคได้ด้วย เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิด หรือในกรณีของผู้รับมอบทรัพย์สินนั้นจากนิติบุคคลจะต้องพิสูจน์ได้ว่าตนได้รับทรัพย์สินมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน

ผู้รับมอบทรัพย์สินจากนิติบุคคลตามวรรคหนึ่งให้ร่วมรับผิดชอบไม่เกินทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้รับจากนิติบุคคลนั้น

หมวด ๓

อุทธรณ์

มาตรา ๔๕ ให้จัดตั้งแผนกคดีผู้บริโภคขึ้นในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภค

มาตรา ๔๖ การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภคร ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคภายในกำหนดหนึ่งเดือน นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา ๔๗ ในคดีผู้บริโภคที่ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์เห็นว่าคดีต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๗ ผู้อุทธรณ์อาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคไปพร้อมกับอุทธรณ์ก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ เมื่อศาลชั้นต้นตรวจอุทธรณ์แล้วเห็นว่าเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้าม ก็ให้ส่งอุทธรณ์และคำขอดังกล่าวไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเพื่อพิจารณา แต่ถ้าศาลชั้นต้นเห็นว่าอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ต้องห้ามก็ให้มีคำสั่งรับอุทธรณ์นั้นไว้ดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับอุทธรณ์เพราะเหตุต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๗ ผู้อุทธรณ์อาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งก็ได้ ถ้าคู่ความยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว จะอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไม่ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอและการพิจารณาคำขอของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๔๙ การพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ภายใต้บังคับมาตรา ๕๒ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคและศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕๐ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคในศาลชั้นต้นมาใช้บังคับแก่การอุทธรณ์และการพิจารณาพิพากษาชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคและศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคโดยอนุโลม

หมวด ๔

ฎีกา

มาตรา ๕๑ คดีที่ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว คู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อขอให้พิจารณานุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาเกินสองแสนบาทหรือในปัญหาข้อกฎหมายภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คู่ความยื่นฎีกาไปพร้อมกับคำร้องนั้นด้วย โดยยื่นต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้น แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

มาตรา ๕๒ ศาลฎีกาอาจพิจารณานุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๕๑ ได้เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาซึ่งเกี่ยวพันกับประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นปัญหาสำคัญอื่นที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

มาตรา ๕๓ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้องตามมาตรา ๕๑ การพิจารณาคำร้อง การตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา ตลอดจนการพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกาตามมาตรา ๕๒ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๕๔ ในคดีที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาเฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย หากศาลฎีกาเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคไม่ถูกต้องไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ศาลฎีกาจะมีคำวินิจฉัยแต่เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายและยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคหรือศาลชั้นต้น แล้วมีคำสั่งให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคหรือศาลชั้นต้นแล้วแต่กรณี ทำคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ภายใต้กรอบคำวินิจฉัยของศาลฎีกาก็ได้

มาตรา ๕๕ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคในศาลชั้นต้นมาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาชี้ขาดตัดสินคดีของศาลฎีกาโดยอนุโลม

หมวด ๕

วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา

มาตรา ๕๖ ก่อนยื่นฟ้องคดีผู้บริโภค หากมีเหตุเช่นเดียวกับกรณีที่จะทำให้โจทก์มีสิทธิยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งจัดให้มีวิธีคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาตามมาตรา ๒๕๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือมีความจำเป็นต้องขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยกระทำการหรือดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม ผู้ที่จะเป็นโจทก์อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขอใช้วิธีการชั่วคราวดังกล่าวก่อนฟ้องได้

คำขอตามวรรคหนึ่งต้องบรรยายถึงข้อเท็จจริงที่แสดงว่ามีเหตุที่จะฟ้องผู้ประกอบการเป็นจำเลยและมีเหตุเพียงพอที่จะทำให้เชื่อว่าสมควรที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอนั้น รวมทั้งจะต้องมีบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงของผู้รู้เห็นเหตุแห่งการขอนั้นเพื่อสนับสนุนข้ออ้างดังกล่าว

มาตรา ๕๗ ในการพิจารณาคำขอตามมาตรา ๕๖ ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอหากพิจารณาแล้วเห็นว่า

(๑) คำขอที่ยื่นและในโอกาสที่ยื่นคำขอนั้นมีเหตุสมควร และมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอนั้นได้ และ

(๒) สภาพแห่งความเสียหายของผู้ขอไม่สามารถที่จะได้รับชดใช้เป็นเงินหรือทดแทนด้วยสิ่งอื่นใดได้ หรือผู้ที่ถูกฟ้องเป็นจำเลยไม่อยู่ในฐานะที่จะชดใช้หรือทดแทนความเสียหายแก่ผู้ขอหรือกรณีเป็นการยากที่จะบังคับคดีเอาแก่ผู้ที่ถูกฟ้องเป็นจำเลยนั้นได้ภายหลัง หรือจะเกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคเป็นส่วนรวมอันยากต่อทราบแก้ไขเยียวยาในภายหลัง

ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากกว่ากันเพียงใดเป็นสำคัญ

ถ้าศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอนั้น คำสั่งเช่นนี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕๘ ให้ศาลแจ้งคำสั่งอนุญาตตามมาตรา ๕๗ ให้ผู้ที่ถูกฟ้องเป็นจำเลยทราบโดยไม่ชักช้า

คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งนั้นให้มีผลบังคับแก่ผู้ที่ถูกฟ้องเป็นจำเลยได้ทันที

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามมาตรา ๕๗ ให้ศาลพิจารณาถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ที่ถูกฟ้องเป็นจำเลย และอาจสั่งให้ผู้ขอตามมาตรา ๕๖ วางเงินหรือหาประกันมาให้ตามจำนวนภายในระยะเวลาและกำหนดเงื่อนไขอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควรสำหรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๖๐ ผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลยอาจยื่นคำขอให้ศาลยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตตามมาตรา ๕๗ ได้ ถ้าศาลมีคำสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมดังกล่าว คำสั่งเช่นนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลยอาจมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ขอตามมาตรา ๕๖ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ โดยขอรวมไปกับคำขอให้ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่ง

นั้น หรือยื่นคำขอต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมดังกล่าว และเมื่อศาลทำการไต่สวนแล้วเห็นว่าคำสั่งเดิมที่ถูกยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการสั่งโดยความผิดหรือความเลินเล่อของผู้ขอ ทำให้ศาลมีความเห็นหลงไปว่ามีเหตุที่จะฟ้องผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลยนั้น หรือมีเหตุเพียงพอที่จะสั่งอนุญาตตามมาตรา ๕๗ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ขอชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลยได้ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร และถ้าผู้ขอไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ศาลมีอำนาจบังคับผู้ขอเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่ผู้ขอตามมาตรา ๕๖ มิได้ฟ้องคดีเกี่ยวกับคำขอที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามมาตรา ๕๗ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ให้ถือว่าคำสั่งนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อครบกำหนดดังกล่าว

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลยอาจยื่นคำขอต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ถือว่าคำสั่งนั้นเป็นอันยกเลิก ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ขอตามมาตรา ๕๖ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ และให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ขอชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลยได้ตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร และถ้าผู้ขอไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ศาลมีอำนาจบังคับผู้ขอเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่ผู้ขอตามมาตรา ๕๖ ฟ้องคดีเกี่ยวกับคำขอที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามมาตรา ๕๗ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ให้คำสั่งอนุญาตนั้นหรือคำสั่งอนุญาตที่ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง มีผลใช้บังคับต่อไป เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งตามคำขอของจำเลยให้ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น และให้นำมาตรา ๒๖๐ มาตรา ๒๖๑ และมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๓ ในระหว่างพิจารณา ถ้ามีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดๆ เพื่อบรรเทาความเสียหายหรือป้องกันเหตุที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่ความหรือผู้บริสุทธิ์เป็นส่วนร่วมเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความมีคำขอหรือปรากฏจากรายงานของเจ้าพนักงานคดี ให้ศาลมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการนั้นได้เท่าที่จำเป็นและพอสมควรแก่กรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลหรือออกหมายเรียกบุคคลนั้นมาไต่สวนเกี่ยวกับความเสียหาย เหตุที่จะก่อให้เกิดความเสียหายรวมทั้งกิจการและทรัพย์สินของจำเลยได้ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๖
การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา ๖๔ ในการบังคับคดี หากการออกคำบังคับไปยังลูกหนี้ตามคำพิพากษาก่อนมีการออกหมายบังคับคดีจะทำให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับความเสียหายและหากยื่นเข้าไปจะไม่อาจบังคับคดีได้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อให้ออกหมายบังคับคดีไปทันที โดยไม่จำเป็นต้องออกคำบังคับก่อนก็ได้

มาตรา ๖๕ ภายหลังที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ผู้บริโภครู้แล้ว หากความปรากฏแก่ศาลว่ามีข้อขัดข้องทำให้ไม่อาจดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาได้หรือมีความจำเป็นต้องกำหนดวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๖ บรรดาคดีผู้บริโภคซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และมีการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการมากขึ้น ในขณะที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องของคุณภาพสินค้าหรือบริการ ตลอดจนเทคนิคการตลาดของผู้ประกอบธุรกิจ ทั้งยังขาดอำนาจต่อรองในการเข้าทำสัญญาเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ทำให้ผู้บริโภคถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่เสมอ นอกจากนี้ เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น กระบวนการในการเรียกร้องค่าเสียหายต้องใช้เวลาและสร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้บริโภคที่จะต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งไม่อยู่ในความรู้เห็นของตนเอง อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสูง ผู้บริโภคจึงตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบจนบางครั้งนำไปสู่การใช้วิธีการที่รุนแรงและก่อให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม อันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ สมควรให้มีระบบวิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ขณะเดียวกัน เป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจหันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา
ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่
ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค
พ.ศ. ๒๕๕๑***

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๓ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้เรียกว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อกำหนดนี้

“ศาลอุทธรณ์” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ให้สำนักงานศาลยุติธรรมออกประกาศกำหนดแบบพิมพ์ที่จำเป็นแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภค

ข้อ ๕ ให้ประธานศาลฎีกากระทำการตามข้อกำหนดนี้

หมวด ๑

การฟ้องคดี

ข้อ ๖ ในกรณีที่โจทก์ยื่นคำฟ้องเป็นหนังสือ หากคำฟ้องนั้นไม่ถูกต้องหรือขาดสาระสำคัญในเรื่องใด เจ้าพนักงานคดีอาจให้คำแนะนำแก่โจทก์เพื่อจัดทำคำฟ้องให้ถูกต้องครบถ้วน

ในกรณีที่โจทก์ประสงค์จะฟ้องด้วยวาจา ให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการเพื่อให้มีการจดบันทึกรายละเอียดแห่งคำฟ้องลงในแบบพิมพ์คำฟ้องแล้วให้โจทก์ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

*ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๙๕ ก วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑

ข้อ ๗ การให้คำแนะนำและการให้ความช่วยเหลือตามข้อ ๖ ให้เจ้าพนักงานคดีพิจารณาช่วยเหลือตามสมควรแก่กรณี และให้รวมถึงการตรวจสอบสถานะการเป็นนิติบุคคลหรือภูมิฐานะของกลุ่มความเพื่อประโยชน์ในการจัดทำคำฟ้อง แต่ทั้งนี้ต้องไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดรูปคดีทำนองเดียวกับการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ

หมวด ๒
การนัดพิจารณา

ข้อ ๑๒ การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอย่างอื่นที่มีใช้หมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง หรือการแจ้งวันนัด คำสั่งศาล หรือข้อความอย่างอื่นไปยังคู่ความหรือบุคคลอื่นใด ให้ดำเนินการโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนและเป็นการแจ้งไปเพื่อทราบ จะแจ้งข้อความทางโทรศัพท์ก็ได้โดยเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการต้องบันทึกเรื่องที่โต้แย้ง วันเวลาที่ดำเนินการ รวมทั้งชื่อผู้รับไว้ให้ปรากฏในรายงานเจ้าหน้าที่

การส่งหรือแจ้งโดยทางโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ
อย่างอื่น หากศาลใดมีความพร้อมก็ให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม
ว่าด้วยเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการส่งคำคู่ความหรือเอกสารทางไปรษณีย์ โทรสาร หรือจดหมาย
อิเล็กทรอนิกส์

หมวด ๓

การดำเนินคดีในวันนัดพิจารณา

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดไม่มาศาลในวันนัดพิจารณา ให้เจ้าหน้าที่ศาลรายงาน
ให้ศาลทราบเพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปตามมาตรา ๒๗

ข้อ ๑๔ ในวันนัดพิจารณาเมื่อคู่ความมาพร้อมกัน ให้เจ้าพนักงานคดีเป็นผู้ไกล่เกลี่ยให้
คู่ความได้เจรจาตกลงกัน เว้นแต่ศาลเห็นสมควรจะแต่งตั้งให้ผู้ประนีประนอมประจำศาลทำหน้าที่
ไกล่เกลี่ยแทนก็ได้

ถ้าคู่ความมีความประสงค์ร่วมกันที่จะให้บุคคลใดเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานคดี
พร้อมสถานที่ติดต่อและหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลนั้น ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดี
ติดต่อไปยังบุคคลดังกล่าวเพื่อให้มาทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย หากไม่สามารถดำเนินการได้หรือบุคคล
นั้นไม่ยอมรับเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือการกระทำเช่นนั้นจะทำให้คดีเนิ่นช้าเสียหาย ให้เจ้าพนักงานคดี
หรือผู้ประนีประนอมประจำศาลดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไป

ข้อ ๑๕ ในการไกล่เกลี่ย ให้ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยพยายามช่วยเหลือให้คู่ความบรรลุถึง
ข้อตกลงร่วมกัน และให้คำแนะนำหรือข้อกำหนดว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่คู่ความตกลงกันได้ ซึ่งจะต้องมีการถอนฟ้องหรือทำสัญญาประนีประนอม
ยอมความกัน ให้ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยแนะนำและช่วยเหลือคู่ความในการจัดทำคำร้อง คำแถลง หรือ
สัญญาประนีประนอมยอมความที่จำเป็นแล้วทำรายงานเสนอต่อศาลเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยเร็ว
แต่ถ้ายังไม่สามารถตกลงกันได้และผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเห็นควรเลื่อนการนัดพิจารณา ก็ให้ทำรายงาน
เสนอต่อศาลเพื่อขออนุญาตเลื่อนการนัดพิจารณาออกไป กรณีเช่นนี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งเลื่อนการนัด
พิจารณาได้ไม่เกินสามครั้งครั้งละไม่เกินเจ็ดวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษ ศาลอาจมีคำสั่ง
เลื่อนการนัดพิจารณาออกไปได้ตามที่เห็นสมควร โดยต้องระบุพฤติการณ์พิเศษดังกล่าวไว้

ข้อ ๑๗ หากคู่ความไม่สามารถตกลงกันได้และคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะยื่นคำให้การ
หรือบัญชีระบุพยาน ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีช่วยเหลือคู่ความในการจัดทำคำให้การ

หรือบัญชีระบบงานดังกล่าวให้เรียบร้อยแล้วรีบทำรายงานเสนอต่อศาลเพื่อออกนั่งพิจารณาในวันนั้น หรือวันนัดพิจารณาอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

การให้ความช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในข้อ ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดประเด็นข้อพิพาทและสืบพยาน ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีอื่นที่มีผู้ใช้ผู้ไกล่เกลี่ยสอบถามข้อเท็จจริงเบื้องต้นจากคู่ความ แล้วจัดทำรายงานสรุปข้อเท็จจริงและประเด็นข้อพิพาทเสนอต่อศาลโดยเร็ว

ข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งต้องมีใช้ข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการไกล่เกลี่ย

หมวด ๔

การสืบพยานหลักฐาน

ข้อ ๑๙ ก่อนการสืบพยานให้ศาลแจ้งประเด็นข้อพิพาท ภาระการพิสูจน์ในแต่ละประเด็น และลำดับก่อนหลังในการนำพยานหลักฐานของคู่ความแต่ละฝ่ายเข้าสืบ ให้คู่ความทุกฝ่ายทราบ

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการเพื่อให้มีการตรวจสอบพยานหลักฐานอันเป็นประเด็นแห่งคดี การตรวจสอบกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ การตรวจพิสูจน์สินค้าหรือความเสียหาย อันเกิดจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ หรือตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน ทุนจดทะเบียน รายได้ รายชื่อหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น หรือกรรมการของผู้ประกอบธุรกิจ หรือเรียกให้หน่วยงานหรือบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือจัดส่งพยานหลักฐาน หรือตรวจสอบข้อเท็จจริงอื่นใด เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาพิพากษาคดี

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานคดีอาจประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอให้ตรวจพิสูจน์หรือขอข้อมูลที่จำเป็น หรือมีหนังสือเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาให้ข้อมูลหรือจัดส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการดำเนินการ แล้วจัดทำรายงานเสนอต่อศาล โดยอาจระบุถึงพยานหลักฐานที่ศาลสมควรเรียกมาสืบเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๓ หรือผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลสมควรรับฟังความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีตามมาตรา ๓๖

ข้อ ๒๑ พยานหลักฐานหรือความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตามรายงานของเจ้าพนักงานคดีตามข้อ ๒๐ ให้ศาลแจ้งให้คู่ความทราบก่อนการสืบพยานนั้นตามสมควร เพื่อให้คู่ความมีโอกาสโต้แย้งพยานหลักฐานดังกล่าวหรือเรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมได้

ข้อ ๒๒ ศาลอาจใช้ข้อมูลที่ได้จากรายงานของเจ้าพนักงานคดีเป็นแนวทางในการซักถามพยานก็ได้

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่มีการบันทึกคำพยานโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุ ซึ่งสามารถถ่ายทอดเป็นภาพหรือเสียงหรือโดยใช้วิธีการอื่นใด ซึ่งคู่ความและพยานสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องของบันทึกการเบิกความนั้นได้ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อความที่บันทึก ตลอดจนการจัดทำสำเนาข้อความดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสิ่งบันทึกอย่างอื่น

ข้อ ๒๔ ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีช่วยตรวจสอบและดูแลให้คู่ความดำเนินคดีไปตามขั้นตอนของกฎหมาย หากพบว่ามีข้อบกพร่อง ให้รายงานต่อศาลพร้อมด้วยแนวทางแก้ไขโดยเร็ว เพื่อให้ศาลพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

หมวด ๕ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา

ข้อ ๒๕ ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนยื่นฟ้องคดี ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยตามมาตรา ๕๗ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวที่เหมาะสม รวมทั้งเงื่อนไขและระยะเวลาของการใช้วิธีการดังกล่าว

ความเห็นของเจ้าพนักงานคดีตามวรรคหนึ่ง ศาลมีอำนาจที่จะฟังผู้ที่จะถูกฟ้องเป็นจำเลยถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องก่อนมีคำสั่งในเรื่องนั้นก็ได้

ข้อ ๒๖ ในการใช้วิธีการชั่วคราวตามมาตรา ๖๓ นอกจากมาตรการหรือวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจระทำการหรือห้ามกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น

(๑) ให้ประกาศหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ผู้บริโภคทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยถูกต้องครบถ้วน

(๒) ห้ามกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่อาจทำให้ผู้บริโภคหลงผิดเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(๓) ให้จำหน่ายสินค้าหรือบริการภายใต้เงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควร

(๔) ห้ามหรือให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดทำนองเดียวกับ (๑) (๒) หรือ (๓)

การกำหนดมาตรการหรือวิธีการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาสั่งเท่าที่จำเป็นและไม่เกินสมควรแก่กรณี โดยคำนึงถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคโดยรวมประกอบกัน

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งศาลเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา การดำเนินการใด ๆ ระหว่างศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ศาลอาจดำเนินการทางโทรสารหรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้ โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนและความเหมาะสมตามสภาพแห่งเนื้อหาของเรื่อง ทั้งนี้ ตามวิธีการที่ประธานศาลอุทธรณ์กำหนด

หมวด ๖

คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี

ข้อ ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีตามมาตรา ๓๙ ถึงมาตรา ๔๔ หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเพื่อประกอบการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งตามบทบัญญัติดังกล่าวก็ได้

ข้อเท็จจริงหรือความเห็นของเจ้าพนักงานคดีตามวรรคหนึ่งต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบ และไม่ตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะโต้แย้งคัดค้าน

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๔๓ ศาลอาจกำหนดเวลาให้ผู้ประกอบธุรกิจยื่นคำแถลงถึงผลการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวให้ศาลทราบ เมื่อได้รับแจ้งผลแล้วศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีหนังสือเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาให้ข้อมูลหรือส่งเอกสาร เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามคำสั่งศาลดังกล่าวแล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว

หากปรากฏว่าผู้ประกอบธุรกิจไม่แจ้งผลตามวรรคหนึ่งหรือไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาล โดยถูกต้องครบถ้วน และศาลได้มีคำสั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดนอกจากเจ้าพนักงานคดีดำเนินการแทนตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง ให้เจ้าพนักงานคดีมีหน้าที่ประสานงานเพื่อให้บุคคลนั้นสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาล ในกรณีที่มีค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการนั้น ให้บุคคลดังกล่าวแถลงต่อศาล พร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลกำหนดจำนวนค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องรับผิดชอบ กรณีเช่นนี้ศาลอาจมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายดังกล่าว และหากศาลมีคำสั่งประการใดแล้วให้บังคับคดีไปตามนั้น และให้เจ้าพนักงานคดีให้ความช่วยเหลือแก่ผู้นั้นตามสมควรในการบังคับคดีแก่ผู้ประกอบธุรกิจเพื่อได้รับผิดในค่าใช้จ่ายตามคำสั่งศาลดังกล่าว

ในการกำหนดจำนวนเงินตามวรรคสอง ศาลต้องให้โอกาสผู้ประกอบการมีโอกาสในการโต้แย้งคัดค้าน

หมวด ๗

อุทธรณ์

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๔๘ ให้ศาลชั้นต้นมีอำนาจตรวจคำขอและอุทธรณ์ และมีคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ หากผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำขอและอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็วต่อไป

ในกรณีที่มีการขออนุญาตขยายระยะเวลาอุทธรณ์หรือระยะเวลายื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์ หากศาลชั้นต้นเห็นสมควรอนุญาตให้ขยาย ให้ศาลชั้นต้นสั่งตามที่เห็นสมควร หากจะไม่อนุญาต ให้ศาลชั้นต้นดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๓๑ เมื่อศาลชั้นต้นได้รับคำขอตามข้อ ๓๐ แล้วให้รับส่งสำเนาคำขอพร้อมอุทธรณ์ให้คู่ความอีกฝ่ายทราบและส่งคำขอตั้งกล่าวพร้อมอุทธรณ์และสำนวนคดีไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องรอคำคัดค้านของคู่ความฝ่ายอื่น

ข้อ ๓๒ การพิจารณาคำขอเพื่อขออนุญาตอุทธรณ์ตามข้อ ๓๑ ศาลอุทธรณ์มีดุลพินิจที่จะพิจารณานุญาตให้อุทธรณ์ได้เมื่อเห็นว่าเป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมหรือประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนใหญ่

ข้อ ๓๓ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์ ให้มีคำสั่งรับอุทธรณ์ไว้พิจารณา และให้ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความฟัง

จำเลยอุทธรณ์อาจยื่นคำแก้อุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นได้ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟังคำสั่ง และภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่จำเลยอุทธรณ์ยื่นคำแก้อุทธรณ์ หรือนับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการยื่นคำแก้อุทธรณ์ได้สิ้นสุดลง ให้ศาลชั้นต้นส่งคำแก้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ หรือแจ้งให้ทราบว่าไม่มีคำแก้อุทธรณ์ เมื่อศาลอุทธรณ์ได้รับคำแก้อุทธรณ์หรือแจ้งความเช่นนั้นแล้ว ให้นำคดีลงสารบบความโดยพลัน

ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์ไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ ให้มีคำสั่งยกคำขอและสั่งไม่รับอุทธรณ์แล้วส่งสำนวนความคืนศาลชั้นต้นเพื่อแจ้งให้คู่ความทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๔ กรณีที่ศาลอุทธรณ์พิจารณาเพื่อมีคำสั่งตามข้อ ๓๓ หากคดีมีการอุทธรณ์ปัญหาข้ออื่นนอกจากข้อที่ผู้ร้องได้ยื่นคำขออนุญาตอุทธรณ์รวมอยู่ด้วย ไม่ว่าศาลชั้นต้นจะได้มีคำสั่งรับ

อุทธรณ์เช่นนี้ไว้พิจารณาแล้วหรือไม่ก็ตาม ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาสั่งด้วยว่าจะรับอุทธรณ์ข้ออื่นดังกล่าวไว้พิจารณาหรือไม่

กรณีที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ปัญหาข้ออื่นตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในข้อ ๓๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่อุทธรณ์ข้ออื่นที่ศาลอุทธรณ์สั่งรับไว้พิจารณาด้วย

ข้อ ๓๕ คดีที่ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ไว้พิจารณา หากศาลอุทธรณ์เห็นว่าเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาว่ามีเหตุสมควรอนุญาตให้อุทธรณ์หรือไม่ หากอนุญาตก็รับวินิจฉัยให้ หากไม่อนุญาตก็ให้ยกอุทธรณ์นั้นเสียโดยไม่ต้องวินิจฉัยในประเด็นแห่งอุทธรณ์

ข้อ ๓๖ หากคู่ความประสงค์จะขอแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อศาลอุทธรณ์ ให้ขอมาในตอนท้ายคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์ โดยระบุประเด็นและเหตุผลความจำเป็นของการแถลงการณ์ด้วยวาจา

เมื่อศาลอุทธรณ์อนุญาตให้มีการแถลงการณ์ด้วยวาจา ให้กำหนดจำนวนระยะเวลาที่จะอนุญาตให้แต่ละฝ่ายแถลงการณ์ด้วยวาจา กับแจ้งวันเวลานัดให้คู่ความทุกฝ่ายทราบ

ในการแถลงการณ์ด้วยวาจา คู่ความไม่อาจเสนอพยานหลักฐานเพิ่มเติมประกอบคำแถลงการณ์ด้วยวาจาได้

ข้อ ๓๗ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาคดีให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หากพ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่นำคดีลงสารบบความ ก็ให้บันทึกเหตุแห่งพฤติการณ์พิเศษที่ล่าช้าไว้ในสำนวน

หมวด ๘

ฎีกา

ข้อ ๓๘ การขอให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๕๑ ให้ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลชั้นต้นโดยแสดงถึง

(๑) ปัญหาที่ขออนุญาตฎีกาโดยชัดแจ้งและกะทัดรัด

(๒) ความเกี่ยวพันกับประโยชน์สาธารณะหรือความสำคัญของปัญหาที่ทำให้ศาลฎีกาควรอนุญาตให้ฎีกา

ให้ศาลชั้นต้นตรวจคำร้องและฎีกาของผู้ร้อง โดยนำความในข้อ ๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๙ เมื่อศาลชั้นต้นได้รับคำร้องตามข้อ ๓๘ แล้ว ให้รีบส่งสำเนาคำร้องให้คู่ความอีกฝ่ายทราบและส่งคำร้องดังกล่าวพร้อมฎีกาและสำนวนความไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องรอคำคัดค้านของคู่ความฝ่ายอื่น

ข้อ ๔๐ การพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณานุญาตฎีกาตามข้อ ๓๘ ศาลฎีกามีดุลพินิจที่จะพิจารณานุญาตให้ฎีกา เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาซึ่งเกี่ยวพันกับประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นปัญหาสำคัญอื่นที่ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย

ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง เช่น

(๑) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น

(๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน

ข้อ ๔๑ เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรอนุญาตให้ฎีกา ให้มีคำสั่งรับฎีกาไปพิจารณาและให้ศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวให้คู่ความฟัง

จำเลยฎีกาอาจยื่นคำแก้ฎีกาต่อศาลชั้นต้นได้ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟังคำสั่งและภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่จำเลยฎีกายื่นคำแก้ฎีกา หรือนับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการยื่นคำแก้ฎีกาได้สิ้นสุดลง ให้ศาลชั้นต้นส่งคำแก้ฎีกาไปยังศาลฎีกาหรือแจ้งให้ทราบว่ามีคำแก้ฎีกา เมื่อศาลฎีกาได้รับคำแก้ฎีกาหรือแจ้งความเช่นว่าแล้ว ให้นำคดีลงสารบบความโดยพลัน

ในกรณีที่ศาลฎีกาไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้มีคำสั่งยกคำร้องและสั่งไม่รับฎีกาแล้วส่งสำนวนความคืนศาลชั้นต้นเพื่อแจ้งให้คู่ความทราบโดยเร็ว

หมวด ๙

การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ข้อ ๔๒ ในการใช้อำนาจตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ หรือปรากฏว่ามีข้อขัดข้องในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวรวมทั้งแนวทางแก้ไขหรือความจำเป็นที่จะต้องกำหนดวิธีการใดเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา

รายงานข้อเท็จจริงของเจ้าพนักงานคดีตามวรรคหนึ่ง ศาลมีอำนาจที่จะฟังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือคู่ความอื่นๆ ก่อนที่จะออกคำสั่งในเรื่องนั้นก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

วิรัช ลิ้มวิชัย

ประธานศาลฎีกา

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

คำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค ๑

ที่ ๑ /๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑

ด้วยศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๒ จนถึงปัจจุบัน ได้ดำเนินการมาแล้ว ๒๐ ปี โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นในเขตอำนาจ ที่ขึ้นสู่การพิจารณาในชั้นอุทธรณ์ ดังนั้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ และสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพิจารณาและวิธีปฏิบัติของศาลแก่ ประชาชนทั่วไป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นควรจัดทำโครงการ “๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑” ขึ้น

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

คณะกรรมการอำนวยการ

๑. ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑	ที่ปรึกษาโครงการ
๒. นายบัณฑิต ราชตะนันท์	ที่ปรึกษาโครงการ
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๓. นายถนอมรัตน์ เลิศไพโรจน์	ประธานกรรมการ
รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๔. นายวุฒิชัย หรรณพวิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๕. นางสาววันทนา กิริติพิบูล	รองประธานกรรมการ
รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๖. นายประมวญ รักศีลธรรม	กรรมการ
ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๗. นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม	กรรมการ
ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๘. นายจักร์ชัย เยพิทักษ์	กรรมการ
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	

๙. นายวงศ์พร จิระภาค	กรรมการ
ประธานแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๐. นายรังสรรค์ ดวงพัตรา	กรรมการ
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๑. นายสมพงศ์ แพนเดช	กรรมการ
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๒. นายธีระ เบญจรัตน์โรจน์	กรรมการ
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๓. นายสุภัทร์ สุทธิมนัส	กรรมการ
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๔. นายณรงค์ศักดิ์ เนียมนัต	กรรมการ
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๕. นางยุริ วัฒนวรลักษณ	กรรมการ
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๖. นายเศกสิทธิ์ สุขใจ	กรรมการ
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๗. เลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค ๑	กรรมการและเลขานุการ
๑๘. รองเลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค ๑	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ ประจำศาลอุทธรณ์ภาค ๑	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. หัวหน้าส่วนช่วยอำนวยการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. หัวหน้าส่วนอำนวยการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. หัวหน้าส่วนคดี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ดำเนินการจัดงาน ๒๐ ปีศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๒. จัดให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๓. ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการจัดงาน
๕. ให้รายงานผลการปฏิบัติงานต่อประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ทราบเป็นระยะ

คณะทำงานสัมมนาวิชาการ

๑. นายบัณฑิต ราชตะนันท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๒. นายวุฒิชัย หรรษิตตวิวัฒน์	ประธานคณะทำงาน
รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๓. นายนิพันธ์ ชัยสกุล	รองประธานคณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๔. นายรติยา สัตยาบัน	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๕. นายภาณุวัฒน์ ศุภะพันธุ์	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๖. นายประมวล สุขสมพร	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๗. นางสาวศรณกานา กมลละศรี	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๘. นายอรรถพล เพชรภาพ	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๙. นายเดชวิมล สุมาวงศ์	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๐. นายสืบพงษ์ ศรีพงษ์กุล	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๑. นายวิชัย ช้างหัวหน้า	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๒. นายจูนยศ คีรีนารถ	คณะทำงาน
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๓. นางสาวอุไรวรรณ อุดมวัฒน์กุล	คณะทำงาน
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	

๑๔. นายพงษ์ศักดิ์ ตระกูลศิลป์ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภค	คณะทำงาน
๑๕. นายวรสิทธิ์ อภิชาติโชติ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม	คณะทำงาน
๑๖. นายสุรวุฒิ เชาวลิต ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีเลือกตั้ง	คณะทำงาน
๑๗. เลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค ๑	คณะทำงาน
๑๘. รองเลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค ๑	คณะทำงาน
๑๙. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ ประจำศาลอุทธรณ์ภาค ๑	คณะทำงาน
๒๐. หัวหน้าส่วนนิติการ	คณะทำงาน
๒๑. หัวหน้ากลุ่มงานเลขานุการผู้บริหาร	คณะทำงาน
๒๒. หัวหน้าส่วนช่วยอำนวยการ	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๓. หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. หัวหน้ากลุ่มงานการเงินและบัญชี	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๕. หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการและแผนงานโครงการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. นายพงษ์พันธ์ เลิศตระกูล นิติกรชำนาญการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. นายพัชชล ไนวงษ์ เจ้าพนักงานคดีปฏิบัติการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นางเยาวลักษณ์ มงคลพิเศษ เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๙. นางสาวพรวิมล สุขใจ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำเอกสารหรือบทความทางวิชาการเกี่ยวกับการพิจารณาและวิธีปฏิบัติของศาล
เนื่องในโครงการ ๒๐ ปีศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๒. จัดให้มีการสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการ
๓. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
๔. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับคณะทำงานอื่น ๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี
๕. ดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ หรือตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดงาน

คณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่

๑. นายเพ็ง เพ็งนิต	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๒. นางสาววันทนี กิริติพิบูล	ประธานคณะทำงาน
รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๓. นายรังสรรค์ ดวงพัตรา	รองประธานคณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๔. นางสาวเบญจมาศ ปัญญาติลก	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๕. นางชาริยา เต็นนินนาท	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วย	
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๖. นางรัชตพร เสนียวงศ์ ณ อยุธยา	คณะทำงาน
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วย	
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๗. เลขาธิการศาลอุทธรณ์ภาค ๑	คณะทำงาน
๘. หัวหน้าส่วนช่วยอำนวยการ	คณะทำงาน
๙. หัวหน้าส่วนคำพิพากษา	คณะทำงาน
๑๐. หัวหน้ากลุ่มงานคดีทั่วไป	คณะทำงาน
๑๑. หัวหน้างานห้องสมุด	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ	คณะทำงานและเลขานุการ
ประจำศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๑๓. หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการและแผนงานโครงการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. นางสาวพรวิมล สุขใจ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ	

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำหนังสือที่ระลึกเนื่องในงาน ๒๐ ปีศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ทั้งนี้ให้รวมถึงหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑.๑ เตรียมต้นฉบับเพื่อจัดทำหนังสือหรือบทความทางวิชาการเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาและวิธีปฏิบัติของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ โดยประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ พิจารณาคัดเลือกบทความที่จะนำลงพิมพ์ในหนังสือ

๑.๓ ดำเนินการจัดพิมพ์โดยประสานงานกับผู้พิมพ์เพื่อให้เสร็จเรียบร้อย

๒. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

๓. ดำเนินการเผยแพร่หนังสือ

๔. ดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ หรือตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดงาน

คณะกรรมการจัดบอร์ดนิทรรศการ

๑. นายประมวญ รักศีลธรรม ที่ปรึกษาคณะทำงาน

ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๒. นายสมคิด แสงธรรม ประธานคณะทำงาน

เลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๓. นายพรเทพ ศิริมหาพฤกษ์ รองประธานคณะทำงาน

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๔. นายขรรค์ชัย สุนทร คณะทำงาน

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๕. นางสุภาวรรณ ภิญญินวิวัฒน์ คณะทำงาน

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วย

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๖. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำ คณะทำงาน

ศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๗. หัวหน้าส่วนงานสำนวนและไต่ถามสืบ คณะทำงาน

๘. หัวหน้าส่วนนิติการ คณะทำงาน

๙. หัวหน้าส่วนคำพิพากษา คณะทำงาน

๑๐. หัวหน้ากลุ่มงานไต่ถามสืบ คณะทำงาน

๑๑. หัวหน้างานห้องสมุด คณะทำงาน

๑๒. หัวหน้ากลุ่มงานพัสดุ	คณะทำงาน
๑๓. หัวหน้าส่วนคดี	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๔. หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการและแผนงานโครงการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นายพงษ์พันธ์ เลิศตระกูล นิติกรชำนาญการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นางสาวอัจฉราพร อิ่มสมบัติ เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. เตรียมการและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๒. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เรื่องราวเกี่ยวกับงาน ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบวัตถุประสงค์ และเห็นคุณค่าและความสำคัญของการจัดงาน และชักชวนให้เกิดความร่วมมือกันทุกฝ่าย
๓. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
๔. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับคณะทำงานอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์
๕. ดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ หรือตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดงาน

คณะทำงานจัดทำของที่ระลึก

๑. นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒. รองเลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค ๑	ประธานคณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑	รองประธานคณะทำงาน
๔. หัวหน้าส่วนคลัง	คณะทำงาน
๕. หัวหน้าส่วนนิติการ	คณะทำงาน
๖. หัวหน้ากลุ่มงานเลขานุการผู้บริหาร	คณะทำงาน
๗. หัวหน้าส่วนคำสั่งคำร้อง	คณะทำงานและเลขานุการ
๘. หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๙. นางวรรณ อินทรอุดม เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๐. นางวันทนา เดชพิบูลย์

คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน

๑๑. นางเยาวลักษณ์ มงคลพิเศษ

คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรมชำนาญงาน

อำนาจหน้าที่

๑. ดำเนินการจัดหาของที่ระลึกให้แก่ผู้เข้าร่วมงานตามความเหมาะสม จัดทำงบประมาณตามที่จำเป็น
๒. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
๓. ดำเนินการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการอำนวยการ หรือตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดงาน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(ลงชื่อ)

ศุภชัย สมเจริญ

(นายศุภชัย สมเจริญ)

ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑

คำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค ๑

ที่ ๔/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ (เพิ่มเติม)

ด้วยคณะกรรมการอำนวยการ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะทำงานสัมมนาวิชาการ และคณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่ เพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการ ๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ฉะนั้น จึงแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะทำงานสัมมนาวิชาการ และคณะทำงานจัดทำหนังสือเผยแพร่ เพิ่มเติม ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

คณะทำงานสัมมนาวิชาการ

๑. นางสาววันทนีย์ กิรติพิบูล	เป็นที่ปรึกษาคณะทำงาน
รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๒. นายประมวญ รักศีลธรรม	เป็นที่ปรึกษาคณะทำงาน
ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๓. นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม	เป็นที่ปรึกษาคณะทำงาน
ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๔. นายจักรชัย เยพิทักษ์	เป็นที่ปรึกษาคณะทำงาน
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	
๕. นายวงศ์พร จิระภาค	เป็นที่ปรึกษาคณะทำงาน
ประธานแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว	
ในศาลอุทธรณ์ภาค ๑	

คณะกรรมการจัดทำหนังสือเผยแพร่

๑. นายสุรวุฒิ เชาวลิขิต

เป็นคณะกรรมการ

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑

แผนกคดีเลือกตั้ง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

(ลงชื่อ) ศุภชัย สมเจริญ

(นายศุภชัย สมเจริญ)

ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๑

คณะผู้จัดทำ

๑. นายประมวญ รักศีลธรรม	ประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๒. นายรังสรรค์ ดวงพัตรา	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๓. นายโสภณ บางยีขัน	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๔. นายสันติชัย วัฒนวิทย์กรรม	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๕. นายสืบพงษ์ ศรีพงษ์กุล	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๖. นายธงชัย จันทน์วิรัช	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๗. นายเจษฎาวิทย์ ไทยสยาม	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๘. นายวิชัย ช่างหัวหน้า	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๙. นายศักดิ์ชัย รังษีวงศ์	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๑๐. นายพงษ์ศักดิ์ ตระกูลศิลป์	ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แผนกคดีผู้บริโภค
๑๑. นางสาวผจงพรรณ วรินทร์เวช	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วย ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๑๒. นางรัชดาพร เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกองผู้ช่วย ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑
๑๓. นายทัชชล โนวงษ์	เจ้าพนักงานคดีปฏิบัติการ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.goj.go.th)

ที่ระลึก

๒๐ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๑

๒๕๕๓